

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
YAŞADIKLARI ÇEVREDE BULUNAN MİLLİ PARKLARA
YÖNELİK TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI
(ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ)**

Huriye DENİŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan GENÇ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ISPARTA – 2007**

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İÇİNDEKİLER.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xvii

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	5
1.2. Problem.....	6
1.3. Alt Problemler.....	6
1.4. Araştırmanın Amacı.....	7
1.5. Araştırmanın Önemi.....	7
1.6. Araştırmanın Sayıtları.....	8
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL TEMELLER.....	10
2.1. Doğayı Koruma ve Milli Park Kavramı.....	10
2.2. Çevre ve Çevre Eğitimi.....	13
2.3. Korunan Alanlarda Çevre Eğitimi.....	19
2.4. Tutumun Tanımı ve Çevreye Yönelik Tutum.....	27
2.5. Dünyada Korunan Alan Çalışmalarına Genel Bakış.....	28
2.6. Türkiye’de Korunan Alan Çalışmalarına Genel Bakış.....	31
2.7. Isparta İli Milli Parkları.....	34
2.7.1. Kovada Gölü Milli Parkı.....	34
2.7.2. Kızıldağ Milli Parkı.....	37

III. BÖLÜM

3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli.....	40
3.2. Araştırmanın Evreni.....	40
3.3. Araştırmanın Örnekleme.....	41
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	41
3.4. 1. Kişisel Bilgi Formu.....	41
3.4. 2. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği.....	41
3.5. Verilerin Analizi.....	42

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM	44
4.1. Kişisel Bilgi Formuna İlişkin Bulgular.....	44
4.2. Birinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	64
4.3. İkinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	80
4.4. Üçüncü Alt Problemle İlgili Bulgular.....	80
4.5. Dördüncü Alt Problemle İlgili Bulgular.....	81
4.6. Beşinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	83
4.7. Altıncı Alt Problemle İlgili Bulgular.....	84
4.8. Yedinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	85
4.9. Sekizinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	88
4.10. Dokuzuncu Alt Problemle İlgili Bulgular.....	90
4.11. Onuncu Alt Problemle İlgili Bulgular.....	92
4.12. On Birinci Alt Problemle İlgili Bulgular.....	93

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR	96
5.1. Sonuçlar.....	96
5.2. Öneriler.....	100

VI. KAYNAKLAR.....	102
EKLER.....	110
Ek 1. İzin Yazıları.....	110
ÖZGEÇMİŞ.....	115

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İLKÖĞRETİM SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI ÇEVREDE BULUNAN MİLLİ PARKLARA YÖNELİK TUTUMLARININ ARAŞTIRILMASI (ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ)

Huriye DENİŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı

Juri: Prof. Dr. M. Zeki YILDIRIM
Yrd. Doç. Dr. Hasan GENÇ (Danışman)
Yrd. Doç. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

Bu çalışmanın amacı, milli parklar çevresinde yaşayan 8.sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumlarını belirlemektir.

Araştırma betimsel türde olup, ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2006-2007 eğitim ve öğretim yılında Isparta ili Milli Parkları çevresinde öğrenim gören toplam 235 sekizinci sınıf öğrencisi ile yapılmıştır.

Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu” ve Cronbach Alfa Katsayısı = 0.80 bulunan ve 33 maddeden oluşan “Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences Program, Version 13.0) programı ile analiz edilmiştir. İstatistiksel veri analizinde, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve t-testi kullanılmıştır.

Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar;

- Öğrencilerin milli parka yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları elde edilmiştir.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları buldukları yerleşim biriminde ikamet sürelerine bağlı olarak anlamlı şekilde değişmemektedir.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları milli parka daha önce gitmiş olmalarına göre anlamlı şekilde değişmektedir.
- Öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları ile milli parkı ziyaret amaçları arasında anlamlı ilişki vardır.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları ile annelerinin eğitim düzeyleri ve annelerinin meslekleri arasında anlamlı ilişki yoktur.

- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları ile babalarının eğitim düzeyleri ve babalarının meslekleri arasında anlamlı ilişki yoktur.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları ile ailelerinin ekonomik düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları ile yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri bakımından anlamlı fark vardır.
- Öğrencilerin milli parka yönelik tutumları ile milli park çevresindeki farklı okulların öğrencileri arasında anlamlı fark vardır.

Anahtar Kelimeler: Milli Park, tutum ölçeği, milli parka yönelik tutum ölçeği

2007, 115 sayfa

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

INVESTIGATING 8th CLASS STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS THE NATIONAL PARKS IN THEIR IMMEDIATE ENVIRONMENT (THE CASE OF ISPARTA PROVINCE)

Huriye DENİŞ

**Süleyman Demirel University, Institute of Applied and Natural Sciences
Science Education Department**

Thesis Committee: Prof. Dr. M. Zeki Yıldırım
Asst. Prof. Hasan GENÇ (Supervisor)
Asst. Prof. Hilmi DEMİRKAYA

The purpose of the study was to investigate 8th class students' attitudes towards the national parks in their immediate environment.

This was descriptive research in which the relational survey method was used. In this study 235 eight grade students who are from the schools around National Parks has participated .

In this research Personal Information Form and Attitude Scale towards National Park (Cronbach Alpha = 0.80) which had 33 items was used. The input that was obtained by the research was analyzed with SPSS (Statistical Package for Social Sciences Program, Version 13.0). The data was analyzed by SPSS 13 packet programme and independent t-Test and ANOVA was done.

Results which were obtained from analysis;

- Students have positive attitudes toward National Parks
- 8th grade students attitudes toward National Parks don't differentiate according to the gender on sexual type.
- Their attitudes don't change in regards of their residence period.
- There is a difference upon having been in the National Park before.
- There is a difference between their manner and target of visit.
- There isn't a relation in regards of their mother's education level and profession.
- There isn't a relation in regards of their father's education level and profession.
- There isn't relation between their attitudes toward National Parks and their families economical income.
- There is a difference between students attitudes toward National Park and thoughts of how much importance given to the National Park which is around of them.
- There is a difference between students attitudes toward National Park and different schools around of the National Parks.

Key Words: National Park, attitude scale, attitude scale towards national park

2007, 115 pages

TEŞEKKÜR

Bu araştırma için beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamda yardımcı olan, sabırla dinleyen, zamanımı hiçbir zaman esirgemeyen değerli Danışman Hocam Yrd. Doç. Dr. Hasan GENÇ' e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Lisans ve yüksek lisans süresince engin bilgilerinden faydalandığım, bana her alanda destek olan, düşünceleri ile çalışmama katkıda bulunan saygıdeğer hocam Prof. Dr. M. Zeki YILDIRIM' a teşekkür ediyorum.

Tezimin çeşitli aşamalarında değerli görüş ve düşüncelerinden faydalandığım, çalışmamla ilgili olarak eksik noktaları görmemde ve bunları gidermemde büyük katkıda bulunan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Hilmi DEMİRKAYA' ya teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmam süresince her türlü yardım ve desteklerini esirgemeyen çok değerli çalışma arkadaşlarım Arş. Gör. Esra ÇAKAR, Arş. Gör. Armağan KONAK, Arş. Gör. Özgür ÖNEN ve yüksek lisans öğrencisi Gülşah ARDIÇ ve Aytaç KARAKAŞ'a çok teşekkür ederim.

Tezimin ve bu zamana kadar başardığım her şeyin ortaya çıkmasında en çok emeği geçen, beni bu günlere getiren, hayatımın her anında başarılı olmam için ellerinden gelen yardımı esirgemeyen canım annem Selma DENİŞ ve değerli babam İsmail DENİŞ' e sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Huriye DENİŞ

ISPARTA, 2007

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2. 1. Kovada Gölü Milli Parkı'ndan Genel Görünüşler.....	35
Şekil 2. 2. Kızıldağ Milli Parkı'ndan Genel Görünüşler.....	37
Şekil 4. 1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları.....	44
Şekil 4. 2. İnönü İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları.....	45
Şekil 4. 3. Atatürk İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları.....	45
Şekil 4. 4. Şeker İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları.....	45
Şekil 4. 5. Yunus Emre İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları.....	45
Şekil 4. 6. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları.	45
Şekil 4. 7. Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde İkamet Yılları Dağılımları.....	46
Şekil 4. 8. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı.....	47
Şekil 4. 9. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı.....	47
Şekil 4. 10. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı.....	47
Şekil 4. 11. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı.....	47
Şekil 4. 12. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı.....	47
Şekil 4. 13. Öğrencilerin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	48
Şekil 4. 14. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	49

Şekil 4. 15. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	49
Şekil 4. 16. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	49
Şekil 4. 17. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	49
Şekil 4. 18. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları.....	49
Şekil 4. 19. Öğrencilerin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımı.....	50
Şekil 4. 20. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımları.....	51
Şekil 4. 21. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımları.....	51
Şekil 4. 22. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımları.....	51
Şekil 4. 23. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımları.....	51
Şekil 4. 24. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımları.....	51
Şekil 4. 25. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	52
Şekil 4. 26. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	53
Şekil 4. 27. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	53
Şekil 4. 28. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	53
Şekil 4. 29. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	53
Şekil 4. 30. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	54

Şekil 4. 31. Öğrencilerin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	54
Şekil 4. 32. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	55
Şekil 4. 33. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	55
Şekil 4. 34. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	55
Şekil 4. 35. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	55
Şekil 4. 36. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı.....	56
Şekil 4. 37. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4. 38. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4. 39. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4. 40. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4. 41. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4. 42. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	58
Şekil 4. 43. Öğrencilerin Babalarının Meslek Dağılımı.....	59
Şekil 4. 44. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı.....	59
Şekil 4. 45. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı.....	59
Şekil 4. 46. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı.....	59
Şekil 4. 47. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı.....	59

Şekil 4. 48. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı.....	60
Şekil 4. 49. Öğrencilerin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	61
Şekil 4. 50. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	61
Şekil 4. 51. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	61
Şekil 4. 52. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	61
Şekil 4. 53. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	61
Şekil 4. 54. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı.....	62
Şekil 4. 55. Öğrencilerin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 56. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 56. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 57. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 58. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 59. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	63
Şekil 4. 60. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	64
Şekil 4. 61. Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde İkamet Yıllarına Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	82
Şekil 4. 62. Öğrencilerin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	84

Şekil 4. 63.Öğrencilerin Annelerinin Eğitimine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	86
Şekil 4. 64. Öğrencilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	87
Şekil 4. 65. Öğrencilerin Babalarının Eğitimine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	89
Şekil 4. 66. Öğrencilerin Babalarının Mesleklerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	90
Şekil 4. 67. Öğrencilerin Ailelerin Ekonomik Düzeylerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	91
Şekil 4. 68. Öğrencilerin Milli Parka Verilen Öneme İlişkin Düşüncelerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	93
Şekil 4. 69. Milli Park Çevresinde Bulunan Okullara Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları.....	95

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3. 1. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin Ölçüm Verileri.....	41
Çizelge 4. 1. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Okul ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....	44
Çizelge 4. 2. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde Bulunma Yılına Göre Dağılımı.....	46
Çizelge 4. 3. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gidip Gitmemelerine Göre Dağılımı...	48
Çizelge 4. 4. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinden Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gidenlerin Ziyaret Amaçlarına Göre Dağılımı.....	50
Çizelge 4. 5. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeyleri.....	52
Çizelge 4. 6. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımları.....	54
Çizelge 4. 7. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeyleri.....	56
Çizelge 4. 8. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımları.....	58
Çizelge 4. 9. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeyleri.....	60
Çizelge 4. 10. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşünceleri.....	62
Çizelge 4. 11. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 1. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	64
Çizelge 4. 12. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 2. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	64
Çizelge 4. 13. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 3. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	65

Çizelge 4. 14. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 4. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	66
Çizelge 4. 15. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 5. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	66
Çizelge 4. 16. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 6. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	67
Çizelge 4. 17. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 7. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	67
Çizelge 4. 18. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 8. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	68
Çizelge 4. 19. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 9. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	68
Çizelge 4. 20. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 10. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	69
Çizelge 4. 21. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 11. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	69
Çizelge 4. 22. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 12. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	70
Çizelge 4. 23. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 13. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	70
Çizelge 4. 24. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 14. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	71

Çizelge 4. 25. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 15. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	71
Çizelge 4. 26. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 16. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	72
Çizelge 4. 27. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 17. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	72
Çizelge 4. 28. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 18. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	72
Çizelge 4. 29. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 19. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	73
Çizelge 4. 30. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 20. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	73
Çizelge 4. 31. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 21. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	74
Çizelge 4. 32. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 22. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	74
Çizelge 4. 33. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 23. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	75
Çizelge 4. 34. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 24. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	75
Çizelge 4. 35. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 25. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	76
Çizelge 4. 36. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 26. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	76

Çizelge 4. 37. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 27. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	77
Çizelge 4. 38. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 28. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	77
Çizelge 4. 39. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 29. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	78
Çizelge 4. 40. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 30. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	78
Çizelge 4. 41. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 31. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	78
Çizelge 4. 42. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 32. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	79
Çizelge 4. 43. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 33. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı	79
Çizelge 4. 44. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t - Testi Sonuçları.....	80
Çizelge 4. 45. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Farklı Milli Parklar Çevresindeki Öğrencilere Göre t - Testi Sonuçları.....	81
Çizelge 4. 46. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Buldukları Yerleşim Biriminde İkamet Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları.....	82
Çizelge 4. 47. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Yaşadıkları Çevredeki Milli Parka Gidip Gitmemelerine Göre t - Testi Sonuçları.....	83
Çizelge 4. 48. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Milli Parkı Ziyaret Etme Amaçlarına Göre ANOVA Sonuçları.....	85

Çizelge 4. 49. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	86
Çizelge 4. 50. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Annelerinin Mesleklerine Göre ANOVA Sonuçları.....	87
Çizelge 4. 51. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Babalarının Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	88
Çizelge 4. 52. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Babalarının Mesleklerine Göre ANOVA Sonuçları.....	89
Çizelge 4. 53. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları.....	91
Çizelge 4. 54. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Milli Parka Ne Kadar Önem Verildiğine İlişkin Düşüncelerine Göre ANOVA Sonuçları.....	92
Çizelge 4. 55. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Milli Park Çevresindeki Farklı Okullara Göre ANOVA Sonuçları.....	94

KISALTMALAR

UNEP: Birleşmiş Milletler Çevre Programı

IEEP: Uluslararası Çevre Eğitim Programı

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

IUCN: Kırmızı liste sınıfları ve ölçütleri

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

MaB: İnsan ve Biyosfer Programı

FAO: Gıda ve Tarım Örgütü

DKMPGM: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

İ. Ö. O. : İlköğretim Okulu

F: F değeri (ANOVA için)

N: Veri Sayısı

p: Anlamlılık Düzeyi

sd: Serbestlik Derecesi

t: t değeri (t testi için)

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

% : Yüzde

I. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlu, yeryüzünde var oluşundan bu yana, doğadan yararlanmış, doğayı işlemiş bilgi birikimi ve teknolojik gelişmelerle doğaya egemen olmaya çalışmıştır. Çevre, yüzyıllar boyunca insanlar tarafından gelecek kaygısı duyulmadan işlenmiş, doğanın zenginlikleri hiç bitmeyecekmişçesine kullanılmıştır.

Tabii kaynaklar önceleri; beslenme, barınma, savunma ve sağlık amaçlı ihtiyaçları karşılamak için kullanılırken, bilimsel gelişmelerle insanın doğayı işleyerek ve doğanın üstünde kendi egemenliğini kurduğu bir süreç başlamıştır. Doğaya hâkim olma olarak tanımlanabilecek bu sürecin gelişmesinin nedeni insanoğlunun teknolojik ve bilimsel gelişmeler sonunda elde ettiği bulguları uygulamaya koyma ihtiyacı duymasıdır. İnsanın doğada üstünlük kurmaya yönelik anlayış ve arayışı, insan ile doğa arasında var olan uyumu bozmuştur. Bilimin verdiği olanaklar ve insanın sınırsız beklentileri doğayı aşırı kullanmaya, doğayı düşünmeden denemelere girişmesine ve tahribine itmiştir. Üstelik insanoğlu uzun yıllar doğaya verilen zararın farkında olmadan yaşamıştır (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

İnsan faaliyetleri tarafından çevreye verilen zararlar ve çevredeki oluşan bozulmalar başlangıçta doğanın kendini yenileyebilme yeteneği sayesinde fark edilmemiş, fark edilse de çevrenin bu tehditleri yok edebileceğine inanılmıştır. Ancak zamanla çevreye olan baskıda nicel ve nitel olarak artış olması, çevrenin kendini yenileyebilme yeteneğinin çok üstüne çıkmış ve çevre hızla bozulmaya başlamıştır. İnsanoğlu bu bozulmaların farkına ancak hava ve su kirlenmesi sonucu karşılaşılan kitlesel ölümler ve gıda güvenliğine yönelik gözlemlenen tehditler sonucu varabilmiştir. Hava, su ve toprak kirlenmesi ile başlayıp bitki örtüsü ve hayvan topluluklarının yok olmasına varan çevre sorunları, en azından sorunlarla karşılaşarlarda belli bir gelecek kaygısı uyandırmıştır. Özellikle 18. yüzyılın sonunda, çevrenin ve doğal kaynakların korunması konusu dünyanın pek çok ülkesinde doğa

araştırmacıları tarafından belirgin derecede vurgulanmaya başlanmıştır. Bu aşamaya kadar çevrenin ve doğal kaynakların korunmasına yönelik çalışmalar bireysel çabalardan ibaret kalmıştır. 21. yüzyıla gelindiğinde küresel ölçekte doğanın korunmasına ilişkin çabaların ve eğilimlerin arttığı görülmektedir. Çünkü insanlığın ilerlemesini sürdürmek, ihtiyaçlarını karşılamak ve beklentilerini yerine getirmek için bu güne kadar gösterilen çabaların pek çoğunu sürdürülebilir olmayan girişimler olduğu 1987 yılında Dünya evre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” raporunda açıkça belirtilmiştir. Yine insanlığın kalkınmayı sürdürebilir kılacak gücü olduğu, kaynakların bu günkü ihtiyaçlara yetmesini sağlarken gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imknını ellerinden almamanın mümkün olduğu vurgulanmıştır (Türkiye evre Sorunları Vakfı, 1989). Bunun içinde gerek ulusal ve gerekse küresel düzeyde acil olarak atılması gereken adımlar tanımlanmıştır. Kuşkusuz atılacak bu adımlardan birisi, çeşitli nedenlerden dolayı etkilenen türlerin ve ekosistemlerin yerinde korunması için korunan alanların genişletilmesi ve kaynak değerlerinin korunması için işbirliğinin güçlendirilmesidir. Bu amaçla, gelinen süreçte her ülke sadece kendi sınırları içerisinde koruma faaliyetlerinin yeterli olmadığını, dünya ekosistemlerinin bir bütün olarak muhafazasının gerektiğini anlamış ve bir araya gelmenin zaruret olduğuna inanmışlardır. Bu çabalarla birlikte özellikle biyolojik çeşitlilik ve doğal – kültürel kaynak değerleri açısından zengin alanlar milli park vb. bir koruma statüsü ile koruma altına alınmıştır (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

Korunan alanlar, risk ve tehlike altındaki tür ve ekosistemlerin, biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlayarak dünyadaki ekolojik ilişki ve süreçlerin devam etmesinde yaşamsal rol oynar. Bu alanlar çevresel ve ekolojik işlevleri yanında kırsal kalkınma, rekreasyon – turizm ve eğitim araştırma gibi sosyal ve ekonomik işlevleri de yerine getirir. Korunan alanların küresel düzeyde ilk ortaya çıkışı ve gelişiminde itici gücü çevresel – ekolojik işlevleri ne çıkaran doğa korumacı yaklaşımlar oluşturmuş, sürdürülebilir kaynak yönetimindeki rollerinin kabul ise daha sonraki yıllarda gerçekleşmiştir. Özellikle 1992 yılında yapılan IV. Dünya Ulusal Parklar ve Korunan

Alanlar Kongresi'nde korunan alanların korumayla birlikte kalkınma açısından önemi de vurgulanmıştır (Kuvan, 2005).

Her ülkenin kalkınmasında doğal kaynakların nitelik ve niceliği büyük bir önem taşır. Bu nedenle bütün dünyada, her ülke kendi doğal kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için özel stratejiler geliştirmiştir. Ekonomik önemi belirgin olan doğal kaynakların korunmasının ve sürekliliklerinin sağlanmasının değeri herkes tarafından kolayca anlaşılabilir. Buna karşın özellikle belli bir ekonomik değeri olmayan canlı çeşitlerinin korunmasının önemini anlatmak ve sağlamak güçtür. Gerçekten pek tanınmayan bir çiçekli bitki ya da hayvan türünün yok olma tehlikesi karşısında duyulacak ilgi ve alınacak önlemler konusunda bir vurdumduymazlık söz konusu olabilir (Çepel, 1992).

Biyolojik çeşitlilik ya da biyoçeşitlilik, genetik farklılıklara sahip canlı türlerden oluşan, değişik işlevlere sahip, çeşitli ekosistemlere dağılmış bulunan, sayı ve tür bakımından zengin canlılar toplumunun oluşturduğu yaşam dünyalarıdır (Çepel, 2003).

Ekologlar ve çevre uzmanları, biyolojik çeşitliliğin neden korunması gerektiği hakkında şu noktalarda hemfikirdirler (Çepel, 1992):

1. Ekolojik Faydalar
2. Ekosistemin Varlığının ve Bütünlüğünün Korunması: Doğada her türün belirli bir yerde olmasının bir nedeni vardır ve canlılar hem çevreleri ile hem de diğer canlılar ile çeşitli ilişkiler kurarlar. Çok zaman bu ilişkilerden birinin aksaması diğer ilişkileri aksatabilir.
3. Estetik Faktörler
4. Ahlaki Faktör

Bir türün yok olması veya yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalması birçok faktörü kapsamaktadır. İşte Milli Parkların ve Tabiatı Koruma alanlarının en büyük faydaları

burada yatmaktadır. Bütün canlılar için en modern hayvanat bahçesi bile bir Milli Parkın veya Koruma Alanının yerini tutmaz. Böylece açılan her Milli Park veya Koruma Alanı gelecek için yeni bir sigorta olmaktadır (Tont, 2001).

Korunan alanlar söz konusu vazgeçilmez işlevlerini yerine getirirken insan kaynaklı bazı engellemelerle karşılaşmaktadır. Başka bir deyişle, evrensel düzeyde korunan alanlar insan gereksinimleri için bazı tehditlerle karşı karşıya bulunmakta, bazı alanlar ortadan kaldırılmakta bazılarının nitelikleri ise ciddi derecede zarar görmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki yüksek tüketim düzeyi, kalkınma ve ticaret için baskı, dünya nüfusunun fakir kesimlerindeki yoksulluk korunan alanlara yönelik insan kaynaklı tehditlerin altında yatan üç temel neden olarak sıralanabilir (Carey vd., 2000). Bu nedenlerle bağlantılı olarak korunan alan içinde doğal ve kültürel varlıkların avcılık, bitki ve yaban hayatı ürünlerinin ticareti, otlama, yerleşme, tarla açma, yol yapımı, madencilik, ağaç kesimi, yoğun turistik ve rekreasyonel kullanımlar sonucu ortadan kaldırılması ya da niteliklerinin zarar görmesiyle karşı karşıya kalınmaktadır. Doğrudan korunan alan içinde görülen bu tehditler yanında korunan alan çevresindeki arazilerin yanlış kullanımı ve yoğun yerleşimlere açılması da korunan alanlar için bir tehdit oluşturmaktadır. Çünkü yakın çevredeki bu yerleşimlerin artan arazi, enerji ve alt yapı gereksinimleri sonucu ortaya çıkan çevresel sorunlar korunan alanlar üzerinde bir baskı oluşturmaktadır (Kuvan, 2005).

Sanılanın aksine, ekologların en çok anlamak istedikleri, doğanın kendi başına, yani insan etkisi olmadan, nasıl çalıştığıdır. Bu yaklaşım onların kirlilik, aşırı avlanma gibi faktörlere önem vermemelerinden kaynaklanmaz. Tam aksine bu gibi olumsuz etkinlikler çok kez doğal ortamın nasıl çalıştığını anladıktan sonra çok daha sağlıklı olarak değerlendirilir. Böylece insan etkinliklerinden arınmış bir koruma alanı ekologlar için bir çeşit “doğa laboratuvarı” vazifesini görür. Milli Parklarımıza sahip çıkmak her doğaseverin görevi olmalıdır (Tont, 2001).

Halkın sosyo ekonomik karakteri özellikle eğitim ve zenginlik seviyesi parka karşı olan sorumluluğu belirlemektedir. Eğitimin insanları korunan alanlara karşı daha bilinçli ve daha korumacı yaptığı ileri sürülmektedir. Milli parklara yönelik tutumlarda zenginlik durumunun insanların tutumunun göstergesi olduğuna inanılmaktadır. Çünkü zengin insanların alım gücü varken fakir insanlar doğal kaynaklara bağımlıdırlar. İnsanların eğitim düzeyleri ve ekonomik durumları yükseldikçe doğaya karşı daha olumlu ve yardımsever tutumlar sergiledikleri düşünülmektedir (Lam, 2004).

1. 1. Problem Durumu

Çevre eğitiminin amacı; toplumun tüm kesimlerini çevre konusunda bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve kalıcı davranış değişikliğini kazandırmaktır (Daştan, 1999). 1977'deki Tiflis Konferansı'nda çevre eğitiminin hedefleri belirlenmiştir. Bu hedefler; kentsel ve kırsal alandaki ekonomik, sosyal, politik ve ekolojik dayanışma bilincini geliştirmek, çevrenin düzeltilmesi ve korunması için gerekli olan bilgi, değer yargısı, tutum, sorumluluk ve becerilerin kazanılması yönünde her bireye fırsatlar sağlamak, bireylerde, gruplarda ve tüm toplumda çevreye yönelik yeni davranış modelleri geliştirmektir (Braus, 1995).

Milli park, insan etkisine uğramamış, tarihi, estetik ve doğal ortam açısından bilimsel önemi olan, bilimsel çalışmalar yapılan, sınırları belli özel bir alan olarak tanımlanmaktadır (Atalay, 2004). Milli parklar birer öğrenme ortamı olarak değerlendirilmektedir. Buralarda ziyaretçiler meraklarını gerçek nesnelere doğrudan etkileşime girerek giderebilir. Çevre eğitiminde insanın çevresi ile karşılıklı ilişkilerinin anlaşılmasına ve topluma çevre bilincinin kazandırılmasına çalışılırken farklı araçlar kullanılmaktadır (Köksal, 2005). Bugün çevre eğitiminde milli parklar gibi doğa koruma alanları ve kentsel yeşil alanlar, özellikle insan ve doğal çevresi bir laboratuvar olarak kabul edilerek eğitim amaçlı değerlendirilmektedir (Atik ve Tokgöz, 2005).

İnsan, bilgi, kültür ve öğrenim seviyesini yükseltebilen, toplumsal ve psikososyal bir varlıktır. Eğitim ve toplumsallaşma süreci ailede başlar, okulda şekillenir, iş yerinde ve hayatta devam eder. Bireyde çevre bilincinin gelişimi ekolojik tutum ve davranışların değişimi de bu aşamaları izler. Bir başka anlatımla, bireyde çevreye yönelik tutumların ortaya çıkmasında ve şekillenmesinde anne – baba, eğitim, yaşam ve çalışma çevresi gibi farklı etkenler önem taşımaktadır. Farklı eğitim – öğretim sürecinden geçmiş, farklı maddi ve manevi özelliklere sahip, farklı konut, iş ve yerleşim ortamında, farklı mesleki, sosyal ve kültürel özelliklere sahip bireylerin farklı çevresel tutum ve davranışlara sahip olmaları beklenmektedir (Atasoy, 2006). Bu çalışmada ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parklara yönelik tutumları ve tutumların kişisel, ailesel ve ekonomik özelliklerle olan ilişkisi araştırılmıştır.

1. 2. Problem

İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları nasıldır? Milli parka yönelik tutumlar kişisel ve ailesel özelliklere göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

1. 3. Alt Problemler

2. İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları nasıldır?
3. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Farklı milli parkların yakınında yaşayan öğrenciler ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile buldukları yerleşim biriminde ikamet yılları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile milli parka gitmiş olma durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile milli parka gitme amaçları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile annelerinin eğitim düzeyleri ve meslekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile babalarının eğitim düzeyleri ve meslekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
10. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile ailelerinin ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
11. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
12. Milli parklar çevresindeki farklı okullar ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1. 4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumlarını belirleyerek, yerleşim biriminde bulunma yılının, milli parka gidip, gitmeme durumunun ve gittilerse hangi amaçla gitmiş olduklarının, anne ve babalarının eğitim ve mesleki özelliklerinin, ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarının öğrencilerin milli parka yönelik tutumları üzerine yarattığı farklılıkları tespit etmektir.

1. 5. Araştırmanın Önemi

Korunan alanlar, insanoğluna evrensel yararlar sağlamaktadır. Eğlence, dinlenme, turizm olanakları, biyolojik çeşitliğin korunduğu alanlar olmasının yanında eğitim ve araştırmaya olanak sağlamaktadır. Dünyanın her yerinde Milli Park çevresinde yaşayan halkın Milli Park içinde orman ve tarım arazilerini kullanma konusunda

yıllardır süregelen alışkanlıkları bulunmaktadır. Bu açıdan yerel halkın tutumlarının öğrenilmesi gerekmektedir. Bu sayede milli park ve halk arasındaki olumsuz durumlar azaltılabilir (Harada, 2003).

Yapılan çalışmalarda, yerel halkın kararlarının da milli park yönetimine dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin ortak bir görüş ortaya çıkmıştır (Adams ve Ite, 2000). Özellikle milli parkta çevre eğitime halkın katılımı uygun bulunmaktadır. Çevre eğitime yönelik hem bireysel tutumlar hem de kişisel uygulamalar halklar için daha kaliteli bir yaşamı mümkün kılmaktadır. Milli parkta eğitim süreci ile milli park ve milli park kaynaklarına yönelik gerekli tutum ve düşünceden haberdar bireyler ve toplumlar haline gelinecektir. Çevre eğitime halkın aktif katılımı sağlanmalı, milli parkı koruma amacına katkıda bulunmaları sağlanmalıdır (Blanco, 2002).

Eğitim, her kademedede halkın doğayı koruması ve duyarlılık oluşturması için bir hazırlayıcı ve devam ettirici faktördür, fakat bireylerin tutumları ile doğayı korumaları ve duyarlılıkları değişmektedir. Saklı kalan bu boyutu araştırmak için öğrencilerin tutumları araştırılmalıdır (Caro vd., 1993).

Bu araştırma, ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik duyarlılıklarının artırılmasına katkı sağlaması ve bu tarz çalışmalara örnek teşkil etmesi açısından önemlidir.

1. 6. Araştırmanın Sayıtları

Araştırma şu sayıtlara dayandırılmıştır;

- Seçilen araştırma yöntemi bu araştırmanın amacına, konusuna ve araştırma probleminin çözümüne uygundur.
- Öğrenciler Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğini, kişisel bilgilerini, ailesel özelliklerini ve sosyo-ekonomik durumlarını içtenlikle cevaplamıştır.

1. 7. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma, 2006-2007 Eğitim ve Öğretim yılına ilişkin veriler ile sınırlıdır.
- Araştırma, Isparta ili şarkıkaraağaç ilçesi ilköğretim okulları ve Isparta ili Eğirdir ilçesi Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulunda öğrenim gören toplam 235 sekizinci sınıf öğrencisi ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER

2. 1. Doğayı Koruma ve Milli Park Kavramı

Avrupa'da 1970'lerde başlayan 'kent ekolojisi' hareketi, 1980'lerde Avrupa'da gelişen çevre bilinci, Rio Konferansı ve Local Agenda 21 halkın çevre konusunda bilincini ve çevre hareketlerine katılımını artırmıştır. Günümüzde insanlar doğal ekosistemlere yönelik tehditler konusunda bilinçlenmekte ve kentlerdeki doğa koruma hareketleri ve bu konudaki gönüllü kuruluşlar giderek yaygınlaşmaktadır. Bu bilinçlenmenin bir sonucu olarak insanlar doğal alanların kentlerde yaygınlaşmasını doğayı ve doğal kaynakları koruma yönünde bir önlem olarak görmeye başlamışlardır (Özgüner, 2003).

İnsanoğlu etik görüş açısından sadece kendisi ve gelecek dölleri için değil, aynı zamanda doğayı paylaştığı diğer canlıların yaşamını sürdürmeleri için de sorumluluk duymalıdır. Aynı şekilde insan yaşamının sağlıklı olması kendi çevresinin estetik görünüşüne de bağlıdır. Sadece bozulmamış yaşama alanları, tür çeşitliliği ile bu görevi yerine getirir (Kızıroğlu, 1998).

Çevre sorunlarının büyük boyutlara ulaştığı günümüzde, biyolojik çeşitliliğin korunması büyük önem kazanmaktadır. Bu amaçla, önemli biyolojik zenginliğe sahip alanlar Milli Park, Doğa Parkı, Doğa Anıtı ve Doğa Koruma Alanı gibi koruma alanları olarak ilan edilmektedir (Güleryüz vd., 2001).

Doğa koruma, insan sağlığı ve yaşamın garantisi için doğa parçalarını ve doğada yaşayan bitki ve hayvan varlığını, bunların yetiştirme ve yaşam koşullarını belirli kriterler ışığında korumaktır (Yücel, 1994). Milli parklar doğa korumadaki en yaygın korunan alan tipi olup; bilimsel ve estetik bakımdan milli ve milletler arası ender

bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır (Resmi Gazete, 1983).

Zube ve Busch (1990), korunan alan yönetimine halkın Milli Park yönetimine dâhil edilmesi, yerel halkın sağlık, eğitim gibi konulara dâhil edilmesinin park yönetimi sayesinde sağlanması, yerel halkın arazileri avcılık, toplayıcılık, tarım alanı olarak kullanmalarına izin verilmesi ve yerel halkın Milli Parkla ilgili turizm faaliyetlerine dâhil edilmesi gerektiğini vurgulanmaktadır.

Önemli Doğa Alanları, içinde insan yaşamayan mutlak koruma alanları olarak görülmemeli, bu alanlar genellikle sıra dışı coğrafi güzellikleri ve geleneksel yaşam biçimlerinin son örneklerini de barındırdığından tüm koruma ve gelişme projeleri bölgenin kendi doğal ve kültürel özellikleri dikkate alınarak orada yaşayan insanlarla birlikte şekillendirilmeli, koruma amaçlı ve katılımcı yönetim planları uygulanmalı ve doğal yapılarına zarar vermesi muhtemel kalkınma projeleri yeniden değerlendirilmelidir (Eken vd., 2005).

Korunan alanların sorunlarının bu konudaki eğitim yetersizliğinden, kurumsal yapıdaki dağınıklıktan, denetimlerdeki eksikliklerden, yasal boşluklardan, veri toplamadaki zorluklardan ve özellikle de yanlış alan kullanımlarından kaynaklandığı bilinmektedir. Sadece korunan alanların ilanı ile doğanın korunması olası değildir. Korunan alanlarla ilgili yapılan çalışmalar ve alınan kararlar “kâğıt üzerinde” bırakılmamalı, korumada halkın katılımı sağlanarak, bu alanlarda etkin uygulamalı koruma çalışmaları yapılmalıdır (Yücel vd., 2005).

Halkın Milli Park yönetimine dâhil edilmesi ile hem bozulmamış alanların korunmasının sürdürülebilirliği sağlanmakta, hem de sosyal halkın ekonomik düzeyinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Adams ve Ite, 2000).

McNeely (1992), koruma alanlarını doğa koruma için bir ahlak felsefesinin, insanlar için doğanın yararlarının denendiği, incelendiği, yine insan etkisinin diğer sistemler üzerinde zararlarının karşılaştırıldığı ve öğrenildiği alanlar olarak tanımlamıştır.

Bilimsel ve estetik bakımından milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları Milli Parklar; ülkemizde 1983 tarih ve 2873 numaralı Milli Parklar Kanunu ve 1986 tarihli Milli Parklar Yönetmeliğine göre korunmakta, planlanmakta ve yönetilmektedir.

Milli park kriterleri arasında;

- Ulusal ve uluslararası düzeyde manevi, bilimsel, eğitsel, rekreasyonel veya turistik değerlere sahip doğa parçalarının ve peyzajların korunması,
- Canlı toplulukları, genetik kaynaklar ve türlerin varlığının güvence altına alınması,
- Ekolojik denge ve biyolojik çeşitliliğin sürekliliğinin sağlanması,
- Ziyaretçilere alanın doğal özelliğini bozmayacak düzeyde eğitsel, kültürel ve rekreasyonel imkânlar sunulması (IUCN, 1999) yer almaktadır.

Korunan alanlar ve özellikle milli parklar, sahip oldukları doğal ve kültürel değerler gibi yapısal özellikleri nedeniyle yoğun taleplerle karşı karşıya kalmaktadır. Bir milli parkın öncelikli kuruluş amacı koruma olmakla birlikte uygun bölümlerinde rekreasyon, eğitim ve bilimsel araştırmalara ve çevresel izlemelere olanak sağlaması gibi bir dizi işlevsel nitelikleri de bulunmaktadır (Kurdoğlu vd., 2005).

Milli Parklar, Orman ve Çevre Kanunu'na göre bazı doğal alanlar mutlak koruma kurallarına tabidir. Buralarda koruma önlemleri vardır ve doğayı bozucu her türlü davranış yasaktır. Ormancılık ve ziraat yapılamaz. Yurdumuzda bu şekilde mutlak koruma altına alınan ve Milli Park kapsamına alınan 36 doğal alan vardır. Bu alanların doğrudan doğruya çevresinde avlanma ve yerleşim yasaktır. Evrensel

boyutlu milli parkların 15 – 20 km’lik çevresinde sanayileşmeye ve oraları besleyici akarsuların kirletilmemesine dikkat edilmelidir (Kızıroğlu, 1998).

Dünyada birçok Milli Park yönetimi, Milli Parkın büyük oranında rekreasyona ve tatil amaçlı kullanımına izin verirken doğal değerlerin korunmasını dile getiren uzun bir yöneticilik ve koruyuculuk tarihine sahiptir (Rrayn ve Sterling, 2001).

Milli parklarda korumanın yanında insanlara eğitsel, kültürel ve rekreasyonel imkânların sunulması öngörülmektedir. Bu da temelde çevre ve doğa eğitimine dayanan ziyaretçi yönetimi ve programlarını gerektirir. Çevre eğitiminin desteklenmesi ve doğanın iyi anlaşılması ziyaretçi merkezlerindeki doğa okulları, alanda bilgilendirme, rehberli turlar, sergi faaliyetleri, basılmış dokümanlar gibi farklı yöntemlerle yürütülmekte ve aynı zamanda doğa korumaya halkın katılımı sağlanmaktadır (Atik, 2005).

Doğal yaşam ortamlarının korunmasından anlaşılan bitki örtüsü, toprak, su, hava ve iklim gibi doğal değerlerin öncelikle olumsuz baskılardan korunması, geleceğe yönelik emniyet altına alınmasıdır. Ancak teknik çevre korumanın (çevre teknolojisi, çevre mühendisliği) aksine kent insanının çevresel eğitimi ve bilinçlenmesine önem verilmesiyle onların çevresel davranışlarını doğal kaynakları koruyucu yönde geliştirmelerine imkân verilmelidir. Çünkü çevreye duyarlı davranışların günlük yaşam alışkanlığı olarak geliştirilmediği takdirde etkili bir çevre koruma sağlanamamaktadır (Altan, 1997).

2. 2. Çevre ve Çevre Eğitimi

Çevre canlıları ya da canlı topluluklarını yaşamları boyunca etkileyen canlı ve cansız (madde ve enerji) dış koşulların ve faktörlerin bütünüdür (Yıldız vd., 2007). Çevre; insanın sosyal, biyolojik ve kimyasal bütün faaliyetlerini devam ettirdiği bir ortamdır. Çevre çok geniş tarifi içerisinde jeoloji, hidroloji-mineraloji (petrol, su mineralleri gibi) kaynaklarının yanında tabii olan veya olmayan bitki örtüsünün ve insanların

doğrudan etkisinde bulunduğu yüzeysel toprağı içine alır (Uşak vd., 2006). Çevre insanın dışındaki her şeydir; çevredeki varlıklar, bu varlıklar arasındaki etkileşimli ilişkiler ve bu ilişkilerin sürdürülebilirlik gücüdür. Çevre etkiler ve etkilenir. Canlı ve cansız öğelerden oluşur (Güler, 2007).

Çevre insan ilişkisi insanın doğada var olduğu günden bu yana devam etmektedir. Giderek artan nüfus, teknolojik gelişmeler ve toplumların değişen yaşam tarzı ve alışkanlıklarının doğurduğu çevre sorunları, doğal kaynaklarda azalma ve bozulmalara yol açmış özellikle son yarım yüzyılda tüm yaşam sistemlerini tehdit altına sokmuştur.

Çevre sorunlarının arkasında yatan esas nedenin insanın kendisi olduğu gerçeği ancak 1960'lı yıllara gelindiğinde daha iyi anlaşılmiş ve çevrenin bozulmadan kullanılabilmesi için insanın sergilediği davranış kalıplarının değiştirilmesi gerektiği konusunda görüş birliği oluşmuştur. Problemlerin temel kaynağının insan olduğundan hareketle 1972 yılında Stockholm'de "Çevre ve İnsan" konferansı toplanmış ve tüm ülkelere yansımaları olan önemli bir dizi ilke kararları alınmıştır. Daha sonra Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Stockholm toplantısında öngörülen tavsiyelere uygun olarak 1975 yılında Uluslar Arası Çevre Eğitim Programı (IEEP)'ni uygulamaya koymuştur. Günümüze kadar artarak gelen çabalara rağmen çevresel bozulmalardaki artış ve kaynaklar üzerindeki tehdit ne yazık ki henüz ortadan kaldırılamamıştır. Mevcut eğitim sistemi içerisinde yaşadığımız doğal ve kültürel ortamı tanımaya, anlamaya ve öğrenmeye yönelik bir uygulama bulunmamaktadır. Bilinmektedir ki insanların gösterdiği davranışlar aldıkları eğitim ya da görgüye bağlıdır. Buna göre insanın çevreyi tahrip etme ya da koruma derecesi onun çevre bilincine bağlı olarak şekillenmektedir (Daştan, 1999).

Eğitim genel anlamda istendik davranış değiştirme ya da oluşturma sürecidir. Eğitimin tanımına göre, istendik davranışların bireyin kendi yaşantısı yoluyla meydana getirilmesi gerekmektedir. Bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışında meydana gelen değişim ise öğrenmedir. Diğer bir deyişle eğitim, geçerli

öğrenmelerin oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir. Eğitime kısaca, istendik öğrenmeleri oluşturma süreci demek de mümkündür. Eğitim ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın (informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değiştirmelerinin oluşturulmasını yani geçerli öğrenmeleri kapsar (Senemoğlu, 2000).

Ertürk (1972) ise eğitimi bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamıştır.

Eğitim, kişilik, zeka, ilgi ve yaşantılar gibi kuvvetlerin etkileşmesidir. Bu etkileşme sonucunda kişinin amaçları, bilgileri ve davranışları, tutumları ve ahlak ölçüleri değişir (Varış,1985).

Demirel (2003) eğitimi, genel anlamda bireyde davranış değiştirme süreci, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci ve bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak farklı tanımlarını yapmıştır.

Etkileşim içinde olduğumuz mekânın özellikleri, aile ve eğitim çevremiz, içinde yaşadığımız tarihsel, ekonomik ve coğrafi ortam, eğitim-kültür düzeyimiz, psikolojik ve sağlık durumumuz, kültür ve etik anlayışımız, içebakışımız, doğaya ve topluma bakış biçimimiz, dünyayı ve evreni algılayışımız, benliğimiz, kişiliğimiz, sevgi ve ruh durumumuz ve daha nice etken bizim çevre bilinci düzeyimizi etkilemekte ve şekillendirmektedir (Atasoy, 2006).

Çevre bilinci yüksek doğa gönüllüleri yetişemediği için doğal çevrenin korunması amacıyla çıkartılmış pek çok yasa ve yönetmelik gerçek anlamda hayata geçirilememiştir. Bunun sonucu olarak, çevre ile kalkınmanın entegrasyonunda doğa koruma adına yoğun sorunlar yaşanmaya devam etmektedir.

UNESCO tarafından 1977 yılında Tiflis'te yapılan Çevre Eğitimi Konferansı'nda başarılı bir doğa eğitiminin, "İnsanı, yaşadığı ortamın farkında olan daha çok sorumluluk duyan, daha bilgili, daha deneyimli, daha tutumlu, daha becerikli ve daha katılımcı bir duruma taşınması gerektiği" vurgulanmıştır (Eckersley, 1992).

Çevre sorunlarının çözümünde iki önemli yaklaşım vardır. Birisi oluşan sorunları ortadan kaldırmak için yapılacak onarım çalışmalarıdır. Diğeri ise sorunlar oluşmadan kaynağında önlem alınmasıdır ki bu da en etkili ve en ekonomik çözüm yolu olarak görülmektedir. Çevre sorunlarının kaynağında önlenmesi ekonomik, politik ve teknolojik önlemlerle birlikte, bunların hepsinin uygulayıcısı ve çevre sorunlarının sebebi olan insanın doğaya davranışının olumlu yönde değiştirilmesini gerektirir (Yıldırım vd., 2005).

Bireyde bu tür istendik düşünce, davranış, değer yargısı, bilgi ve beceri kazandırma süreci ise eğitimle sağlanabilir. Bunun için de bireyin çevresini tanınması, çevresinde ortaya çıkan değişimleri gözlemleyip gözlem sonuçlarını değerlendirebilmesi, ortaya çıkan veya çıkabilecek sorunlara çözümler üretebilmesi ve bu çözümleri hayata geçirebilecek becerilere sahip olması gerekir. Çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konusunda gösterilen çabalar insanların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamlarının sağlanmasını amaçlamaktadır. Bunu sağlayacak olan da insanın kendisidir. Bu da ancak insan kaynağını geliştirmekle mümkündür. Çevre eğitimi bu kaynağın geliştirilmesini sağlayacak tek unsurdur (Yıldırım vd., 2005).

Çevre için eğitimin bir parçası olarak bizlere çevre bilincinin kazandırılması ailede başlar, okuldaki eğitim-öğretim etkinlikleri ile devam eder, mesleki çalışmalarımızla ve yaşantılarımızla şekillenir. Bu nedenle aile, okul ve toplum, bireylerde oluşan ve gelişen çevre bilincinin kazanım ve şekillenmesinin üç önemli ayağını oluşturmaktadır. Özellikle okul öncesi ve ilköğretimde uygulanan eğitim-öğretim, çevre duyarlılığı ve çevre bilincinin temellerini oluşturması açısından büyük önem taşımaktadır. Bireylerde inşa edilecek ekolojik kültür, doğa sevgisi ve çevre duyarlılığının temelleri, çocukluk yıllarında atılmalıdır. Ortaöğretim ve

yükseköğretim ile de bu temeller üzerinde binanın kendisi inşa edilmelidir. Fakat unutulmaması gerekir ki, birey yaşadığı müddetçe, kültürleşme ve etkileşimin de var olmaya devam etmesinden dolayı, çevre için eğitim ve çevre bilinci yaşam boyu şekillendirmesini sürdürmektedir (Atasoy, 2006).

Ayrıca çevresi ile ilgili her konuda bilgilenmek, aydınlanmak, yasal, yönetsel girişimlerde bulunmak her bireyin en doğal hakkı olduğuna göre yurttaşların bu haklarını kullanabilme becerisi de eğitimle gerçekleştirilebilecektir. Çevre sorunları tüm insanları etkilediği ve çözümü de çoğulculuk çevresinde, katılım yoluyla gerçekleşebileceği için çevre eğitiminin her yaştan insanı kapsayacak şekilde bütün insanlara yönelik olarak planlanması gerekmektedir (Yıldırım vd., 2005).

Çevre (doğa) eğitiminin en kısa tanımı doğanın dilinin öğrenilmesidir. Bu eğitimin sonucunda, eğitim süresi kısa dahi olsa katılanların dünya görüşlerinde köklü değişiklikler meydana gelir. Aynı süreli hiçbir eğitim; kişinin evrene, yaşama ve olaylara bakış açısında ekolojik bir çevre eğitiminde olduğu kadar köklü değişiklikler yapamaz. Her peyzaj değişik bir sentezi yansıtır. Bu yüzden doğa eğitimi içeriği itibari ile çok disiplinli bir karakter taşımalı ve okul içi ve okul dışı programlarının bir arada uygulanması ile gerçekleştirilmelidir (Ozener, 2004).

Çevre eğitimi, çevre ve ilgili konularda bilinçli, mevcut çevre problemlerinin çözümüne katkı sağlayacak ve yenilerinin oluşumunu engelleyebilecek bilgi, beceri, tutum, güdü, kişisel ve toplumsal görev ve sorumluluklara sahip bir dünya nüfusu geliştirme amacı olan, yaşam boyu süren disiplinler arası bir yaklaşımdır (Moseley, 2000). Hem bilişsel hem de duyuşsal alanda amaçları vardır. Bilişsel alandaki amaçları, kişileri daha çevre okuryazarı yapmaya yönelirken duyuşsal alandaki amaçları, çevreye ve çevre sorunlarına karşı değer ve tutumları oluşturur (Tosunoğlu, 1993). Çevre eğitimi, biyofiziki, sosyo-kültürel çevre ve onun problemleri ile ilgili bilgi sahibi olan ve bu problemleri çözmeye nasıl bir katkısı olabileceğinin farkında olan ve bu problemleri çözmek için gerekli becerileri kazanmaya motive olan insanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Yücel ve Morgil, 1999). Çevre eğitimi bu

amacı gerçekleştirirken doğal alanların, canlıların ve doğadaki cansız maddelerin takdir edilmesine olanak sağlamaya ve bir bütün olarak bunların ekolojik, estetik, kültürel, sosyal ve ekonomik önemine dikkat çekerek duyarlılığı artırmaya, insanları çevre sorunları hakkında bilinçlendirmeye çalışır. Görüldüğü üzere çevre eğitimi, insana çevre korumayla ilgili bilinç, beceri, tutum ve alışkanlık kazandırma eğitimi dayanır. Çevre korumanın temel amacı insan ve çevresini olumsuz etkilerden koruyarak, oluşan zararı mümkün olduğu oranda azaltmak, ortadan kaldırmaya çalışmak ve yaşam standartlarının yükselmesine katkıda bulunmaktır (Atik ve Toksöz, 2005).

Çevre eğitiminin amacı insanların içinde yaşadıkları ekolojik sistemleri anlamalarını ve insanın sistem içindeki yerini kavramalarını sağlamak, doğaya uyum içinde nasıl yaşanabileceği konusunda görüşlerini geliştirmek ve çevre sorunlarının çözümünde etkin katılım, beceri ve alışkanlıklar kazandırmaktır (Atik ve Toksöz, 2005).

Çevre eğitimi yaşamın devamını sağlayan doğal sistemler ve bu sistemlerin insan etkileri tarafından nasıl etkilendiği hakkında öğrenmeyi içerir. Doğaya karşı sorumlu ve duyarlı davranabilmek için gerekli istek ve beceriyi geliştirerek, korumacı davranışlar oluşturma amacı ile bireylerin ve grupların doğayı anlamalarına yardımcı olan bir öğrenme yaklaşımıdır. Bu yaklaşım genelde; çevre (doğa) hakkında eğitim, çevre (doğa) içinde eğitim ve çevre için eğitim olmak üzere üç aşamalı olarak değerlendirilmektedir (Kurdoğlu vd., 2005).

Doğa eğitiminin kısıtlı sürelerde de olsa bireylerin doğal süreçler konusunda bilgilenmelerini sağladığı, onların doğaya olan yatkınlıklarını artırdığı, daha duyarlı ve bilinçli olmalarına katkıda bulunduğu birçok yazar tarafından vurgulandığı gibi artık siyasi iradeler içinde çok yeni ve değişik konu olmaktan çıkmış durumdadır. Bu nedenle, ülkeler son yıllarda çevre eğitimini, genel eğitim programı içine alma konusunda ciddi bir eğitim içerisindedirler (Kurdoğlu vd., 2005).

2. 3. Korunan Alanlarda Çevre Eğitimi

Koruma statüsü verilen doğal alanlarda, kamuoyunun bu alanlar hakkında sahip oldukları bilginin ve bilinç düzeyinin artırılması için farklı nitelikte eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, özel sektörün ve yerel halkın katılımlarını içeren çok faktörlü organizasyonlar şeklinde olması, çevresel eğitimin amacına hizmet etmektedir (Yıldırım, 2005).

Çevre için eğitimler, doğayı teorik olarak değil kendi içinde tanımaya, doğal ve kültürel kaynakları eğitim aracı olarak değerlendirmeye yönelik olmalıdır. Bu nedenle milli park ve çevresinin sunduğu somut nesnelerin ve etkileyici doğal/kültürel oluşumların eğitim konularını oluşturması daha kolaylıkla mümkün olabilmektedir. Yine milli parklarda bulunan hemen tüm doğal ve kültürel değerlerin yerleri, bulunma şartları, mevsimsel durumları, yaşam evreleri bilindiği için, konu, zaman ve mekân planlamaları çok daha kolay yapılabilmektedir (Kurdoğlu, 2005).

Çevre eğitiminde insanın çevresi ile karşılıklı ilişkilerinin anlaşılmasına ve topluma çevre bilincinin kazandırılmasına çalışılırken farklı araçlar kullanılmaktadır. Bugün çevre eğitiminde milli parklar gibi doğa koruma alanları ve kentsel yeşil alanlar özellikle insan ve doğal çevresi bir laboratuvar olarak kabul edilerek eğitim amaçlı değerlendirilmektedir (Atik ve Toksöz, 2005).

Doğa ile iç içe olma çevre eğitiminde özellikle çocuklar için çok önemlidir. Her ne kadar deneyimli bir öğretmen için bir yaprak veya tek bir bitki bile potansiyel bir eğitim aracı ise de; su, çayırılık alanlar, çeşitli bitki grupları ve çok çeşitli habitat tiplerinin bir araya gelmesinden oluşan doğal alanlar, çevre eğitiminde öğrenciler için daha teşvik edicidir. Dolayısıyla doğal stilde tesis edilmiş yeşil alanların özellikle kentlerde yaşayan öğrenciler için klasik stildeki parklara göre çevre eğitiminde daha elverişli olduğu söylenebilir (Özgüner, 2003).

Çevre eğitiminde milli parklar salt çevre eğitimi konularına ev sahipliği yapmamakta, aynı zamanda eğitim için bulunmaz bir ortam ve araç olarak kullanılabilir. Bu alanların ulusal ve uluslar arası anlamı, önemi ve tanınırlık düzeyleri, eğitime katılanlar ve öğretmenler içinde ayrı bir değer ve saygınlık ifade etmektedir. Günümüzde sadece doğa koruma ile ilgili değil başka sektörlerde meslek içi eğitimleri için eğitim ortamı olarak milli parkları tercih etmektedir. Kaldı ki milli parkların kaynak değerlerine bağlı olarak kırsal kalkınmaya katkı sağlayacak ekolojik tarım ve hayvancılık, eko turizm, turizm rehberliği, kuş gözlemciliği gibi konularda da pek çok eğitime olanak sağlaması söz konusu olmaktadır (Kurdoğlu, 2005).

Doğanın daha iyi anlaşılması, doğa korumanın başarısı, halkın korumaya etkin katılımının sağlanması için milli parklar, tabiat parkları, biyosfer rezervi gibi koruma alanları çevre eğitiminde yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu koruma yasaları ile de öngörülmesi olup Dünya Koruma Birliğinin Milli Park kriterleri arasında; alanın doğal özelliğini bozmayacak düzeyde eğitsel, kültürel ve rekreasyonel imkânlar sunulması (IUCN, 1999) koşulu yer almaktadır.

İyi bir korumanın ancak eğitimle olacağını tüm dünya kabul etmektedir. Bu nedenle, özellikle ilköğretim çağındaki çocuklara gerek okullarında gerekse gelişmiş ülkelerdeki örneklerinde olduğu gibi bu korunan alanlar gezdirilerek ağaç ve hayvan sevgisini aşılacak gerekmektedir. Böylece küçük yaşta bu sevgiyi kazanan bir insan ileride gerek bu alanlardan rekreasyon amaçlı yararlanırken gerekse buralarda görev yaparken çok daha duyarlı olacaktır (Gündoğdu, 2002).

Çevre eğitim süreçlerinin milli parklarla ilişkilendirilmesi, yöneticilerin bu alanların önemini fark etmelerine yardımcı olmaktadır. Çevre eğitim programlarının bu alanlarda yapılmasının belli ilkeleri bulunmaktadır (Blanco, 2002).

Bunlar;

- Faaliyetlerimizi belirlerken korunan alanlardaki yasal, çevresel, sosyal ve politik gerçeklere uymak
- Planlamalar çevre problemlerini belirlemeye dönük olmalı,
- Çevre eğitiminin amacı korunan alan ve onun kaynaklarını korumak olmalı,
- Programlar ve aktivitelerin mekanizması kaynaştırıcı ve iletişimsel bir yönetim ile demokratik ve katılımcı bir süreç içermeli,
- Eğitim aktivitelerinde konular günlük yaşamla ilişkilendirilerek daha anlamlı öğrenme sağlanmalı,
- Program hazırlanırken halkın her kesiminden bireylerin olmasına özen gösterilmeli,
- Metotlar katılımcıları korunan alanlardaki gerçeklerin içine sokmalı, esnek ve aktif metotlar kullanarak daha anlamlı deneyimler oluşturulmalıdır.

Koruma bölgelerinde çevre eğitimi fikri, ilk önce 1930 yılında Kanada Milli Parklar Kanununda yer almıştır. Eylül 1972 yılında ABD’de yapılan İkinci Dünya Milli Parkları Kongresinde, milli park vb. koruma alanlarının çevre eğitimi ve dinlenme amacı ile kullanılmasının önem kazandığı vurgulanmıştır. Buna bağlı olarak Avrupa ve Türkiye’ de milli park ve diğer doğal alanların eğitici yönü gün geçtikçe ön plana çıkmaktadır. Örneğin Almanya’da milli parkların girişinde yer alan Çevre Eğitim Merkezlerinin kurulmasına seksenli yıllarda başlanmıştır. Türkiye’de ise başta Manyas Kuş Cenneti ve Sultan sazlığı Kuş Cennetine doğal çevre müzeleri tesis edilmiş olup, sayıları artırılmalıdır. Bu tip Çevre ve Doğa Eğitim Merkezlerinin kurulması ve vatandaşın eğitilmesine sunulması gibi hususların 1983 tarihinde yürürlüğe giren 2783 Sayılı Milli Parklar Kanununda yer verilmemesi bir eksikliklerdir. Aynı kanunun altıncı bölümünde belirtilen Milli Park Fonunun bu amaçlar için kullanılmasında büyük yararlar vardır. Zira adı geçen doğa eğitim merkezinin okul dışı çevre eğitimine katkısı büyüktür. Amerika’da sadece San Francisco Bay Area’da böyle 97 merkezin bulunması konunun önemini ortaya koyar. Tennessee Valley

Authority çevre eğitim merkezinde sadece 1989 yılında 7700 öğretmen 280 adet workshopla eğitilmiştir (Kızıroğlu, 2001).

Türkiye’de doğa eğitim merkezi tesisi şu anda üç önemli bakanlığı ilgilendirmektedir. Bunlar Orman, Çevre ve Milli Eğitim Bakanlıklarıdır.

Çevre ve Doğa Eğitim merkezlerinin amaçları şu şekilde olmalıdır;

- O bölgeyi doğal açıdan tanıtıcı olmalıdır.
- Doğa ve doğa korumaya ait ilgi artırılarak, doğayı bizzat yaşamayı amaçlayıcı olmalıdır.
- Doğada ve doğayla ilgili davranış şeklini biçimlendirici görevleri vardır.
- Koruma stratejileri geliştirip yaymak ve doğayı keşfetmeye yardımcı olmalıdır.

O bölgeyi doğal açıdan tanıtıcı olmalıdır: Bir milli park ya da koruma alanının doğasını tanıtıcı belgeler sayesinde bölgenin doğal yapısı, daha o bölgenin içine girmeden tanıtılmalıdır. Burada, doğa ve doğa koruma hakkında bilgilendirilen ziyaretçiler, buldukları alanı daha bilinçli bir şekilde inceler ve gezer. Hangi özel verilere nerelerde rastlanabileceği bölgeyi tanıtan krokilerle gösterilir. Ayrıca bölgenin ekosistem yapısı ortaya konmalı ve insanoğlunun yaşamlarını tehlikeye soktuğu canlı türleri varsa, onlar bölgede tanıtılmalıdır. Yol açılan zararların nasıl en düşük düzeyde tutulabileceği öğretilmelidir. Böylece korunan parkın önem ve işlevi ekolojik ve koruma açısından ortaya konulur (Kızıroğlu, 2001).

Doğa ve doğa korumaya ait ilgi artırılarak, doğayı bizzat yaşamayı amaçlayıcı olmalıdır: Bu merkezlerde, oraya gelenlere sadece bilgi ve eğitim verilmez, aynı zamanda onların doğa koruma sorunlarına ilgi duymaları sağlanır. Bu şekilde ziyaretçilerin bitki ve hayvan türlerini, doğal yaşama alanlarında daha bilinçli gözlemleri için bilgilendirilmeleri amaçlanır. Böylece doğayı, doğada bizzat yaşayarak biyolojik ve ekolojik görüşleri geliştirilmiş olur. Bu durum onları doğa ve çevrenin insan etkisi ile tahrip edilmemesi hususunda duyarlı yapar. Bu duyarlılık da kalıcı olur (Kızıroğlu, 2001).

Doğada ve doğayla ilgili davranış şeklini biçimlendirici görevleri vardır: Doğa bilgi merkezleri doğa ve çevreye karşı nasıl davranılması gerektiğini öğretir: O bölgelerin korunup bakımı ve devamı ile ilgili düşüncelerin geliştirilmesi, boş zamanların doğa ve milli parklarda geçirilmesi sırasında olur. İşte bilgi evleri özellikle bu aşamada çok önemli roller üstlenir. Böylece doğa ve çevreyi koruyucu bir vatandaş topluluğu daha çok küçük yaşlarda iken oluşturulmuş olur (Kızıroğlu, 2001).

Koruma stratejileri geliştirip yaymaya ve doğayı keşfetmeye yardımcı olmalıdır: Doğa bilgi merkezleri var olan bilgileri yaygınlaştırır. Aynı zamanda bunları arzu edilen şekilde düzenlerler. Böylece buralar bilimsel çalışmalar için, bir nevi dokümantasyon merkezi olurlar. Ayrıca insanın doğada yaptıkları ile ilgili bozucu faaliyetlerin de göz önüne serilmesi, açılacak sergilerle mümkündür. Bu faaliyetlerle ilgi araştırmaların yapılmasına da olanak verirler (Kızıroğlu, 2001).

Milli Park Doğa Bilgi merkezleri aşağıdaki gruplarca daha çok ziyaret edilir:

- Yöre insanı, aileler (anne-baba ve çocuklar), yöresel dernek ve kulüpler,
- Dinlenme rekreasyon amacıyla şehir veya büyük yerleşim birimlerinde buralara gelenler,
- Tatil (günlük veya uzun süreli) için gelenler,
- Yöreden veya uzak bölgelerden gelen okul sınıfları ve gençlik grupları,
- Doğa ile ilgili önemli dernek, kulüp, vakıf ve meslek kuruluşları ve uzmanlar,
- Yerli ve yabancı doğa araştırmacıları,
- Turistik amaçlı gezi grupları,

Bütün bu gruplar için, milli park doğa müzelerinin eğitici ve öğretici rolü vardır. Buralardan elde edilen bilgiler kalıcı olur. İnsan bizzat görüp yaşadığı bu bilgi edinimini her zaman hatırlar ve kendisini ona göre kontrol eder (Kızıroğlu, 2001).

Çevre eğitimine verilen önem ülkeden ülkeye farklılık gösterir. Gelişmiş ülkeler çevre eğitimi konusunda ciddi çalışmalar yapmaktadır. Değişik sorunlara öncelik veren, gelişmekte olan ülkelerde ise çevre eğitimi ve çevre bilinci konuları daha geri planda kalmaktadır (Boztaş, 2006). Milli Parklara işlevsellik kazandırmak amacıyla TÜBİTAK koordinatörlüğünde, çeşitli bakanlıklar ve en yakın yerel üniversitelerin katılımı ile “Milli Parklarda Bilimsel Çevre Eğitimi” adlı bir proje başlatılmıştır. İlki 1999 yılında Termessos Milli Parkı’nda yapılan projenin ikinci etabı 2000 yılında Kaçkar Dağları Milli Parkı’nda başlatılmış 2005 yılında toplam 9 farklı alana, 2006 yılında toplam 11 alana ve 2007 yılında da 13 bölgeye yayılmıştır.

Gelişmiş ülkelerde bu programların sayısı çok daha fazladır. İngiltere’de 1986-1990 yılları arasında Learning Through Landscapes adlı proje, Japonya’da 1990’da Çevre Eğitimi Akademisi’nin kurulması, ABD’de National Science Education Programme adlı bir grubun desteklediği projeler, The American Association For The Advancement of Science adlı dernek tarafından yürütülen ve hala devam eden Project 2061 adlı proje bu örneklerdendir (Marın vd., 2004; Boztaş, 2006)

Köksal’ın (2005) TÜBİTAK’ın 3-13 Ağustos 2004 tarihinde düzenlediği Kaçkar Dağları Milli Parkı Çevre Eğitimi Programı katılımcılarının milli parklarda çevre eğitimi hakkındaki düşüncelerini ortaya koyduğu çalışmasında elde ettiği bulgular aşağıdaki gibidir.

Çevre Eğitiminin Milli Parklarda Öğrenilmesi ve Öğretimi Hakkındaki Görüşler: Katılımcılar milli parklarda öğrenme ve öğretim hakkındaki görüşlerini örgün eğitimle kıyaslayarak bildirmişlerdir: Okuldaki öğrenmeler kitap temelli olup ders süresiyle sınırlıdır. Öğretmenin anlatım yöntemini kullanması öğrenmenin kalıcılığını engellemektedir. Bu yüzden öğrencilerin doğal ortamda görerek, dokunarak ve yaşayarak öğrenmesi gerekmektedir (Köksal, 2005).

Milli Parklarda Çevre Eğitiminin Amaçları Hakkındaki Görüşler: Katılımcılara göre milli parklarda çevre eğitiminin amacı doğayı kendi içinde tanımak, doğa sevgisini

aşlamak, insanın doğaya ekonomik olan bakış açısını değerlere çevirmek ve torunlarımızın da kullanmasını yani sürekliliğini sağlamaktır (Köksal, 2005).

Milli Parklarda Çevre Eğitiminin Yöntemleri Hakkındaki Görüşler: Katılımcılara göre çevre eğitiminin kuram (bilgi verme) ve uygulama yönü vardır. Uygulamada bir amaca odaklanmış, örneğin çevre elemanlarından floranın gözlemi gibi arazi gezileri olmalıdır. Ayrıca doğa yürüyüşü, dağ yürüyüşü gibi etkinlikler de yapılabilir. Bu gezilerde ziyaretçi merkezlerinden yararlanılabilir. Bunun yanında yön bulma gibi doğada yaşamını sürdürmesine ve kendi kendine yetebilmesine yarayacak beceriler de kazandırılmalıdır. Programda teknolojiden yararlanılarak görsel (filmler, fotoğraf slaytları) ve işitsel (kuş sesleri) sunular yapılmalıdır. Sunular detaylı, bütüncül, akıcı ve etkileyici olmalıdır. Ayrıca katılımcılar yönetimdekilerin de programda konuşmacı olarak yer almasını istenmiştir (Köksal, 2005).

Milli Parklarda Çevre Eğitiminin Konuları Hakkındaki Görüşler: Katılımcılar milli parklarda çevre eğitimi konuları arasında milli park, Türkiye'deki durum, ilk yardım, iklim-jeoloji-biyoloji arasındaki ilişki, ekoloji (biyolojik döngü, ekolojik denge, kirlilik), Türkiye'deki değerlerin-yaban hayatı-korunması, dengeyi koruma, erozyon/selle başa çıkma, eko turizm, insanlar üzerindeki etki, yöre kültürü, halka karşı nasıl davranacağı gibi konuların geçmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Köksal, 2005).

Milli Parklarda Çevre Eğitiminin Değerlendirilmesi Hakkındaki Görüşler:

Katılımcılar öğretici pozisyonunda olduklarından düzenleyecekleri seminerler ile insanları bilgilendirmek ve harekete geçirmek istemelerinin bir değerlendirme olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca programın beklentiler ve beklentilerin gerçekleşme düzeyini sorgulayan bir anketle veya milli parkın görülen aksaklık ve güzelliklerin sorulmasıyla da değerlendirilebileceği belirtilmiştir (Köksal, 2005).

Milli Parklarda Çevre Eğitimi Katılımcıları Hakkındaki Görüşler: Katılımcılara göre eğitim özellikle milli park çevresinde oturan halka olmak üzere her seviyedeki

öğrencilere, eğitim ve siyasal bilgiler fakülteleri akademisyenleri gibi diğer meslek grubundakilere verilebilir. Katılımcılar çevre eğitiminin tüm ülkeye yayılması için eğitimcilerin programa katılması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların ifade ettikleri katılımcı sayısı en az 15, en çok 30'dur. Sayı fazla olduğunda, öğretici ile kurulan diyalog kısıtlanacağından öğrenmenin azalacağı, gezilerde kopma olacağı belirtilmiş ayrıca tehlikeli yerlerde kaza riski bulunabileceğinden bahsedilmiştir. Bu duruma çözüm olarak katılımcıların gruplara ayrılması ve öğreticilerin bu gruplara paylaştırılması verilmiştir. Katılımcılar diğer katılımcılarla aralarında etkileşim ve fikir alış-verişi olduğunu ve bunun yeni bir sinerji yaratacağı görüşündedirler (Köksal, 2005).

Milli parklarda ve doğal anıtlarda çevre eğitimi doğal çevreye karşı bireysel ve toplumsal farkındalığın arttığı, doğa ve kaynaklarına yönelik düşünsel ve kritik tutumların meydana geldiği sürekli eğitim sürecine karşılık gelmektedir. Korunan alanlarda çalışan personelle ziyaretçiler ve yerel halk bu sürece karşılıklı katılmalıdırlar. Çevresel eğitimin ilerlemesi, milli parkları savunma ve korumada aktif halk katılımı ve insanoğlu, doğa ve toplumun bütünleşmesi hedefine katkı sağlamasına bağlıdır (Blanco, 2002).

Dünyada giderek daha fazla sayıda ülke çevre eğitimi ve turizm etkinliklerini milli park ve tabiat parkı gibi korunan alanlara yönlendirmektedir. Her yıl milli parklar yüzlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Yeni bir şeyler öğrenme ve yeni coğrafyalar tanıma üstüne kurulan bu ziyaretlerde ülkemizde olduğu gibi sadece piknik yapılmamaktadır (Kurdoğlu vd., 2005).

Korunan alanlarda çevre eğitimi için en temel amaç korunan alan yönetimi ve olumlu tutum değişikliği sayesinde bütün halk üyelerine daha iyi yaşam koşulları sunabilmektir. Korunan alanların amaçları arasında doğal, kültürel, tarihi kaynakların korunmasının yanında bilimsel araştırmalar, çevre eğitimi ve rekreasyon da yer almaktadır. Özellikle milli parklarda çevre eğitimi sayesinde bu alanların korunması ve halkın bu alanların korunmasına dâhil edilmesi halkın doğal çevreye yönelik hem

tutumların hem de kişisel uygulamaların artarak bütün toplumlar için daha nitelikli bir yaşam sağlamaktadır (Blanco, 2002).

Ülkemizdeki mevcut eğitim sisteminde özellikle de ilköğretim düzeyinde farklı nitelikteki peyzaj değerlerinin çevre bilinç, tutum, davranış ve koruma sorumluluğunun kazandırılmasında kullanımının mümkün olduğu görülmüştür. Fakat çevre eğitimi ilkelerinin uygulamaya aktarılabilmesi için peyzaj değerlerinin sınıflandırılması ve eğitimcilerin kullanımına hazır hale getirilmesi gerekmektedir. Yerinde uygulamalara ve doğa korumaya dayalı çevre eğitimi uzun vadede çevre bilincinin artmasına katkı sağlayacak ve halkın bilinçlenmesi yoluyla çevrenin, doğal alan ve kaynakların korunmasını destekleyecektir (Atik ve Toksöz, 2005).

2. 4. Tutumun Tanımı ve Çevreye Yönelik Tutum

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2004). Tutumlar oldukça organize olmuş uzun süreli duygu, inanç ve davranış eğilimleridir. Bu eğilimler diğer insanları, grupları, fikirleri, ülkelerin diğer yönlerini ya da nesnelere konu edinir (Cüceloğlu, 2004). Genelde tutum, bireyin çevresindeki herhangi bir olgu veya nesneye sahip olduğu tepki eğilimini ifade eder. Bireyin çevresinin, sayısız tutum konuları ile dolu olduğunu dikkate aldığımızda, her biri için ayrı ayrı tutum oluşturmanın karmaşıklığı açıkça görülebilir. Bu nedenle birey belli konuları, belli ölçülere göre gruplandırmakta ve bu gruplara uygun tutumlar oluşturmaktadır. Bireyin belli bir konuya ilişkin tutum oluşturması için konu ile doğrudan bir ilişkiye girmesi gerekmez (Kağıtçıbaşı, 1999).

Pelstring (1997), çevre tutumunu “çevreye karşı tutarlı, olumlu veya olumsuz tavırlar sergileme biçiminde kendini gösteren öğrenilmiş eğilimler” olarak tanımlamıştır. Çevreye yönelik tutumlar; çevre sorunlarından kaynaklanan korkular, kızgınlıklar, huzursuzluklar, değer yargıları ve çevre sorunlarının çözümüne hazır bulunuşluk gibi

kişilerin çevreye yararlı davranışlara olumlu veya olumsuz tavır ve düşüncelerin hepsidir (Erten, 2005).

Bir bireyin bir şeye ilişkin tutumunu anlamak suretiyle, bu bireyin bu nesneye yönelik genel tepki kalıplarını önceden saptamak mümkün olabilir. Bir nesneye ilişkin tutumu anladığımızda buna ilişkin genel davranış ve tercihleri de önceden kestirebiliriz (Shaft ve Scharfman, 1997).

Uluslararası turistlerin son yıllardaki eğilimini milli parklardaki turizm aktiviteleri oluşturmaktadır. Aynı zamanda milli parkı korumaya yönelik tutum geliştirme milli park kadar önemli vazife oluşturmaktadır. Bu yüzden turistlerin milli parklarla ilgili taleplerinde bu alanı özellikle ekoturizme yönelik alanlar olarak algıladıkları görülmektedir (Bodnár, 2004).

Milli park ziyaretçilerine ziyaret öncesi ve sonrası anket uygulandığında bilgilerinin arttığı, tutumlarının ve davranışlarının olumlu yönde değiştiği görülmektedir (Tubb, 2003).

2. 5. Dünyada Korunan Alan Çalışmalarına Genel Bakış

Günden güne hastalanan dünya topraklarına belirli bazı doğa köşelerini başta ormanlar olmak üzere uygarlığın yıkıcı etkisinden kurtarmak için bazı hayvan ve bitki türlerinin geleceğe doğru uzanmalarını sağlayan “ulusal parklar” dünyanın bütün gerekli nimetlerini içine almış olan “Nuh’un gemisi” ne benzetilmektedir. Dünyada ilk ulusal park “Yellowstone National Park” 1872’de açılmıştır. Burada bir yandan belirli hayvan ve bitki bölümleri bir yandan da halkın yararlanacağı özel köşeler vardır. Aşağı yukarı bundan bir yüzyıl sonra “Doğanın Korunması İçin Uluslararası Birlik” adlı organın koruma listesinde 1200 milli park yer alır (Güney, 2004).

Miller'e göre dünyadaki nüfus artışı ve çeşitli kullanım alanlarının giderek yayılması ile ilgili istatistikler incelendiği zaman, yakın bir gelecekte yeryüzünün (açık denizler, buz ve kum çölleri hariç) hiçbir yerinin doğal halde kalamayacağı ortaya çıkmaktadır (Kışlalıoğlu ve Berkes, 2003). Tüm kullanılabilir alan; tarım, otlak, yerleşim ve sanayi yeri olarak insan hizmetinde kalacaktır.

Konunun önemini anlayan dünya ülkeleri yeryüzünde henüz bozulmamış ya da bozulmuş ancak yeniden düzenlenebilir nitelikteki alanların korunması yarışına girmişlerdir (Kocataş, 2003).

Miller doğal alanların korunmasında altı prensip önermiş olup, bunlar sırasıyla alanın seçimi, büyüklük ve şekil, yönetimi, koşulların değişimi, kalkınmadaki önemi, yönetecek kurumların yeterliliği şeklinde özetlenebilir (Kocataş, 2003).

Bu günkü anlamda doğa koruma kavramına uygun ilk korunan alan 1872 yılında ilan edilen Yellowstone Milli Parkı'dır. Amerika Birleşik Devletleri'nde doğan milli park kavramı bu gün tüm dünyada kabul görmektedir (Göl ve Kuter, 2005).

Amerika'daki milli park anlayışı büyük doğal alanların ziyaretçilere kapalı olarak korunması fikrini taşıırken, Avrupa'daki milli parklar "İnsan – Doğa" ilişkisini ön plana alarak bilimsel araştırmaların yapılmasının yanında, ziyaretçilerin doğaya zarar vermeden turistik amaçlı kullanımlarına da izin verilmektedir (Yücel, 1994).

Milli park kavramı ile başlayan doğa koruma, önceleri bilim çevrelerinin etkisi ile daha sonra ise geniş katılımlı çalışmalar ile gelişmeye başlamıştır. Bu gelişmelerdeki en büyük etken ise, insan eylemleri ve aşırı kullanım nedeni ile her geçen gün biraz daha artan çevre sorunlarının azaltılabilmesi ve insanların yeryüzünde varlığını sürdürme çabalarıdır. İlk milli park ilanından günümüze birçok ülkede değişik kategorilerde korunan alanlar ilan edilmiştir. Bunun için değişik tarihlerde ve ülkelerde ulusal ve uluslar arası birçok toplantılar yapılmıştır (Göl ve Kuter, 2005) .

Ülkelerin anayasalarında ve hükümet programlarında giderek daha geniş yer almaya başlayan doğa koruma konusu kapsamında, doğal kaynakların tüm insanların ortak malı olduğu, korunarak kullanılması gerektiği, kaynakların sınırsız olmadığı ve sürekliliğini tehlikeye atıcı faaliyetlerin yasaklanması gerektiği anlaşılmıştır. Bu amaçla ulusal ve uluslar arası birçok kuruluş doğa koruma konusunda faaliyet göstermeye başlamıştır (Göl ve Kuter, 2005) .

Dünyada korunan alan sistemlerinin bir bakıma çekirdeğini oluşturan “Ulusal Parklar” ölçüt alındığında dünya bu gün 133 yılı aşkın korunan alan uygulama derinliğine sahiptir diyebiliriz. Yönetimin temel alt yapısını oluşturan örgütlenme yönünden benzer bir değerlendirme yapıldığında korunan alanların kendilerine özgü korunan alan yapısına kavuşturulmasının üzerinden de yaklaşık 85 yılın geçtiğini görmekteyiz. Söz konusu süreçte doğanın korunması ile ilgili gerçekleştirilen uluslar arası etkinliklerin en önemli sonuçları ve ürünleri çeşitli konularda hazırlanan ve benimsenen uluslar arası sözleşmeler olmuştur. Bu küresel gelişmelerin son örneklerinden biri olan “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi” ni Türkiye 20 Ekim 2000 tarihinde Floransa’da (İtalya) imzalamış ve taraf ülke olmuştur. 11 Temmuz 2003 tarihinde ise adı geçen uluslar arası sözleşme Bakanlar Kurulunun 2003/5908 sayılı kararı ile onaylanarak 27.07.2003 tarihli 25181 sayılı resmi gazetede yayımlanmış, böylece ülkemiz sınırları içerisinde fiilen uygulamaya konulmuştur (Akesen, 2005).

Öte yandan 1974 yılında UNESCO tarafından İnsan ve Biyosfer Programı (MaB) çerçevesinde ele alınan “Biyosfer Rezervleri Yaklaşımı” daha sonraki yıllarda uluslar arası ortamda geliştirilerek “Küresel Ağ” tesisi sağlanmıştır (Akesen, 2005).

UNESCO, UNEP, FAO ve IUCN katılımlarıyla 1983’de Minsk (Belarus) düzenlenen ilk Biyosfer Rezervleri Kongresinde o güne kadar bir bütün olarak yorumlanan “Korunan Alanlar”ın Yanında Değerlendirilen Biyosfer Rezervlerine farklı bir yorum getirilmiştir. Minsk Kongresi’nden sonra korunan alan sistemi içinde yer alan (Ulusal Park, Doğa Parkı, Doğayı Koruma Alanı, Doğa Anıtı vb.) birçok koruma

statüsünün sürdürülebilir biçimde yönetiminde “Biyosfer Rezerv Yaklaşımı” önemli bir araç olarak benimsenmiştir (UNESCO, 1996).

Bunun yanı sıra 1995 Seville (İspanya) Uluslar Arası Rezervleri Konferansında benimsenen ilkeler ve strateji “Korunan Alanlar Yönetimi”nde 21.yy. da etkin olacak yaklaşımları gündeme getirmiştir. “Korunan Alan Yönetimi” ile ilgili olarak ele alınan dönemde ortaya çıkan gelişmeler elbette bununla sınırlı kalmamıştır. Ancak, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Seville Stratejisi ve Biyosfer Rezerv Yaklaşımı, içerikleri yönünden konuyla ilgili yeni yaklaşımları ortaya koymalarının yanı sıra ülkemizin AB tam üyelik süreci göz önünde tutularak ön planda irdelenmeye alınmışlardır (Akesen, 2005).

Dünya Doğayı Koruma Birliği, koruma altındaki alanları milli parklar dışında farklı kategorilerde değerlendirmekte ve bu kategoriler yeryüzündeki bu tür korunan alanların %60’ından fazlasını içermektedir. En dar anlamıyla milli parkların dünya genelinde koruma altında olan toplam alandaki payları ise sadece %22.7’dir. Ancak bu koruma yöntemlerinin hiç biri bir milli park kadar etkili olamamaktadır (Quammen, 2006).

2. 6. Türkiye’de Korunan Alan Çalışmalarına Genel Bakış

Günümüzdeki anlamda doğa koruma bilincinin Dünya genelinde 1960’lı yıllarda yayılmaya başlamasından sonra, ülkemizde de sistemli olarak doğa korumaya yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ülkemizde Milli Parklar Yasası’nın yürürlüğe girdiği tarihe kadar doğa korumayla ilgili gerçekleştirilen yasal çalışmalar çok etkin değildir. Bu nedenle ülkemizde doğa koruma konusunda ayrıntılı hükümlerin getirildiği ilk yasal düzenlemenin 1983 yılında çıkarılan Milli Parklar Kanunu olduğu söylenebilir (Yücel ve Babuş, 2005).

Tarihi, kültürel ve ekolojik yönden çok zengin olan ülkemizde sayı ve büyüklük bakımından koruma alanlarının yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. 1980'li yıllara kadar sadece 15 milli park ilan edilmiştir (Yücel vd., 2005).

Bir ülkeye kimlik kazandıran değerlerin başında doğal ve tarihsel çevresi gelmektedir. Bir çok uygarlığa beşiklik etmiş, bunların kültürel birikimi ile oluşmuş tarihsel çevresi; Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında köprü gibi uzanan coğrafik konumu ile eşsiz flora ve fauna zenginliğine sahip olan Anadolu'da, günümüzde bu zenginlikler günden güne yok edilmektedir. Koruma niteliği, alan kullanım kararları ve kaynak değerleri bütünlüğü açısından doğa korumanın en önemli unsurlarından biri olan milli parklardır (Ölmez, 2006).

Türkiye'de doğa korumanın tarihçesine bakıldığında; başlangıçta ormanı korumak için alınan önlemlerin amacı, bu gün de olduğu gibi kesimleri düzenlemek, plansız faydalanmalara engel olmak ve faydalanma haklarını korumak suretiyle ormanı, insanların tahribatından korumaktır. Nitekim 1727 yılında İstanbul'da kaçak kesimlerle mücadele edilmiş 1767 yılında odun ve su kıtlığından dolayı bir hamam inşaatı durdurulmuştur. Bu iki tedbir bu yıllarda ormanların azalmaya başlaması ve önceleyici tedbirler düşünülmesi bakımından önemlidir. 1868 yılında çıkan "Orman Nizamnamesi" de ormanları insan tahribatından korumak için önemli bazı maddeleri ihtiva etmektedir (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

Cumhuriyetin kuruluşunun akabinde büyük ekonomik sıkıntılara rağmen ağaç ve orman sevgisinin yaygınlaşması ve korunması konusunda gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

Korunan alanların bugünkü anlamıyla gündeme gelmesi 1940'lı yıllara rastlamaktadır. Türkiye'de ilk kez Prof. Selahattin İnal 1948 yılında yayınladığı "Doğa Koruma Karşısında Biz ve Ormancılığımız" adlı eserinde "Milli Park" deyimini kullanmıştır. Ancak konuyla ilgili ilk yasal gelişme 31 Ağustos 1956 tarih

ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 4. ve 25. maddeleri ile "Milli Park" teriminin Türk mevzuatına girmesiyle gerçekleşmiştir (Yücel, 2005).

DKMPGM, Bilgi Notlarına göre (2004), 1937 yılında çıkarılan 3116 ve 3167 sayılı kanunlar ülkemiz doğa ve yaban hayatının korunmasında yürürlüğe giren ilk yasalardır. 1956 yılında kabul edilen 6831 sayılı orman kanununun 25. maddesi ile; nadir özellik ve güzellik arz eden sahaların milli park rejimine alınması sağlanmış, yine bu madde ile mesire yerleri ihdas etme imkanı elde edilmiştir. Bu yasaya dayanılarak ilk defa; 1956 yılında Belgrat Ormanı Mesire yeri, 1958 yılında Yozgat Çamlığı Milli Parkı, 1958 yılında 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na göre "Belgrat Geyik Üretim İstasyonu" tahsis edilmiştir. Milli park, av – yaban hayatı ve mesire yerleri ile ilgili çalışmalar orman genel müdürlüğü bünyesinde uygulanmaya başlanmıştır (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

Türkiye'de koruma faaliyetleri; milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı, özel çevre koruma alanı, doğal ve arkeolojik sit alanları, muhafaza ormanları, tohum meşcereleri, tohum ve gen bahçeleri, tarım işletmeleri alanları gibi statülerle yapılmaktadır. Yasal anlamda ise; en başta, Anayasa'nın 56. Maddesi "Her vatandaş sağlıklı bir çevre içinde yaşama hakkına sahiptir." diyerek bir yasal dayanak oluşturmaktadır. Yine Anayasa'nın 63. Maddesi doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunması ilkeleri ile güçlendirilmiştir. 4856 Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 6831 sayılı Orman Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 383 sayılı Özel Çevre Koruma Bölgelerinin oluşturulmasına yönelik kanun hükmünde kararname, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 797 sayılı Kuşların Korunması ile İlgili Sözleşmeye İlişkin Kanun, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 1634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu' da doğal değerlerin korunması üzerinde etkili hükümler içermektedir. Ayrıca koruma ile ilişkili bazı yönetmeliklerde koruma kavramının yasal dayanağını oluşturmaktadır (Yalınkılıç ve Yenilmez Arpa, 2005).

Türkiye’de farklı coğrafik, fiziksel ve doğal özelliklere sahip toplam 36 adet milli park ilan edilmiştir. Milli parkların tespiti, yönetimi, korunması ve geliştirilmesi Çevre ve Orman Bakanlığı’na ait olup bakanlığın görevleri arasında çalışma alanına giren hizmetler için araştırma ve eğitim merkezleri açmak da bulunmaktadır (Resmi Gazete, 2003).

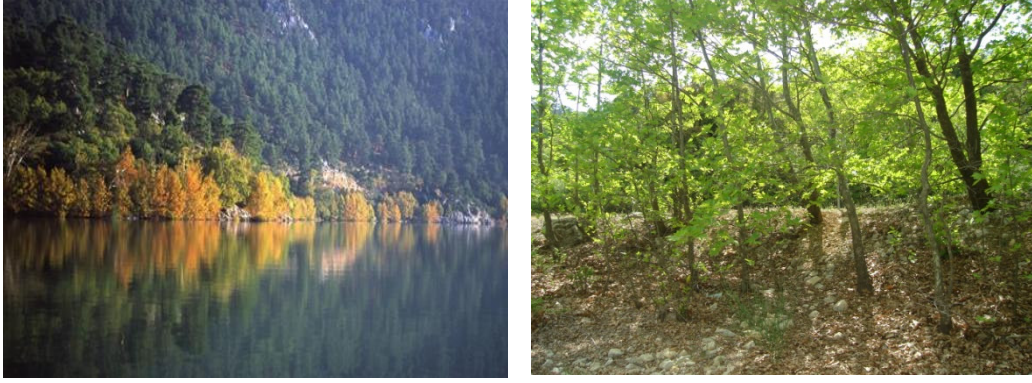
Milli Parklar Kanununun 3. maddesine göre; milli park karakterlerine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Milli Savunma, İmar ve İskan, Kültür ve Turizm Bakanlıklarının olumlu görüşü, gereği halinde diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak, Çevre ve Orman Bakanlığı’nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile milli park olarak belirlenir denilmektedir (Demirel vd., 2005).

2. 7. Isparta İli Milli Parkları

2.7.1. Kovada Gölü Milli Parkı

Kovada Gölü Milli Parkı; 37° 37’ 30’’ Kuzey enlemi ile 30° 52’ 30’’ Doğu boylamında yer almaktadır. Milli Park’ın en yüksek yeri kuzeyinde bulunan Peşte Sivrisi (1564 m) ile Sortu Sivrisi (1540 m) ve en alçak yeri 950 m ile göl yüzeyidir. Araştırma sahasının ortalama yüksekliği 1130 m olarak bulunmuştur. Park içindeki verimli ormanların büyük bir bölümü göle yakın kısımlarda bulunmaktadır (Yücedağ ve Carus, 2005).

Şekil 2. 1. Kovada Gölü Milli Parkı'ndan Genel Görünüşler

Kovada Gölü' nü çevreleyen formasyonlar masif kalkerlerdir. Gölün güney kısmında bu masif kalkerlerin altında kil ve kum taşı tabakaları bulunur iken, kuzeyde zamanımızda teşekküle devam eden alüvyonlar yer alır (Yücedağ ve Carus, 2005).

Eğirdir ilçesi sınırları içinde olup, Kovada gölü ve ormanlık çevresini kapsayacak şekilde 6534 hektarlık bir alana yayılmıştır. 1970 yılında Milli Park olarak tescil edilmiştir. 1992 yılında ise 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir (Anonim, 1996).

Kovada Gölü Milli Park sahasının en önemli özelliği rekreasyonel kullanıma müsait olan doğal kaynaklarıdır. 9 km genişliğinde ve oldukça sığ olan gölün çevresi 20 km' dir. Zengin bir bitki örtüsüne sahip milli park, göl çevresinde, geniş yapraklı vejetasyon, içerilere doğru gidildikçe kapalı ibrelili bir vejetasyon yer almaktadır. Çevrede bulunan yerleşim yerleri yakınlarında tarım alanları da mevcuttur (Anonim, 1996).

Milli park, Kovada Gölü ve etrafındaki ormanlık alanları kapsamaktadır. Göl, yerkabuğunun kırılması ve suların çöken kısımdaki kalker tabakasını eritmesi sonucunda meydana gelen tabii bir oluşumdur (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Milli park; kızılçam (*Pinus brutia*), karaçam (*Pinus nigra*), meşe (*Quercus*), kokar ağaç (*Ailanthus altissima*) ve ardıç (*Juniperus*) gibi ağaç türleri; hayıt (*Vitex agnus*), sandal (*Arbutus andrachne*), kocayemiş (*Arbutus unedo*), funda (*Calluna vulgaris*), çitlembik (*Celtis australis*), yabani zeytin (*Olea oleaster*), akçakesme (*Phillyrea latifolia*), mersin (*Myrtus communis*), melengiç (*Pistacia terebinthus*), sumak (*Rhus coriaria*), muşmula (*Mespilus germanica*), alıç (*Crataegus pseudoheterophylla*), böğürtlen (*Rubus fruticosus*), yabani gül (*Rosa canina*), defne (*Laurus nobilis*), tespih ağacı (*Melia azedarach*), karaçalı (*Paliurus aculeatus*), kör diken (*Rhamnus oleoides*) gibi ağaççık ve çalı türleri ile zengin bir bitki örtüsüne sahiptir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Kovada Gölü içerisinde; sazan (*Cyprinus carpio*), tatlı su levreği ve tatlı su ıstakozu (*Astacus leptodactylus*) bulunmaktadır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Yaban hayatı türleri; yaban domuzu (*Sus scrofa*), sansar (*Martes*), porsuk (*Meles meles*), tilki (*Vulpes vulpes*), tavşan (*Sylvilagus bachmani*), yaban keçisi (*Capra aegagrus*) ve sincaptır. Kuş faunası olarak; yaban ördeği (*Anatidae*), kaz (*Anser anser*), keklik (*Alectoris chukar*) ve çulluk (*Gallinago gallinago*) görülmektedir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Park alanı içerisinde yapılabilecek doğa turizmi etkinlikleri olarak, piknik, kamping, manzara seyri ve sportif olta balıkçılığı sıralanabilir. Park alanı içerisinde yerli ve yabancı ziyaretçilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek düzeyde yeterli tesis bulunmamaktadır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Sahada bulunan yürüyüş yolu 3035 metre olup, yürüyüş yolu boyunca sahanın genel özellikleri ile flora ve fauna tanıtımının yapıldığı bilgilendirme, yönlendirme tabelaları bulunmaktadır. Ziyaretçilerin dinlenmeleri ve rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ahşap oturma grupları (bank, piknik masası, kamelya), seyir

kulesi, seyir terası, çocuk oyun parkı, çeşme, 2x1 bekçi evi, 2x2 tuvalet ve bir adet otopark bulunmaktadır (Ülker vd., 2005).

Kovada Gölü günübirlik kullanım alanı, yüksek bir açık hava rekreasyon sahası gelişimi için gerekli tüm niteliklere sahiptir. Milli park içerisinde günübirlik tesisleri ile alt yapısı tamamlanmış olup günübirlik ya da kısa duraklamalar için toplum hizmetine açılmıştır (Ülker vd., 2005).

2.7.2. Kızıldağ Milli Parkı

Ulaşım Akdeniz Bölgesi'nde Isparta ili Şarkıkaraağaç ilçesi sınırlarında yer alan Milli park Şarkıkaraağaç'a 5 km. Isparta'ya 120 km. mesafededir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Şekil 2. 2. Kızıldağ Milli Parkı'ndan Genel Görünüşler

1980'li yıllarda sözü edilmeye başlanan ve 1990'lı yıllarla birlikte turizm ekonomisinde giderek önem kazanan doğa turizmi, deniz, kum, güneş üçgenini kapsayan kitle turizminin bir alternatifi olarak gelişmiştir. Rafting, kano, dağcılık, manzara seyri, uzun doğa yürüyüşleri gibi birçok etkinlik doğa turizmi içerisinde yer almaktadır (Özaltın ve Özmen, 2005).

Parkın üzerinde yer aldığı Kızıldağ ile Beyşehir Gölü 'nün kuzey kıyıları arasında uzanan dalgalı arazi üzerinde genellikle erozyonla aşınmış yer şekilleri görülmektedir. Alanın jeolojik yapısını kalker kayaçlarından meydana gelen formasyonlar meydana getirir. Milli parkın bitki örtüsünü sedir ormanları ve bozuk maki toplulukları meydana getirir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Amatör dağcılar, 1840 m. yükseklikteki Büyüksivri tepeye tırmanarak dağ sporu yapabilir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Milli parkın üzerinde yer aldığı Kızıldağ ile Beyşehir Gölü bitki örtüsü, botanik özellikleriyle görülmesi gerekli sedir ormanlarıdır. Ayrıca manzara seyir noktalarından Beyşehir Gölü'nü görmek mümkündür. Yanı sıra Şarkıkaraağaç 'lıların Temmuz ayının ikinci pazarında milli parkta düzenledikleri geleneksel Helva Bayramı görülmeye değerdir (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Milli parkta kamp ve piknik imkânı bulunmaktadır. Sedir ormanlarının oksijen üretimi nedeniyle milli parkın temiz havası solunum yolları rahatsızlığı bulunanlar için Büyüksivri tepe uygundur (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Çadır ve karavanla konaklama yapılabilir. Ayrıca milli park içinde halka açık bungalovlar ile kır gazinosu bulunmaktadır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007).

Isparta ilindeki korunan doğal alanlarda endemik ve endemik olmayan bitkiler iyi korunmakla beraber, çeşitli baskılar altında olup, bir kısmı bu baskılar sonucu neslini devam ettirebilmekte zorlanmaktadır. Eko – turizm olayı sonucunda Kızıldağ Milli Parkı'nda bazı nadir ve endemik bitkiler zarar görmektedir. Kızıldağ Milli Parkı'na Şarkıkaraağaç Belediyesi'nin ilgili elemanları bilinçsizce zarar vermektedir. Kovada Gölü Milli Parkı içerisinde bulunan şahıslara ait tarım alanlarındaki tarımsal mücadele için kullanılan pestisit, bitki ve hayvan türlerine zarar vermektedir. Ayrıca, buradaki gölün su kirliliği her geçen gün artmaktadır. Isparta ilindeki korunan doğal alanlarda aşırı otlatmanın etkisi azalmakla beraber yer yer bazı alanlarda otlatmalara devam edilmektedir. Uzun bir süreden beri bazı bitkiler çeşitli amaçlarla (tıbbi, baharat, süs, yakacak, hayvan yemi vb.) doğadan toplanmakta, bir kısmı yurt içinde kullanılmakta, bir kısmı ise yurt dışına satılmaktadır. Bu tip bitkilerden bazıları endemiktir. *Origanum minutiflorum* (yayla kekiği), *Sideritis condensata*, *Sideritis libanotica subsp. linearis*, *Origanum sipyleum*, *Helichrysum compactum*, *Thymus sp.* bölgede özellikle bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin, popülasyonlarında azalmalar olduğu ve bu azalmanın gittikçe arttığı görülmektedir (Fakir vd., 2005).

III. BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve araştırmadaki istatistiksel süreç açıklanmaktadır.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel türde olup, ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Bu modelde aralarında ilişki aranacak değişkenler ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak sembolleştirme (değer verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlenmeye olanak verecek şekilde yapılmaktadır (Karasar, 1995). Betimsel araştırmalar, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi de açıklamayı hedef alır. Bağımsız değişkenler bir sebep-sonuç ilişkisinde, sebep durumunda olan değişkenlerdir (Kaptan, 1998). Bu araştırmada bağımlı değişken olarak Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği puanları alınmıştır. Bağımsız değişkenler ise kişisel bilgi formuyla elde edilmiştir.

3. 2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini 2006 - 2007 eğitim ve öğretim yılında Isparta ili Şarkıkaraağaç ilçesinde Kızıldağ Milli Parkı çevresinde bulunan İnönü İlköğretim Okulu, Atatürk İlköğretim Okulu, Şeker İlköğretim Okulu, Yunus Emre İlköğretim okulu sekizinci sınıf öğrencileri ve Isparta ili Eğirdir ilçesi Kovada Gölü Milli Parkı çevresindeki Yukarı Gökdere köyünde bulunan M. Köklü İlköğretim okulunda öğrenim gören toplam 235 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

3. 3. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmada evrenin tamamına ulaşılmış olduğundan örnekleme yoluna gidilmemiştir.

3. 4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada aşağıdaki veri toplama araçları kullanılmıştır:

1. Kişisel Bilgi Formu
2. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği

3. 4. 1. Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda öğrencilerin kendisi, annesi, babası ve ailenin ekonomik durumuyla ilgili bağımsız değişkenler bulunmaktadır.

3. 4. 2. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği: Öğrencilerin Milli Parka yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Deniz, Genç ve Demirkaya (2006) tarafından geliştirilen, güvenilirliği 1. faktörü oluşturan maddelerin Cronbach Alfa Katsayısı = 0.88, 2. faktörü oluşturan maddelerin Cronbach Alfa Katsayısı = 0.75 bulunan ve 33 maddeden oluşan 5' li Likert Tipi Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Çizelge 3. 1. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin Ölçüm Verileri

Öğrenci Sayısı (N)	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha (α)	Kaiser-Meyer-Olkin KMO	Bartlett's Test of Sphericity		
				Approx. Chi-Square	Df	Sig.**
235	33	,80	,784	1976,966	528	,00

Çizelge 1'deki bilgilerde görüldüğü gibi, ölçeğin Croanbach Alpha değeri 0,80 olarak hesaplanmıştır. Bu değere bakarak, formdaki önermeler arası tutarlılık derecesinin yüksek olduğu söylenebilir. Örneklem yeterliliğini ifade eden öteki değerler, Kayser–Meyer–Olkin/KMO örneklem yeterlilik katsayısıyla Bartlett Alan Test değerleri hesaplanmıştır. Çizelge 3. 1'de görüldüğü üzere, deneme formunun KMO değeri 0,784'dür. Hesaplanan bu değer, alan yazında kabul edilen KMO değerinin (0,60) üzerindedir. Elde edilen bu değer, yeterli bir değer olmasının yanında, kimi kaynaklarda mükemmel (George ve Mallery, 2003) olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, formun Barlett Alan Test değerinin 0,05'den küçük olması gerekmektedir. Bu teste ilişkin elde edilen değer 0,000'dir.

Likert tipi tutum ölçeği puanlanırken olumlu ifadeler için 5 – 4 – 3 – 2 – 1, olumsuz ifadeler için 1 – 2 – 3 – 4 – 5 şeklinde ters puanlanmıştır. Buna göre puanlama şöyledir;

	<u>Olumlu Madde</u>	<u>Olumsuz Madde</u>
Tamamen Katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Hiç Katılmıyorum	1	5

Yüksek puan milli parka yönelik olumlu tutumu, düşük puan da milli parka yönelik olumsuz tutumu göstermektedir. Dolayısıyla ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 33, en yüksek puan 165' dir.

3. 5. Verilerin Analizi

Bu araştırmanın bağımsız değişkenleri cinsiyet, buldukları yerleşim biriminde kaç yıldır ikamet ettikleri, milli parka daha önce gidip, gitmemeleri, milli parka gittilerse hangi amaçla gittikleri, öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri, milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin

annelerinin eğitim durumu, milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin babalarının eğitim durumu, milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin annelerinin mesleği, milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin babalarının mesleği ve milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin ailelerinin ekonomik düzeyidir.

Araştırmanın bağımlı değişkeni ise öğrencilerin milli parka yönelik tutumlarıdır. Tutum ölçeği puanlanırken istenilen cevaba göre 1 – 5 arasında puan verilmiştir.

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini sınamak üzere İlişkisiz Grup t – testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One – Way ANOVA) yapılmıştır.

Bağımsız değişkenler iki kategoriye ayrılmışsa bağımlı değişken ortalamaları arasındaki farklılığı bulmak üzere İlişkisiz Grup t – testi, ikiden fazla kategoriye ayrılmışsa Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Bağımsız değişkenlerin okullara göre dağılımının ve Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği maddelerinin cevaplara göre dağılımının gösterilmesinde yüzde ve frekans tabloları kullanılmıştır.

Bu araştırmada istatistiksel analizler SPSS 13 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar 0.05 düzeyinde sınanmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan tekniklerde sonuçlar istatistiksel açıdan çift yönlü olarak sınanmıştır (Özdamar, 1999; Büyüköztürk, 2002).

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

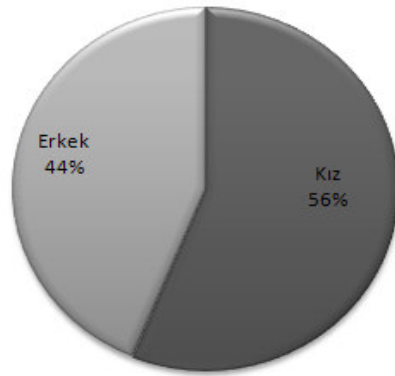
Bu bölümde, araştırmanın bulguları yorumlarla birlikte sunulmaktadır.

4. 1. Kişisel Bilgi Formuna İlişkin Bulgular

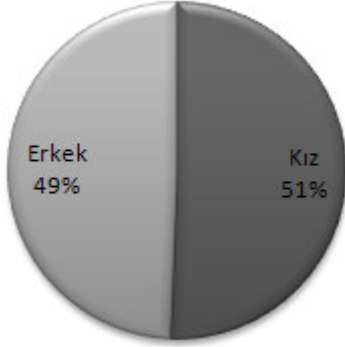
İlköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencilerinin okudukları okul ve cinsiyete göre dağılımı, Çizelge 4. 1.' de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 1. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Okul ve Cinsiyete Göre Dağılımı

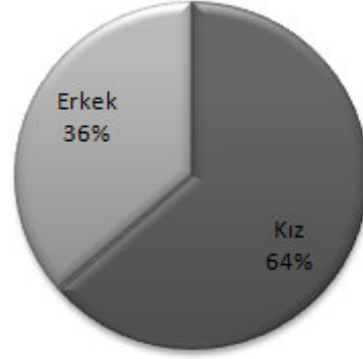
OKUL	N	
	Kız	Erkek
<i>İnönü İlköğretim Okulu</i>	40	39
<i>Atatürk İlköğretim Okulu</i>	35	20
<i>Şeker İlköğretim Okulu</i>	14	7
<i>Yunus Emre İlköğretim Okulu</i>	21	23
<i>M. Köklü İlköğretim Okulu</i>	22	14
TOPLAM ÖĞRENCİ	132	103

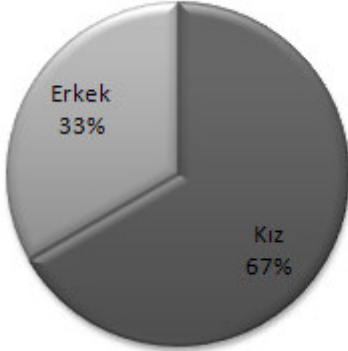
Şekil 4.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

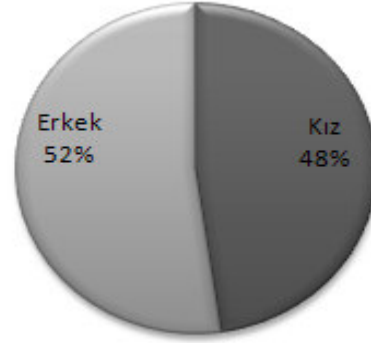
Şekil 4. 2. İnönü İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları

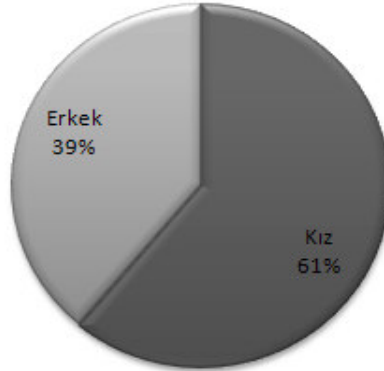
Şekil 4. 3. Atatürk İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları

Şekil 4. 4. Şeker İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları

Şekil 4. 5. Yunus Emre İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları

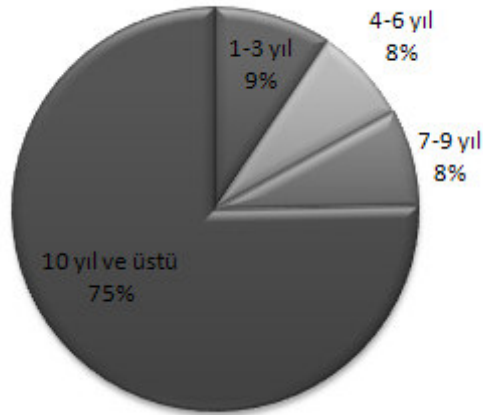
Şekil 4. 6. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Cinsiyet Dağılımları

Çizelge 4. 1. ve Şekil 4. 1.'de araştırmanın örneklemini oluşturan okullardaki sekizinci sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Toplamda da araştırmaya katılan öğrencilerin 132'si (%56.2) kız öğrenci, 103'ü (%43.8) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

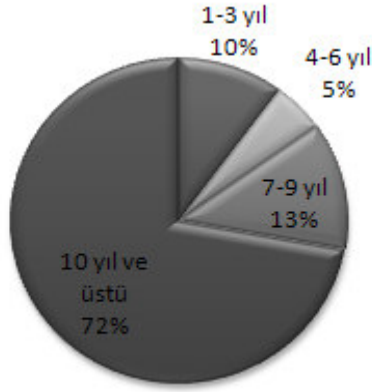
İlköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları yerleşim biriminde bulunma yılına göre dağılımı Çizelge 4. 2. ve Şekil 4. 7.'de verilmiştir.

Çizelge 4. 2. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde Bulunma Yılına Göre Dağılımı

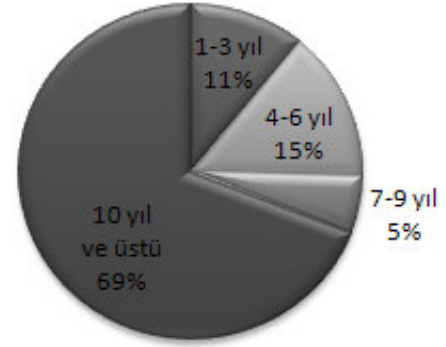
OKUL	YIL			
	1 – 3 yıl	4 – 6 yıl	7 – 9 yıl	10 yıl üstü
	N	N	N	N
<i>İnönü İlköğretim Okulu</i>	8	4	10	57
<i>Atatürk İlköğretim Okulu</i>	6	8	3	38
<i>Şeker İlköğretim Okulu</i>	2	1	3	15
<i>Yunus Emre İlköğretim Okulu</i>	6	5	1	32
<i>M. Köklü İlköğretim Okulu</i>	0	0	1	35
TOPLAM ÖĞRENCİ	22	18	18	177

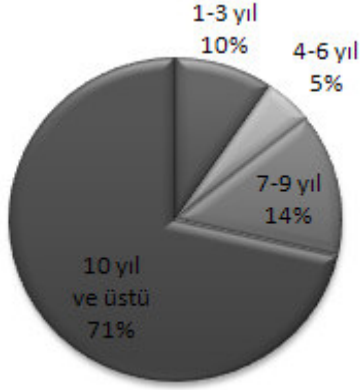
Şekil 4. 7. Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde İkamet Yılları Dağılımları

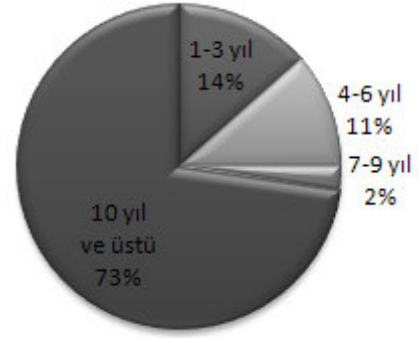
Şekil 4. 8. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı

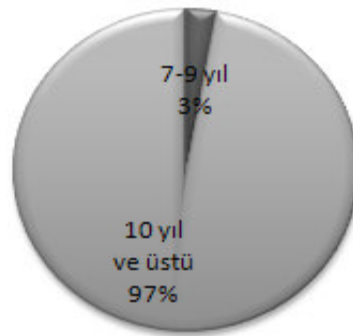
Şekil 4. 9. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı

Şekil 4. 10. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı

Şekil 4. 11. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yıllarının Dağılımı

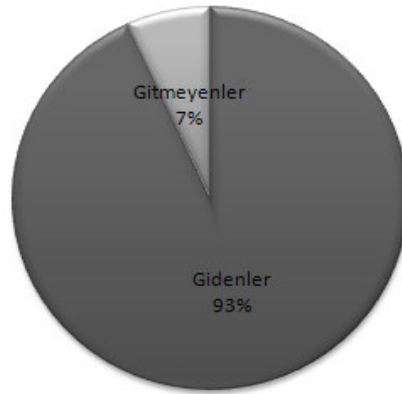

Şekil. 4. 12. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin İkamet Yılları Dağılımları

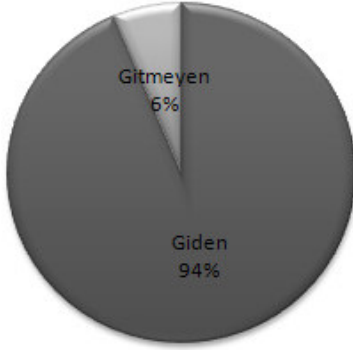
Araştırmanın örneklemini oluşturan okullardaki sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları yerleşim biriminde bulunma yılına göre dağılımları görülmektedir. Toplam öğrencinin 22'si (%9.4) 1 – 3 yıl arasında, 18'i (%7.6) 4 – 6 yıl arasında, 18'i (%7.6) 7-9 yıl arasında, 177'si (%75.4) 10 yıl üstü buldukları yerde ikamet etmektedirler.

Çizelge 4. 3. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gidip Gitmemelerine Göre Dağılımı

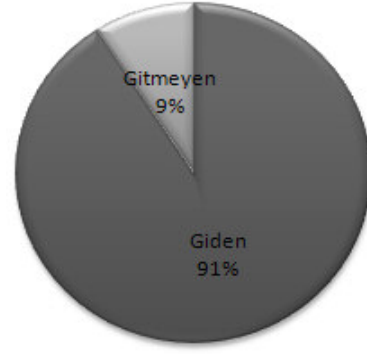
OKUL	GİTMİŞ	GİTMEMİŞ
	N	N
<i>İnönü İlköğretim Okulu</i>	74	5
<i>Atatürk İlköğretim Okulu</i>	50	5
<i>Şeker İlköğretim Okulu</i>	19	2
<i>Yunus Emre İlköğretim Okulu</i>	41	3
<i>M. Köklü İlköğretim Okulu</i>	35	1
TOPLAM ÖĞRENCİ	219	16

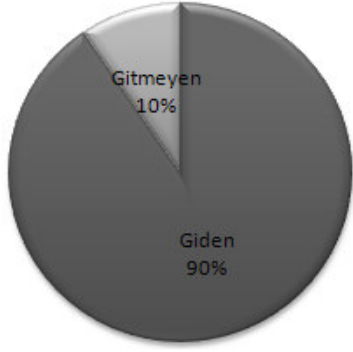
Şekil 4. 13. Öğrencilerin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımları

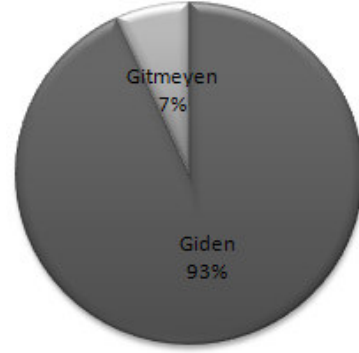
Şekil 4. 14. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımı

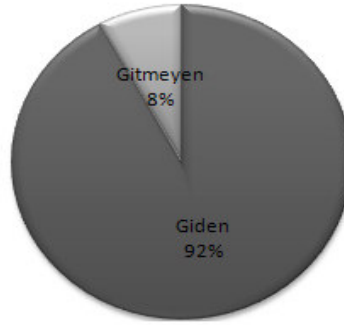
Şekil 4. 15. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 4. 16. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 4. 17. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımı

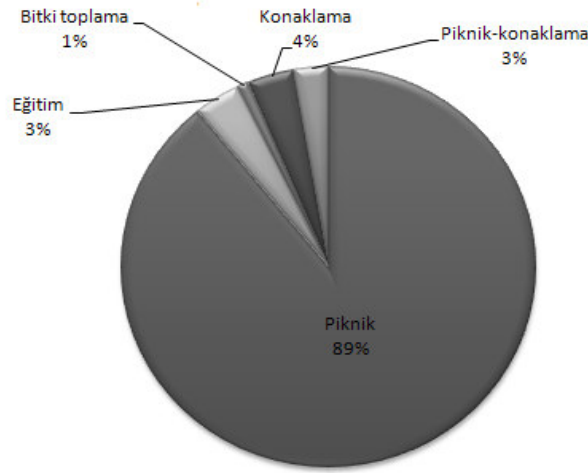
Şekil 4. 18. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Dağılımı

Farklı okullardaki sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka gitme durumuna göre dağılımı Çizelge 4. 3. ve Şekil 4. 13.'de gösterilmektedir. Toplam öğrencinin 219'u (%93.2) yaşadıkları çevrede bulunan milli parkı daha önce

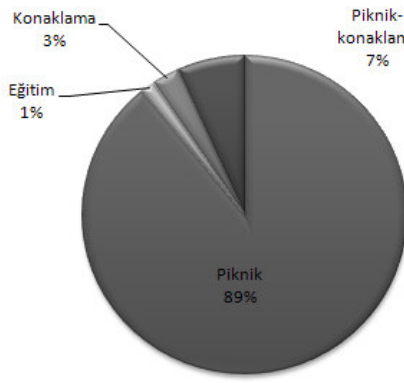
ziyaret etmiş, 16' sını (%6.8) ziyaret etmemiştir. Okullarda İnönü İlköğretim Okulu, Atatürk İlköğretim Okulu, Şeker İlköğretim Okulu, Yunus Emre İlköğretim Okulu Şarkıkaraağaç'ta bulunan Kızıldağ Milli Parkı çevresinde bulunan okullardır. M. Köklü İlköğretim Okulu Kovada Gölü Milli Parkı çevresinde bulunan Yukarı Gökdere köyünde bulunmaktadır.

Çizelge 4. 4. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinden Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Gidenlerin Ziyaret Amaçlarına Göre Dağılımı

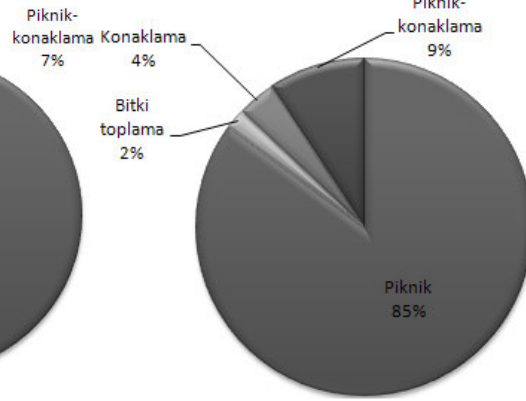
OKUL	ZİYARET AMACI				
	Piknik	Eğitim Amacıyla	Bitki Toplamak	Konaklama	Piknik ve Konaklama
	N	N	N	N	N
<i>İnönü İ. Ö. O.</i>	66	1	0	2	5
<i>Atatürk İ. Ö. O.</i>	46	0	1	2	1
<i>Şeker İ. Ö. O.</i>	12	5	0	3	0
<i>Yunus Emre İ. Ö. O.</i>	40	1	0	1	0
<i>M. Köklü İ. Ö. O.</i>	33	1	1	0	0
TOPLAM ÖĞRENCİ	197	8	2	8	6

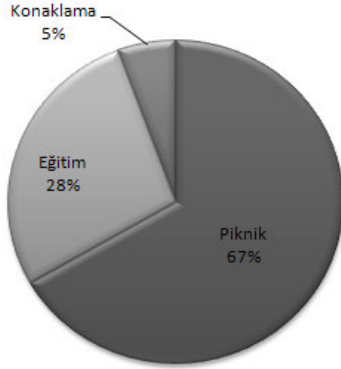
Şekil. 4. 19. Öğrencilerin Milli Parka Gitme Amaçlarına Göre Dağılımı

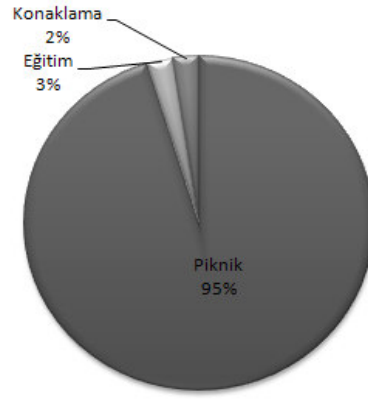
Şekil 4. 20. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gıtme Amaçlarına Göre Dağılımları

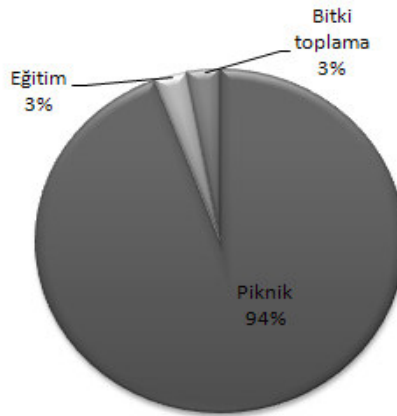
Şekil 4. 21. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gıtme Amaçlarına Göre Dağılımları

Şekil 4. 22. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gıtme Amaçlarına Göre Dağılımları

Şekil 4. 23. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gıtme Amaçlarına Göre Dağılımları

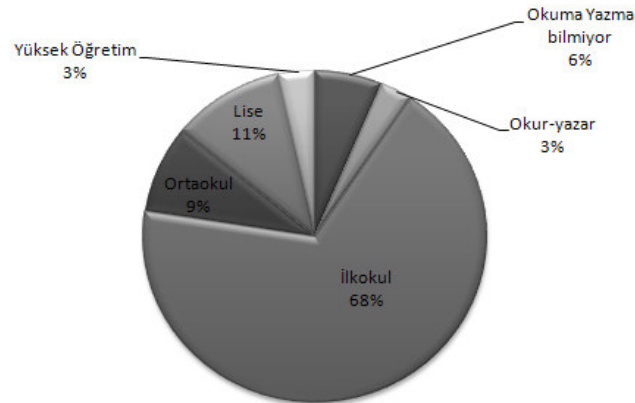

Şekil 4. 24. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Gıtme Amaçlarına Göre Dağılımı

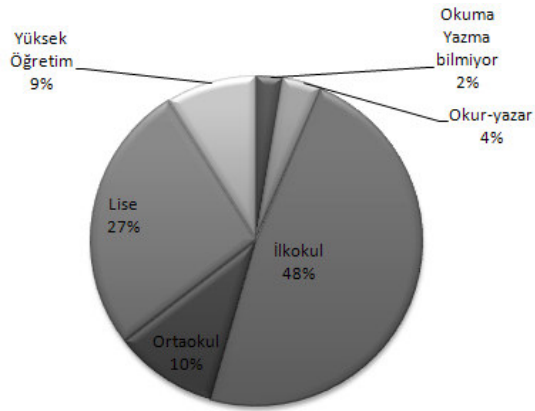
Farklı okullar da öğrenim gören öğrencilerden milli parka daha önce gitmiş olanların milli parka gitme amaçları Çizelge 4. 4. ve Şekil 4. 19'da gösterilmektedir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin 197'si (%89.1) milli parka daha önce piknik yapma amacıyla gitmiş, 8'i (%3.6) eğitim amacıyla, 2'si (%1) bitki toplamak amacıyla, 8'i (%3.6) konaklama amacıyla ve 6'sı (%2.7) hem piknik yapmak hem de konaklamak amacıyla milli parkı ziyaret etmişlerdir.

Çizelge 4. 5. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeyleri

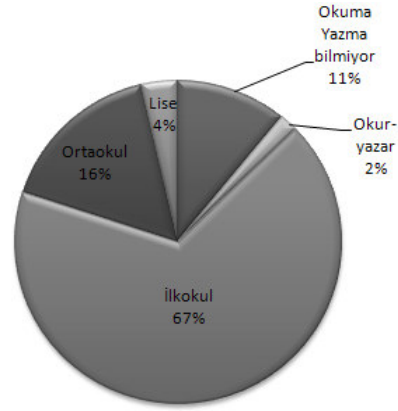
OKUL	Okuma yazma bilmez	Okur-yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksek öğretim
	N	N	N	N	N	N
<i>İnönü İ. Ö. O.</i>	2	3	38	8	21	7
<i>Atatürk İ. Ö. O.</i>	6	1	37	9	2	0
<i>Şeker İ. Ö. O.</i>	2	0	18	1	0	0
<i>Yunus Emre İ. Ö. O.</i>	0	2	39	2	1	0
<i>M. Köklü İ. Ö. O.</i>	5	1	28	0	1	1
TOPLAM ÖĞRENCİ	15	7	160	20	25	8

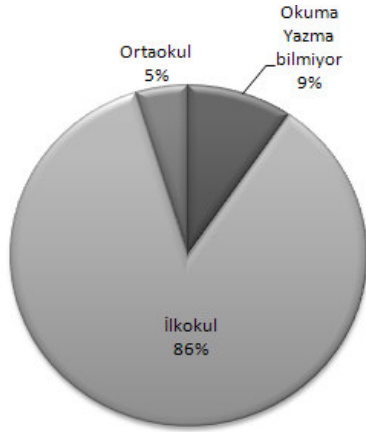
Şekil 4. 25. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

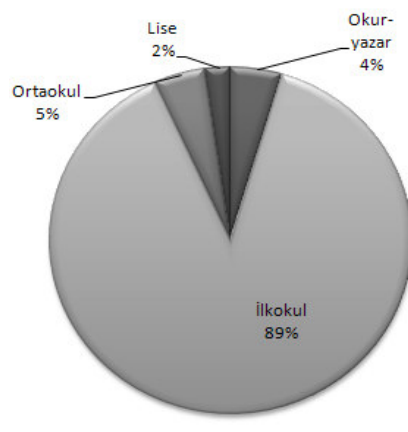
Şekil 4. 26. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

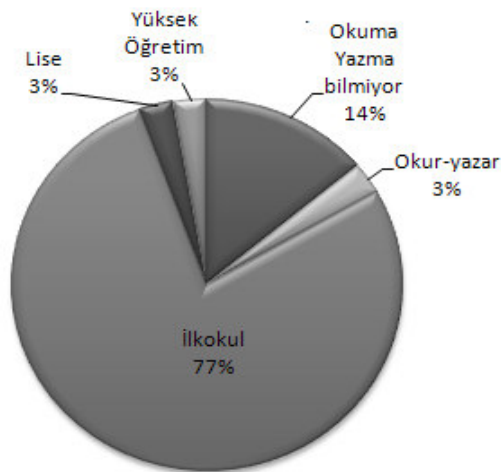
Şekil 4. 27. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil 4. 28. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil 4. 29. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

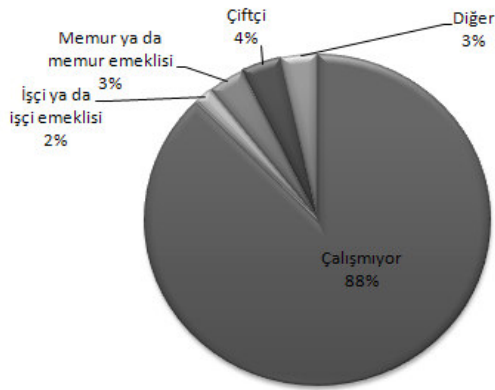

Şekil 4. 30. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

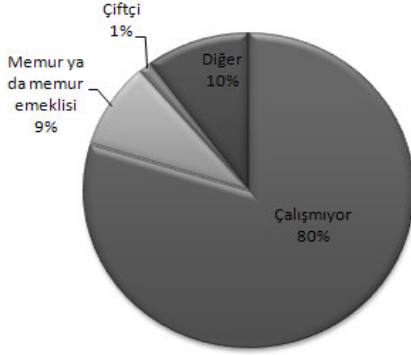
Sekizinci sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeylerinin dağılımı Çizelge 4. 5. ve Şekil 4. 25’de gösterilmiştir. Toplam öğrencinin annelerin 15’inin (%6.4) okuma yazma bilmediği, 7’sinin (%2.9) okur – yazar fakat okula gitmemiş, 160’ınının (%68.1) ilkokul mezunu, 20’sinin (%8.5) ortaokul mezunu, 25’inin (%10.7) lise mezunu, 8’inin (%3.4) yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 6. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımları

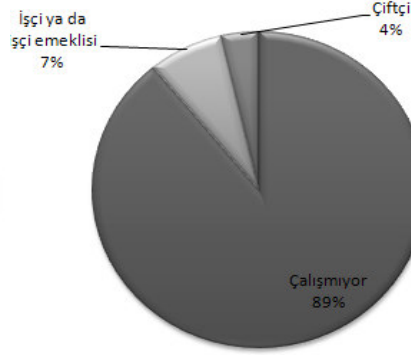
OKUL	Çalışmıyor	İşçi ya da işçi emeklisi	Memur ya da memur emeklisi	Çiftçi	Diğer
	N	N	N	N	N
<i>İnönü İ.Ö. O.</i>	63	0	7	1	8
<i>Atatürk İ.Ö. O.</i>	49	4	0	2	0
<i>Şeker İ.Ö. O.</i>	21	0	0	0	0
<i>Yunus Emre İ.Ö. O.</i>	44	0	0	0	0
<i>M. Köklü İ. Ö.O.</i>	29	0	1	6	0
TOPLAM ÖĞRENCİ	206	4	8	9	8

Şekil 4. 31. Öğrencilerin Annelerinin Meslek Dağılımı

Şekil 4. 32. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı

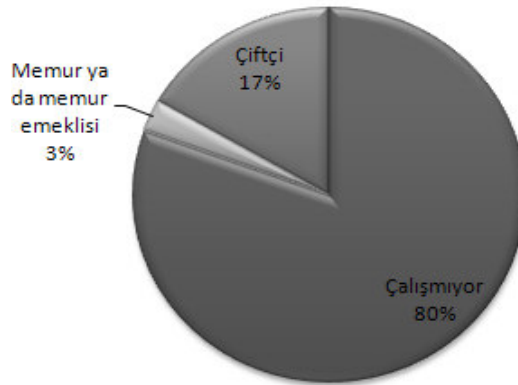
Şekil 4. 33. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı

Şekil 4. 34. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı

Şekil 4. 35. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı

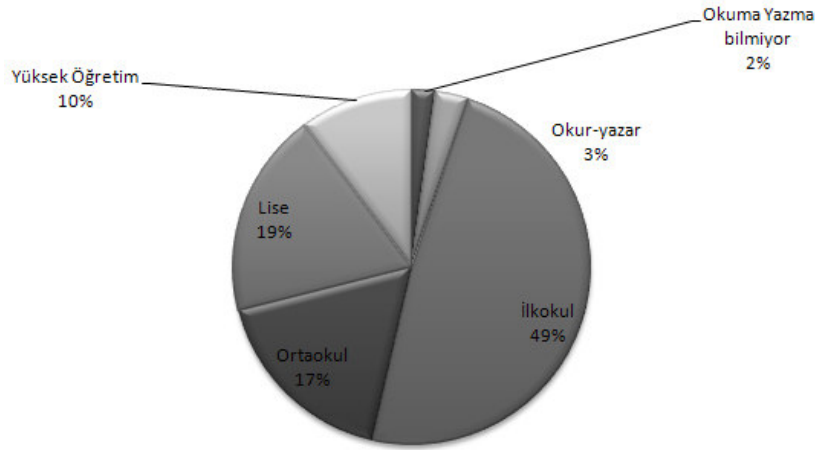

Şekil 4. 36. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımı

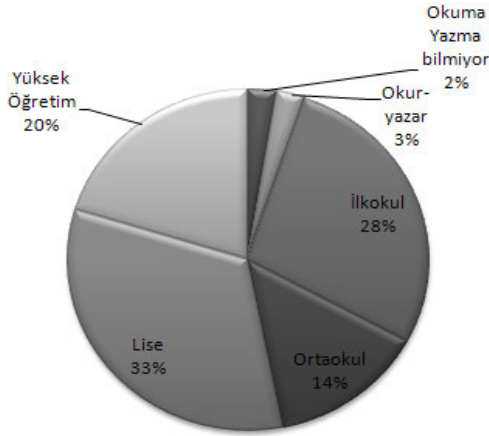
Çizelge 4. 6 ve Şekil 4. 31'den annelerin meslek dağılımına bakıldığında 206'sının (%87.6) çalışmadığı, 4'ünün (%1.7) işçi ya da işçi emeklisi olduğu, 8'inin (%3.4) memur ya da memur emeklisi olduğu, 9'unun (%3.9) çiftçi olduğu, 8'inin (%3.4) de diğer meslek gruplarına dâhil olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 7. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeyleri

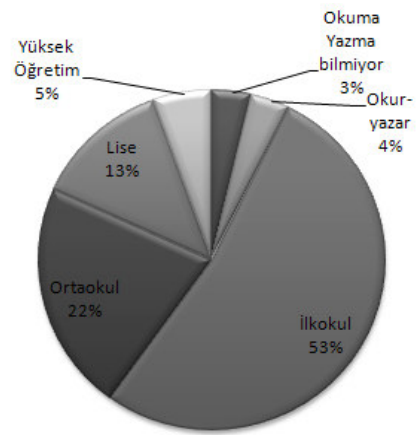
OKUL	Okuma yazma bilmez	Okur-yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksek Öğretim
	N	N	N	N	N	N
İnönü İ. Ö. O.	2	2	22	11	26	16
Atatürk İ. Ö. O.	2	2	29	12	7	3
Şeker İ. Ö. O.	0	0	14	6	1	0
Y. Emre İ. Ö. O.	0	0	24	10	6	4
M. Köklü İ. Ö.O.	1	3	25	2	4	1
TOPLAM ÖĞRENCİ	5	7	114	41	44	24

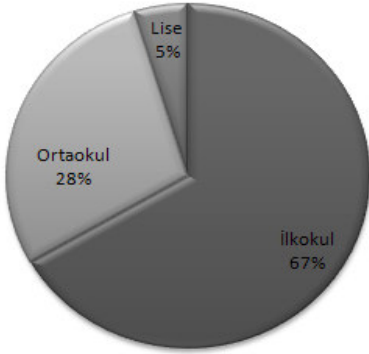
Şekil 4. 37. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

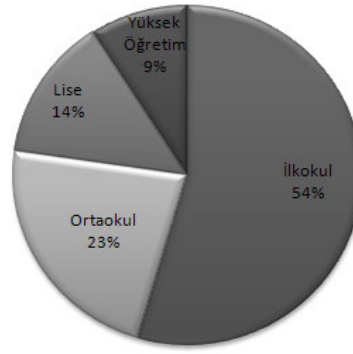
Şekil 4. 38. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

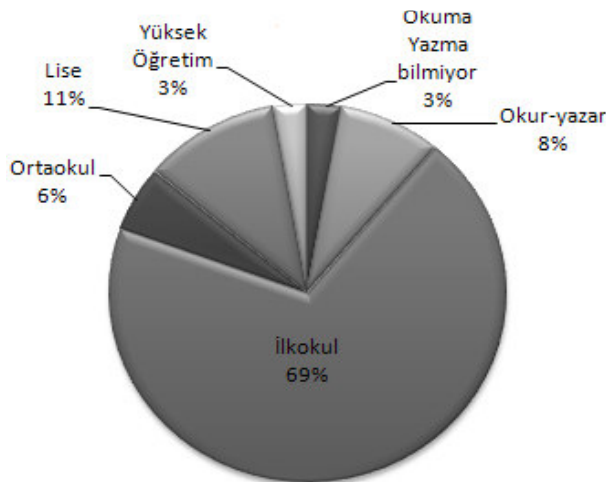
Şekil 4. 39. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil 4. 40. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil 4. 41. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil 4. 42. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumlarının Dağılımı

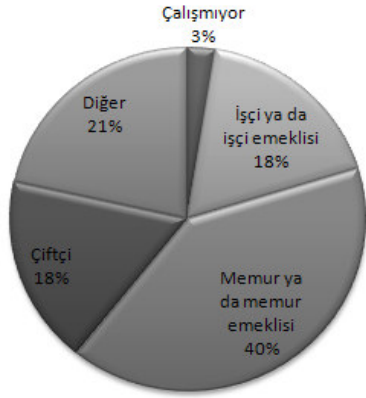
Sekizinci sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeylerinin okullara göre dağılımı Şekil 4. 38., Şekil 4. 39., Şekil 4. 40., Şekil 4. 41. ve Şekil 4. 42’de gösterilmiştir. Çizelge 4. 7. ve Şekil 4. 37.’de toplam öğrencilerin babalarının 5’inin (%2.3) okuma yazma bilmediği, 7’sinin (%2.9) okur – yazar fakat okula gitmemiş, 114’ünün (%48.5) ilkokul mezunu, 41’i (%17.4) ortaokul mezunu, 44’ünün (%18.7) lise mezunu, 24’ünün (%10.2) yükseköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 8. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımları

OKUL	Çalışmıyor	İşçi ya da işçi emeklisi	Memur ya da memur emeklisi	Çiftçi	DİĞER
	N	N	N	N	N
<i>İnönü İ. Ö.O.</i>	2	14	32	14	17
<i>Atatürk İ. Ö.O.</i>	2	25	10	10	8
<i>Şeker İ. Ö.O.</i>	0	4	2	9	6
<i>Yunus Emre İ.Ö.O.</i>	3	6	12	6	17
<i>M. Köklü İ.Ö.O</i>	0	6	0	30	0
TOPLAM ÖĞRENCİ	7	55	56	69	48

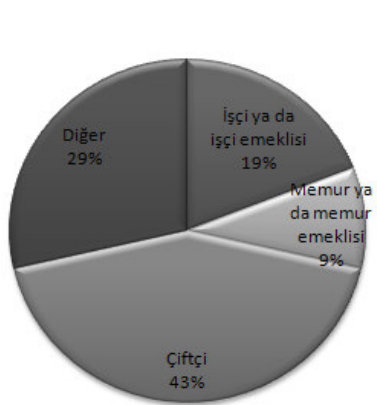
Şekil 4. 43. Öğrencilerin Babalarının Meslek Dağılımı

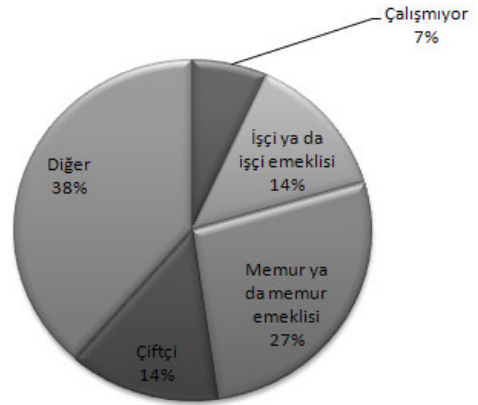
Şekil 4. 44. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı

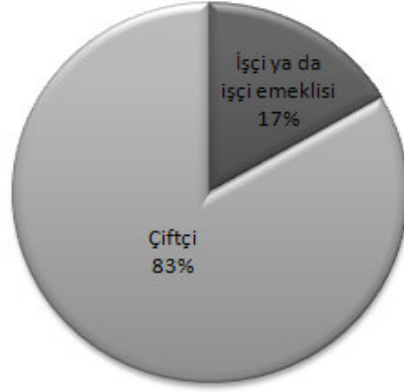
Şekil 4. 45. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı

Şekil 4. 46. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı

Şekil 4. 47. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı

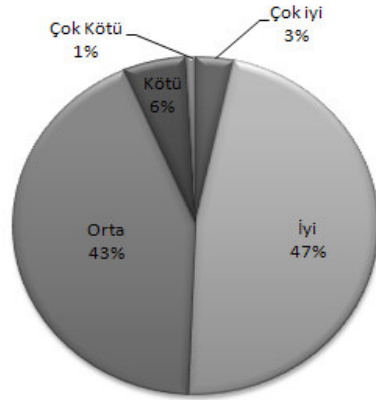

Şekil 4. 48. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Babalarının Meslek Dağılımı

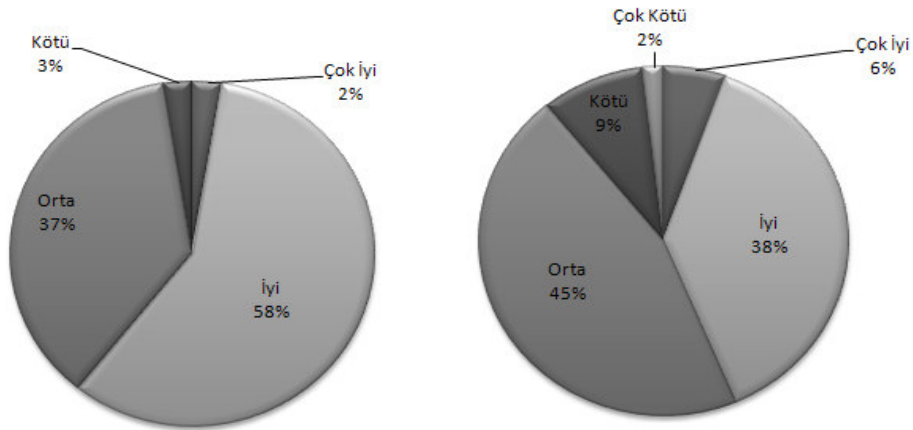
Farklı okullardaki öğrencilerin babalarının meslek dağılımı Çizelge 4. 8.'de gösterilmiştir. Toplam öğrencinin babalarının meslek dağılımına bakıldığında 7'sinin (%3) çalışmadığı, 55'inin (%23.4) işçi ya da işçi emeklisi olduğu, 56'sının (%23.8) memur ya da memur emeklisi olduğu, 69'unun (%29.4) çiftçi olduğu, 48'inin (%20.4) de diğer meslek gruplarına dâhil olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 9. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeyleri

OKUL	Çok İyi	İyi	Orta	Kötü	Çok Kötü
	N	N	N	N	N
<i>İnönü İ. Ö.O.</i>	2	46	29	2	0
<i>Atatürk İ. Ö.O.</i>	3	21	25	5	1
<i>Şeker İ. Ö.O.</i>	0	5	13	3	0
<i>Yunus Emre İ. Ö.O.</i>	1	13	26	3	1
<i>M. Köklü İ. Ö.O.</i>	2	26	8	0	0
TOPLAM ÖĞRENCİ	8	111	101	13	2

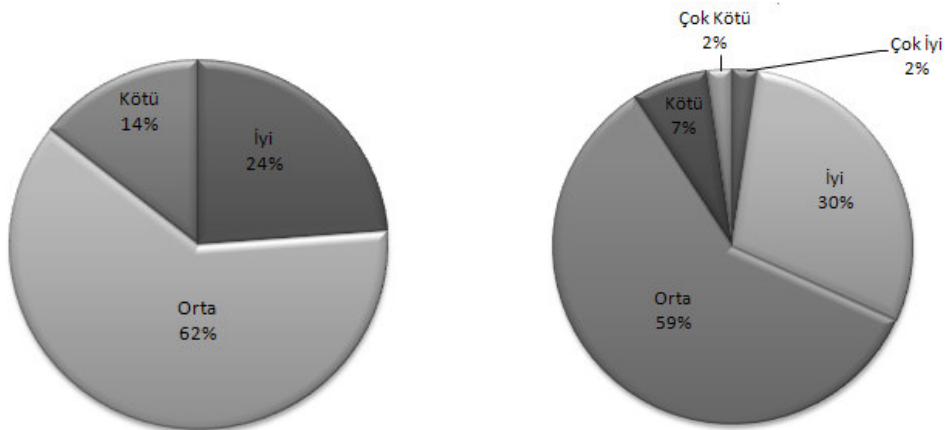

Şekil 4. 49. Öğrencilerin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

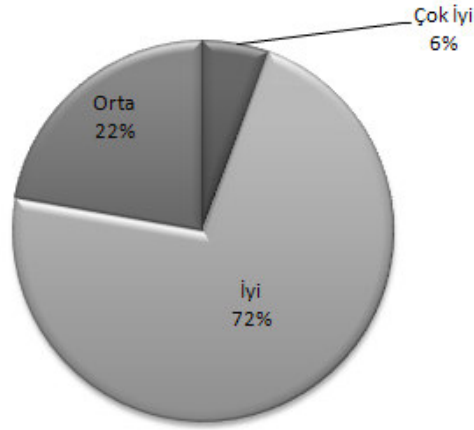
Şekil 4. 50. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 4. 51. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 4. 52. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 4. 53. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

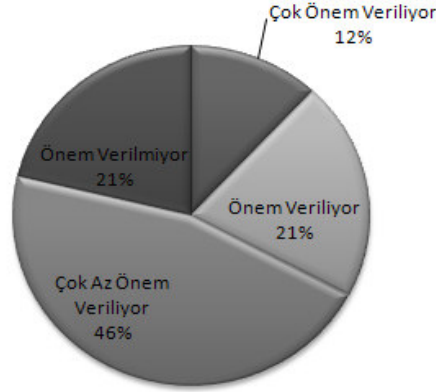

Şekil 4. 54. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerinin Ekonomik Düzeylerinin Dağılımı

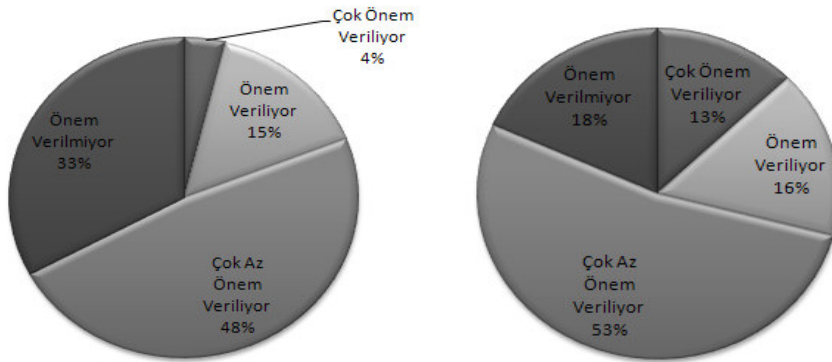
Farklı okullardaki öğrencilerin ekonomik durumları Çizelge 4. 9.'da görülmektedir. Öğrencilerin tamamının ekonomik durumuna bakıldığında 8'inin (%3.4) ailesinin ekonomik durumunun çok iyi, 111'inin (%47.2) ailesinin ekonomik durumunun iyi, 101'inin (%43) ailesinin ekonomik durumunun orta, 13'ünün (%5.5) ailesinin ekonomik durumunun kötü, 2'sinin (%1) ailesinin ekonomik durumunun çok kötü olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 10. İlköğretim Okulları Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşünceleri

OKUL	MİLLİ PARKA VERİLEN ÖNEM			
	Çok önem veriliyor	Önem veriliyor	Çok az önem veriliyor	Önem verilmiyor
	N	N	N	N
<i>İnönü İ. Ö. O</i>	3	12	38	26
<i>Atatürk İ. Ö. O</i>	7	9	29	10
<i>Şeker İ. Ö. O</i>	2	3	13	3
<i>Yunus Emre İ. Ö. O</i>	3	11	21	9
<i>M. Köklü İ. Ö. O</i>	13	14	7	2
TOPLAM ÖĞRENCİ	28	49	108	50

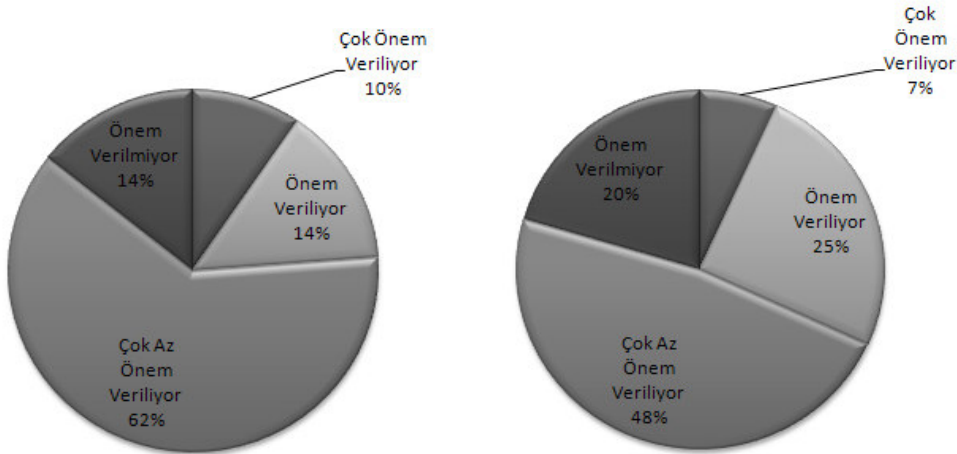

Şekil 4. 55. Öğrencilerin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

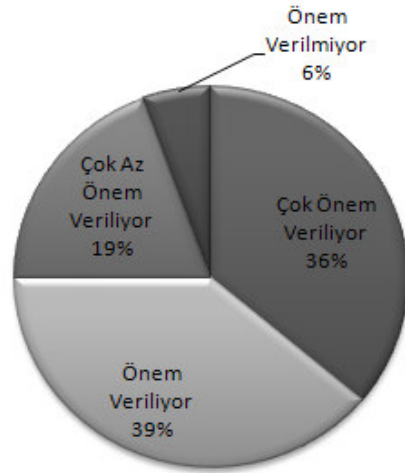
Şekil 4. 56. İnönü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Şekil 4. 57. Atatürk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Şekil 4. 58. Şeker İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Şekil 4. 59. Yunus Emre İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Şekil 4. 60. Yukarı Gökdere M. Köklü İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Milli Parka Verilen Önemle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Öğrencilerin milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin görüşleri Çizelge 4. 10. ve Şekil 4. 55.'de görülmektedir. Öğrencilerin 28'i (%11.9) milli parka çok önem verildiğini, 49'u (%20.8) önem verildiğini, 108' i (%46) çok az önem verildiğini, 50'si (%21.3) önem verilmediğini düşünmektedir.

4. 2. Birinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi, “İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları nasıldır?” şeklinde ifade edilmişti.

Çizelge 4. 11. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 1. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkta ders işlemek isterim.									
Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
120	51.1	61	26.0	40	17.0	8	3.4	6	2.6

Milli park çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin 120'sinin (%51.1) “Milli parkta ders işlemek isterim” maddesine tamamen katıldıkları, 61'inin (%26.0)

katıldıkları, 40'ının (%17.0) kararsız olduğu, 8'inin (%3.4) katılmadığı, 6'sının (%2.6) hiç katılmadığı yani milli parkta ders işlemek istemediği görülmektedir. Toplam öğrenciye bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun milli parkta ders işlemek istediği belirlenmiştir.

Çizelge 4. 12. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 2. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parktaki bitki çeşitliliğini görmek isterim.									
Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
137	58.3	76	32.3	12	5.1	4	1.7	6	2.6

Öğrencilerin 137' si (%58,3) “Milli parktaki bitki çeşitliliğini görmek isterim.” maddesine tamamen katılırken, 76'sı (%32.3) katılıyor, 12' si (%5.1) kararsız, 4'ü (%1.7) katılmıyor, 6'sı (%2.6) hiç katılmıyor. Toplam 235 sekizinci sınıf öğrencisinden tamamen katılanlarla katılanların toplamı 213 kişinin bitki çeşitliliğini görmek istemesi, öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaşadıkları çevredeki milli parktaki bitki çeşitliliğini görüp öğrenmek istediğini göstermektedir.

Çizelge 4. 13. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 3. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park hakkında bilgi sahibi olmak isterim.									
Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
122	51.9	87	37.0	20	8.5	3	1.3	3	1.3

Ankete katılan öğrencilerin “Milli park hakkında bilgi sahibi olmak isterim.” maddesine 122'sinin (%51.9) tamamen katılıyor, 87'sinin (%37.0) katılıyor, 20'sinin (%8.5) kararsız, 3'ünün (% 1.3) katılmıyor, 3'ünün (%1.3) hiç katılmıyor oldukları

görülmektedir. Kararsız öğrencilerin, katılmayan ve hiç katılmayan öğrencilerin 26 kişi olduğu, toplam öğrencinin 235 kişi olduğu göz önünde bulundurulduğunda milli park çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan milli park hakkında bilgi sahibi olmak isteyerek bu konudaki ilgilerini göstermektedirler.

Çizelge 4. 14. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 4. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çevremizdeki milli parkın bize çeşitli faydaları vardır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
106	45.1	75	31.9	28	11.9	16	6.8	10	4.3

Öğrencilerin “Çevremizdeki milli parkın bize çeşitli faydaları vardır” maddesine verdikleri cevaplara bakıldığında 106 (%45,1) öğrencinin bu maddeye tamamen katıldıkları görülmektedir. Buna karşın 10 (%4,3) öğrenci de bu maddeye hiç katılmıyorum diyerek milli parkın onlar için faydalı olduğunu düşünmediklerini ortaya koymuşlardır.

Çizelge 4. 15. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 5. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çevremizdeki milli parkın bize çeşitli zararları vardır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
11	4.7	20	8.5	40	17	71	30.2	93	39.6

“Çevremizdeki milli parkın bize çeşitli zararları vardır” maddesine öğrencilerin verdikleri cevaplara bakılınca, “Çevremizdeki milli parkın bize çeşitli faydaları vardır” maddesiyle paralellik gösterdiği göze çarpmaktadır. 11 (%4,7) öğrenci milli

parkın onlara çeşitli zararları olduğuna tamamen katılırken, 93 (%39.6) öğrenci milli parkın çeşitli zararları olduğuna hiç katılmamaktadırlar.

Çizelge 4. 16. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 6. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklarda bulunan bitkilerin Türkiye için önem taşıdığını düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
102	43.4	69	29.4	50	21.3	8	3.4	6	2.6

102 (%43,4) öğrenci milli parkta bulunan bitkilerin Türkiye için önem taşıdığına tamamen katıldığı, 69 (%29.4) öğrencinin katıldığı, 8 (%3.4) öğrencinin katılmadığı, 6 (%2.6) öğrencinin hiç katılmadığı görülmektedir.

Çizelge 4. 17. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 7. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklarda bulunan hayvanların Türkiye için önem taşıdığını düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
75	31.9	54	23.0	67	28.5	28	11.9	11	4.7

75 (%31,9) öğrencinin milli parktaki hayvanların Türkiye için önem taşıdığına tamamen katıldığı, 54 (%23) öğrencinin katıldığı, 67 (%28.5) öğrencinin kararsız olduğu, 28 (%11.9) öğrencinin katılmadığı, 11 (%4.7) öğrencinin hiç katılmadığı göze çarpmaktadır.

Çizelge 4. 18. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 8. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar, çevresindeki yerleşim alanlarının tanınmasına katkı sağlar.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
80	34.0	70	29.8	53	22.6	18	7.7	14	6.0

80 (%34.0) öğrenci “Milli park, çevresindeki yerleşim alanlarının tanınmasına katkı sağlar” maddesine tamamen katılırken, 70 (%29.8) öğrencinin katıldıkları, 53 (%22.6) öğrencinin kararsız olduğu, 18 (%7.7) öğrencinin katılmadıkları ve 14 (%6.0) öğrencinin hiç katılmadığı görülmektedir.

Çizelge 4. 19. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 9. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaz tatilimi milli park içerisinde kurulan kampta geçirmek isterim.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
125	53.2	52	22.1	39	16.6	15	6.4	4	1.7

125 (%53.2) öğrenci “Yaz tatilimi milli park içerisinde kurulan kampta geçirmek isterim” maddesine tamamen katılırken, 52 (%22.1) öğrenci katılıyor, 39 (%16.6) öğrenci kararsız, 15 (%6.4) öğrenci katılmıyor, 4 (%1.7) öğrenci hiç katılmıyor. Tamamen katılan ve katılan öğrencilerin toplamı 177 öğrencinin, öğrencilerin büyük çoğunluğunu oluşturduğu göz önüne alınırsa milli park içinde kamp yapmak isteyen öğrencilerin sayısının çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Çizelge 4. 20. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 10. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park içinde herkes tarafından görülmesi gereken tabiat güzellikleri vardır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
145	61.7	67	28.5	12	5.1	6	2.6	5	2.1

145 (%61.7) öğrenci milli park içinde herkes tarafından görülmesi gereken tabiat güzellikleri olduğuna tamamen katılırken, 67 (%28.5) öğrenci katıldığı, 6 (%2.6) öğrencinin katılmadığı, 5 (%2.1) öğrencinin hiç katılmadığı görülmektedir.

Çizelge 4. 21. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 11. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park içinde bulunan ağaçlar odun ihtiyacı için kullanılabilir. Millidir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
15	6.4	9	3.8	21	8.9	54	23.0	136	57.9

Milli park içinde bulunan ağaçların odun ihtiyacı için kullanılabilmesine 15 (%6.4) öğrenci tamamen katılırken, 9 (%3.8) öğrenci katılıyor, 21 (%8.9) öğrenci kararsız, 54 (%23.0) öğrenci katılmıyor ve 136 (%57.9) öğrenci hiç katılmıyor. Katılmayan ve hiç katılmayan öğrencilerin toplamı 190, toplam öğrencinin %80.9'u milli park içinde bulunan ağaçların odun ihtiyacı için kullanılmaması yönünde düşüncelerini ortaya koymaktadırlar.

Çizelge 4. 22. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 12. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar daha iyi korunmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
174	74.0	46	19.6	9	3.8	2	0.9	4	1.7

220 (%93.6) öğrenci milli parkın daha iyi korunması gerektiğine inanırken, 9 (%3.8) öğrencinin kararsız olduğu, 6 (%2.6) öğrenci milli parkın daha iyi korunması gerektiğine inanmadığı görülmektedir.

Çizelge 4. 23. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 13. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar konusunda halk bilgilendirilmelidir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
162	68.9	55	23.4	13	5.5	2	0.9	3	1.3

Milli parklar konusunda halkın bilgilendirilmesi gerektiği konusunda, 217 (%92.3) öğrenci halkın milli parklar konusunda bilgilendirilmesine gerektiğine katılırken, 13 (%5.5) öğrencinin bu konuda kararsız olduğu, 5 (%2.2) öğrencinin de milli parklar konusunda halkın bilgilendirilmesine gerek olmadığına ilişkin fikirlerini ortaya koyduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 24. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 14. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkta bulunan bitkiler toplanmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
13	5.5	22	9.4	42	17.9	58	24.7	100	42.6

35 (%14.9) öğrencinin milli parkta bulunan bitkilerin toplanabilmesi gerektiğine inandığı, 42 (%17.9) öğrencinin kararsız olduğu, 158 (%67.3) öğrencinin ise milli parkta bulunan bitkilerin toplanmaması gerektiğine inandığı görülmektedir.

Çizelge 4. 25. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 15. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkta bulunan hayvanlar avlanmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
12	5.1	16	6.8	20	8.5	56	23.8	131	55.7

Milli parkta bulunan hayvanların avlanması konusunda 28 (%11.9) öğrenci avlanabilmesi gerektiğine inanırken, 20 (%8.5) öğrenci kararsız, 187 (%79.5) öğrenci ise milli parkta bulunan hayvanların avlanmaması gerektiği konusunda düşüncelerini ortaya koymaktadırlar.

Çizelge 4. 26. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 16. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkı gezip dolaşmak beni dinlendirir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
148	63.0	61	26.0	20	8.5	2	0.9	4	1.7

209 (%89.0) öğrenci milli parkta dolaşırken dinlendiğini ifade ederken, 6 (%2.6) öğrenci milli parkta dolaşırken dinlenmediğini ifade etmektedir.

Çizelge 4. 27. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 17. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar hakkında bilgilerimi çevremdekilerle paylaşırım.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
93	39.6	89	37.9	35	14.9	11	4.7	7	3.0

182 (%77.5) öğrenci milli parkla ilgili bilgilerini çevresiyle paylaşırken, 18 (%7.7) öğrencinin bilgilerini çevresiyle paylaşmadığı, 35 (%14.9) öğrencinin de kararsız olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 28. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 18. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park çevresinde yaşayan insanlar diğer insanlara göre daha sağlıklıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
112	47.7	57	24.3	50	21.3	10	4.3	6	2.6

169 (%72.0) öğrenci milli park çevresinde yaşayan insanların diğer insanlara göre sağlıklı olduğuna inanırken, 16 (%6.9) öğrenci buna inanmamakta, 50 (%21.3) öğrencinin de bu konuda kararsız kaldığı görülmektedir.

Çizelge 4. 29. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 19. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkların yönetimi yakınındaki köylülere bırakılmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
22	9.4	17	7.2	67	28.5	57	24.3	72	30.6

Milli parkların yönetiminin yakınındaki köylülere bırakılmasına 22 (%9.4) öğrenci tamamen katılıyorum, 17 (%7.2) öğrenci katılıyorum demiştir. 57 (%24.3) öğrenci katılmıyorum, 72 (%30.6) öğrenci hiç katılmıyorum demiştir. 67 (%28.5) öğrenci kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerden milli parkların yönetiminin yakınındaki köylülere bırakılmasına katılmayan ve hiç katılmayan toplam 129 (% 4.9) öğrenci araştırmaya katılan 235 öğrencinin çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Çizelge 4. 30. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 20. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar nesli tükenmekte olan hayvan türlerinin barınak yeridir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
53	22.6	57	24.3	65	27.7	35	14.9	25	10.6

Milli parkların nesli tükenmekte olan hayvanların barınak yeri olduğuna 53 (%22.6) öğrenci tamamen katılırken, 57 (%24.3) öğrencinin katıldığı, 65 (%27.7) öğrencinin kararsız kaldığı, 35 (%14.9) öğrencinin katılmadığı, 25 (%10.6) öğrencinin hiç katılmadığı görülmektedir.

Çizelge 4. 31. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 21. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklarda doğal dengenin bozulmaması için hiçbir yapıya (otel, motel, asfalt yollar vb.) izin verilmemelidir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
99	42.1	36	15.3	53	22.6	19	8.1	28	11.9

135 (%57.4) öğrenci milli parkların içinde otel, motel, asfalt vb. yapıların yapılmasına izin verilmemesi gerektiğini düşünürken, 47 (%20.0) öğrenci de bu tarz yapıların yapılmasına izin verilmesi gerektiğini düşünmektedir. 53 (%22.6) öğrencinin de bu konuda kararsız kaldığı dikkat çekmektedir.

Çizelge 4. 32. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 22. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar sessiz, sakin ve dinlendirici ortamlardır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
161	68.5	55	23.4	14	6.0	1	0.4	4	1.7

216 (%91.9) öğrenci milli parkların sessiz, sakin ve dinlendirici ortamlar olduğuna inanırken, 5 (%2.1) öğrenci de milli parkların sakin, sessiz ve dinlendirici ortamlar olduğuna inanmamaktadırlar. 14 (%6.0) öğrencinin de kararsız kaldığı görülmektedir.

Çizelge 4. 33. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 23. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkta köylülerin hayvancılık yapmasına izin verilmelidir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
16	6.8	14	6.0	21	8.9	52	22.1	132	56.2

30 (%12.8) öğrenci milli parkta köylülerin hayvancılık yapmasına izin verilmesi gerektiğini düşünürken, 184 (%78.3) öğrenci milli parkta köylülerin hayvancılık yapmasına izin verilmemesi gerektiğini düşünmektedirler. 21 (%8.9) öğrenci de bu konuda kararsız kalmıştır.

Çizelge 4. 34. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 24. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar çevrelerindeki hayvancılığı olumsuz yönde etkilemişlerdir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
31	13.2	22	9.4	75	31.9	40	17.0	67	28.5

53 (%22,6) öğrenci milli parkların çevrelerindeki hayvancılığı olumsuz yönde etkilediğini düşünürken, 107 (%45.5) öğrenci de buna katılmamaktadır. 75 (%31.9) öğrenci de bu konuda kararsız kalmıştır.

Çizelge 4. 35. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 25. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parka giriş – çıkış kontrolü olmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
122	51.9	53	22.6	37	15.7	13	5.5	10	4.3

175 (%74.5) öğrenci milli parka giriş çıkışın kontrollü olması gerektiğini düşünürken, 23 (%9.8) öğrenci buna katılmamaktadır. 37 (%15.7) öğrenci bu konuda kararsız kalmıştır.

Çizelge 4. 36. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 26. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parkta olumsuz bir olay fark ettiğimde ilgililere haber vermek için sabırsızlanırım.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
83	35.3	62	26.4	54	23.0	26	11.1	10	4.3

145 (%61.7) öğrenci milli parkta olumsuz bir durum olduğunda yetkililere haber vermek için sabırsızlandıklarını belirtirken, 36 (%15.4) öğrenci buna katılmamış, 54 (%23.0) öğrencide kararsız kalmıştır.

Çizelge 4. 37. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 27. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parka zarar veren insanları gördüğümde görmezden gelirim.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
13	5.5	12	5.1	17	7.2	55	23.4	138	58.7

Milli parka zarar veren insanları gördüğümde görmezden gelirim maddesine 25 (%10.6) öğrenci katılırken, 193 (%82.1) öğrenci bu maddeye katılmıyor, 17 (%7.2) öğrencinin de bu maddeye kararsız kaldığı görülmektedir.

Çizelge 4. 38. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 28. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parka zarar veren birisini gördüğümde onu derhal uyarırım.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
146	62.1	54	23.0	23	9.8	6	2.6	6	2.6

200 (%85.1) öğrenci milli parka zarar veren birisini gördüğünde onu derhal uyardığı halde 12 (%5.2) öğrenci buna katılmamıştır. 23 (%9.8) öğrenci de bu maddede kararsız kalmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun milli parka yönelik duyarlı olduğu görülmektedir.

Çizelge 4. 39. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 29. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park içerisindeki bitkilere zarar verme duygusu beni korkutur.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
118	50.2	70	29.8	32	13.6	9	3.8	6	2.6

188 (%80) öğrenci milli park içerisindeki bitkilere zarar vermekten korkarken, 15 (%6.4) öğrenci korkmamakta, 32 (%13.6) öğrenci de kararsız kalmaktadır.

Çizelge 4. 40. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 30. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park içerisindeki hayvanlara zarar verme duygusu beni korkutur.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
108	46.0	69	29.4	28	11.9	14	6.0	16	6.8

177 (%75.4) öğrenci milli park içerisindeki hayvanlara zarar vermekten korkarken, 30 (%12.8) öğrenci milli park içerisindeki hayvanlara zarar vermekten korkmamakta, 28 (%11.9) öğrenci bu konuda kararsız kalmaktadır.

Çizelge 4. 41. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 31. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli parklar olmasa birçok bitki ve hayvan türünün yok olacağını düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
100	42.6	64	27.2	43	18.3	12	5.1	16	6.8

164 (%69.8) öğrenci milli parklar olmasa bir çok bitki ve hayvan türünün yok olacağına inanırken, 28 (%11.9) öğrenci buna inanmamakta ve 43 (%18.3) öğrenci de bu konuda kararsız kalmaktadır.

Çizelge 4. 42. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 32. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park içerisinde ekolojik (organik) tarıma izin verilmelidir.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
26	11.1	18	7.7	60	25.5	52	22.1	79	33.6

Araştırmaya katılan 44 (%18.8) öğrenci milli park içinde ekolojik tarıma izin verilmesi gerektiğini düşünürken, 131 (%55.7) öğrenci buna katılmamakta, 60 (%25.5) öğrenci de kararsız kalmaktadır.

Çizelge 4. 43. Milli Park Çevresinde Yaşayan Öğrencilerin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeğinin 33. Maddesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Milli park ziyaretçileri parkı dolaşırken mutlaka yerel halktan rehber kullanmalıdır.

Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
86	36.6	60	25.5	66	28.1	12	5.1	11	4.7

Araştırmaya katılan öğrencilerden 146'sının (%62.1) milli park ziyaretçilerinin parkı dolaşırken yerel halktan rehber kullanması gerektiğine inandığı, 33'ünün (%9.8) milli park ziyaretçilerinin parkı dolaşırken yerel halktan rehber kullanması gerektiğine inanmadığı görülmektedir. 66 (%28,1) öğrenci de bu konu da kararsız kalmıştır.

4. 3. İkinci Alt Problemle İlgili Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre milli parka yönelik tutum puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 44.’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 44. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t - Testi Sonuçları

Cinsiyet	Öğrenci Sayısı	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Serbestlik Derecesi	t	p
Kız	132	132.18	12.38	233	.021	.984
Erkek	103	132.14	14.38			

Kız ve erkeklerin milli parka yönelik tutum ölçeği puanlarına bakıldığında en fazla 165 puan alınabilen testten kızların tutum puanlarının ortalaması 132.18 iken erkeklerin ortalaması 132.14’ dür. Aritmetik ortalamaların birbirine çok yakın ve yüksek olması nedeniyle kızların ve erkeklerin milli parka yönelik tutumlarının olumlu ve yakın olduğu söylenebilir. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>.05$).

4. 4. Üçüncü Alt Problemle İlgili Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “Farklı milli parkların yakınında yaşayan öğrenciler ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka göre milli parka yönelik tutum puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 45.’de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 45. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Farklı Milli Parklar Çevresindeki Öğrencilere Göre t - Testi Sonuçları

Milli Park	Öğrenci Sayısı	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Serbestlik Derecesi	t	P
Kızıldağ Milli Parkı	199	132.33	13.42	233		
Kovada Gölü Milli Parkı	36	131.22	12.51		.463	.644

Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerin yaşadığı yerleşim biriminin yakınında bulunan milli parka yönelik tutumlarına bakıldığında Kızıldağ Milli Parkı çevresinde yaşayan öğrencilerin tutum puanlarının ortalaması $\bar{x} = 132.33$ iken Kovada Gölü Milli Parkı çevresinde yaşayan öğrencilerin ortalaması $\bar{x} = 131.22$ ’ dir. Aritmetik ortalamaların yüksek olması nedeniyle her iki milli park çevresinde yaşayan öğrencilerin milli parka yönelik tutumlarının olumlu ve birbirine çok yakın olduğu söylenebilir. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları yaşadığı yerleşim biriminin yakınında bulunan milli parka göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$). Kızıldağ Milli Parkı çevresindeki öğrenciler ile Kovada Gölü Milli Parkı çevresinde bulunan öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamış olmasına rağmen, Kızıldağ Milli Parkı çevresinde yaşayan öğrencilerin milli parka yönelik tutumları Kovada Gölü Milli Parkı çevresindeki öğrencilerden daha olumludur.

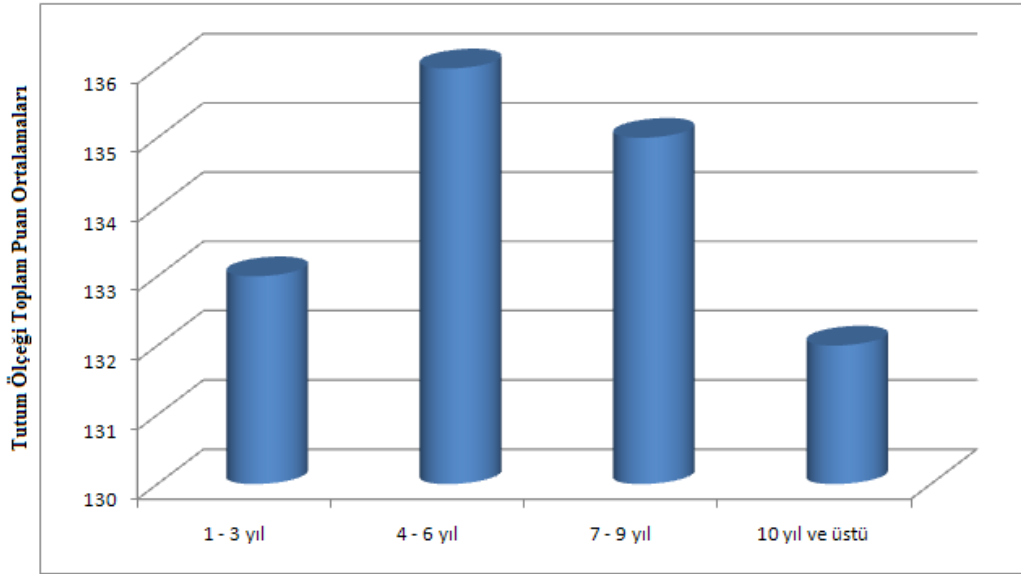
4. 5. Dördüncü Alt Problemle İlgili Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile buldukları yerleşim biriminde ikamet yılları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin ikamet sürelerine göre milli parka yönelik tutum puanlarını tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 46.’da, ortalamalara ait grafik de Şekil 4.61.’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 46. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Buldukları Yerleşim Biriminde İkamet Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	698,370	3	232,790	1,328	,266
Gruplar içi	40490,157	231	175,282		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin buldukları yerleşim biriminde ikamet süreleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları buldukları yerleşim biriminde ikamet sürelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Şekil 4. 61. Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Biriminde İkamet Yıllarına Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Görüldüğü gibi, 4 -6 yıl arasında buldukları yerleşim biriminde ikamet edenler en yüksek tutum ortalamasına sahipken en düşük tutum puan ortalamasına 10 yıl ve daha fazla süredir buldukları yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin sahip olduğu görülmektedir.

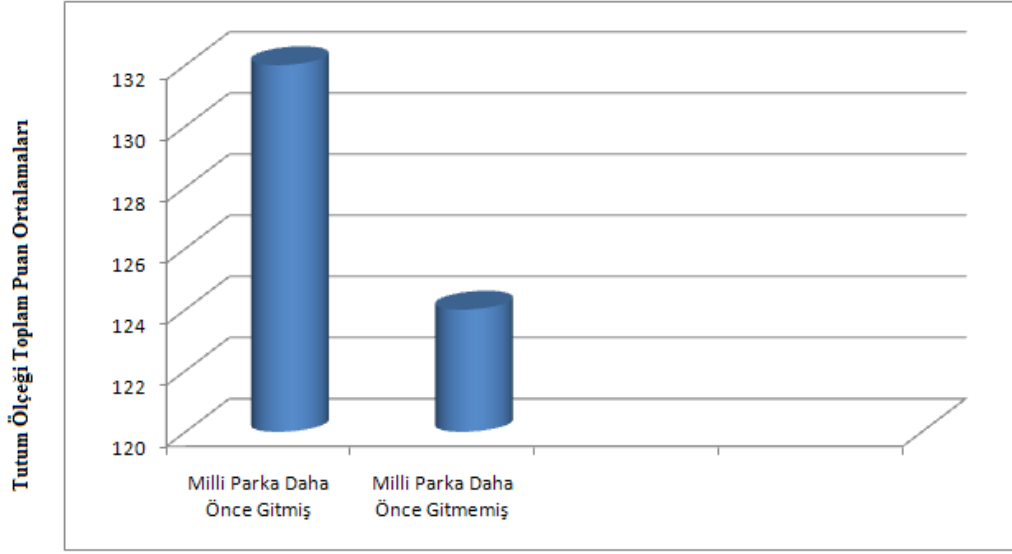
4. 6. Beşinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi, “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile milli parka gitmiş olma durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin milli parka yönelik tutumlarının milli parka gitmiş olma durumlarına göre tanımlayıcı istatistikleri Çizelge 4. 47.’de, ortalamalara ait grafik ise Şekil 4. 62’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 47. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Yaşadıkları Çevredeki Milli Parka Gidip Gitmemelerine Göre t - Testi Sonuçları

	Öğrenci Sayısı	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Serbestlik Derecesi	t	P
Milli Parka Daha Önce Gitmiş	219	132.84	12.74	233		
Milli Parka Daha Önce Gitmemiş	16	122.93	16.97		2.92	.004

Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerin milli parka daha önce gitmiş olma durumuyla milli parka yönelik tutumlarına bakıldığında milli parka daha önce gitmiş olan öğrencilerin tutum puanlarının ortalaması $\bar{x} = 132.84$ iken milli parka daha önce gitmemiş olan öğrencilerin ortalaması $\bar{x} = 122.93$ ’ dür. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları milli parka daha önce gitmiş olmalarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(233)} = 2.92, p < .05$]. Milli parka daha önce gitmiş olan öğrencilerin milli parka yönelik tutumları milli parka daha önce gitmemiş olan öğrencilere göre daha olumludur. Milli parka daha önce giden öğrencilerin, milli parkı gezip, görmüş olmalarının ve milli park hakkında bilgi sahibi olmalarının milli parka yönelik olumlu tutumlar kazanmalarında etkili olduğu söylenebilir.

Şekil 4. 62. Öğrencilerin Milli Parka Gitme Durumlarına Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 62.' den anlaşıldığı gibi, milli parka giden öğrencilerin tutum puanları yüksek iken milli parka gitmemiş öğrencilerin milli parka yönelik tutum ölçeği toplam puanlarının düştüğü görülmektedir.

4. 7. Altıncı Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi, “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile milli parka gitme amaçları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin ziyaret amaçlarına göre milli parka yönelik tutum puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 48.'de verilmiştir.

Çizelge 4. 48. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Milli Parkı Ziyaret Etme Amaçlarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar arası	2894,150	5	578,830	3,698	,003	Piknik –
Gruplar içi	33651,090	215	156,517			Ders
Toplam	36545,240	220				İşlemek

Analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları arasında milli parkı ziyaret amaçları bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(5-215)} = 3.69$, $p < .05$]. Düşünceler arası farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey HSD testinin sonuçlarına göre öğrencilerin milli parkı ziyaret amaçlarından bitki toplamak amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 137.00$, piknik yapmak amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 133.89$, konaklamak amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 131.22$, piknik ve konaklamak amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 124.00$, ders işlemek amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 119.85$, dolaşmak amacıyla gidenlerin aritmetik ortalaması $\bar{x} = 117.25$ 'dir. Sonuçlardan öğrencilerin milli parka piknik yapmak amacıyla gidenlerin ders işlemek için milli parka gidenlerden daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir.

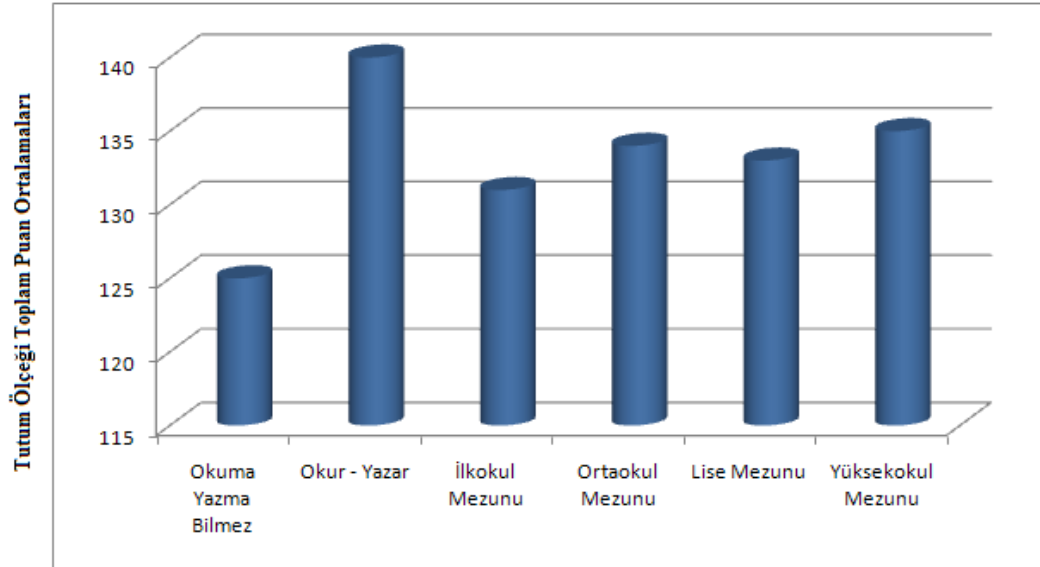
4. 8. Yedinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi, “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile annelerinin eğitim düzeyleri ve meslekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine ve mesleklerine göre milli parka yönelik tutum ölçeği puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 49. , Çizelge 4. 50.’ de, ortalamalara ait grafikler ise Şekil 4. 63. ve Şekil 4. 64.’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 49. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1287,043	5	257,409	1,477	,198
Gruplar içi	39901,485	229	174,242		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları annelerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

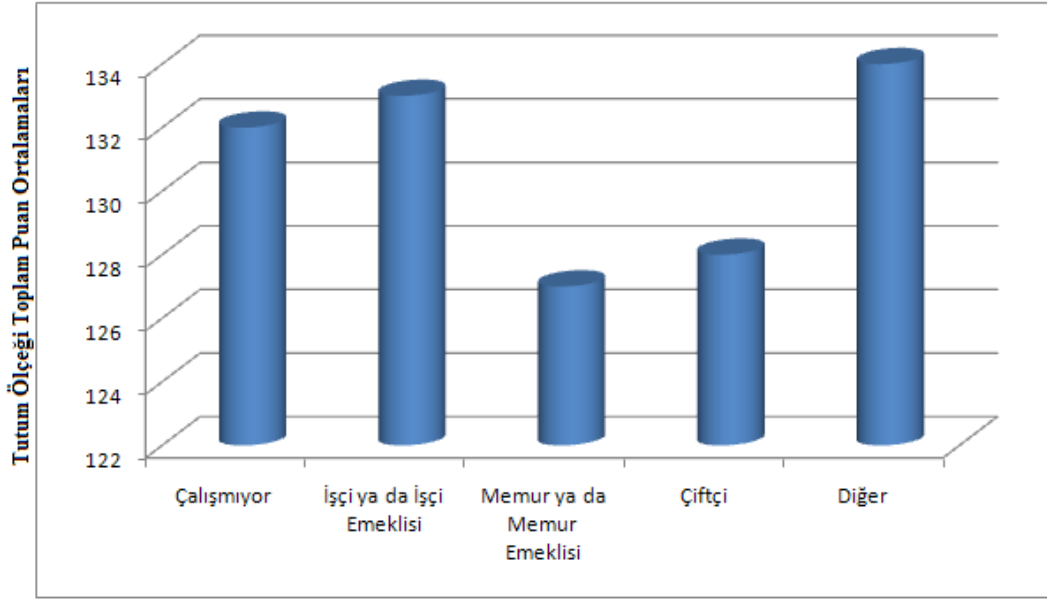
Şekil 4. 63.Öğrencilerin Annelerinin Eğitimine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 63.'den anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalaması annesi okur - yazar olanlar alırken, bu eğitim seviyesini sırasıyla yüksekokul, ortaokul, lise, ilkokul ve okuma – yazma bilmeyen annelerin çocuklarının aldıkları puan ortalamaları izlemektedir.

Çizelge 4. 50. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Annelerinin Mesleklerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	367,914	4	91,978	,518	,722
Gruplar içi	40820,614	230	177,481		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin annelerinin meslekleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları annelerinin mesleklerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Şekil 4. 64. Öğrencilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 64.' den anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalaması annesi diğer meslek gruplarında olanlardır. Daha sonra sırasıyla işçi ya da işçi emeklisi annesi olanlar, annesi çalışmayanlar, annesi çiftçi olanlar ve en düşük olarak da annesi memur ya da memur emeklisi olanlar gelmektedir.

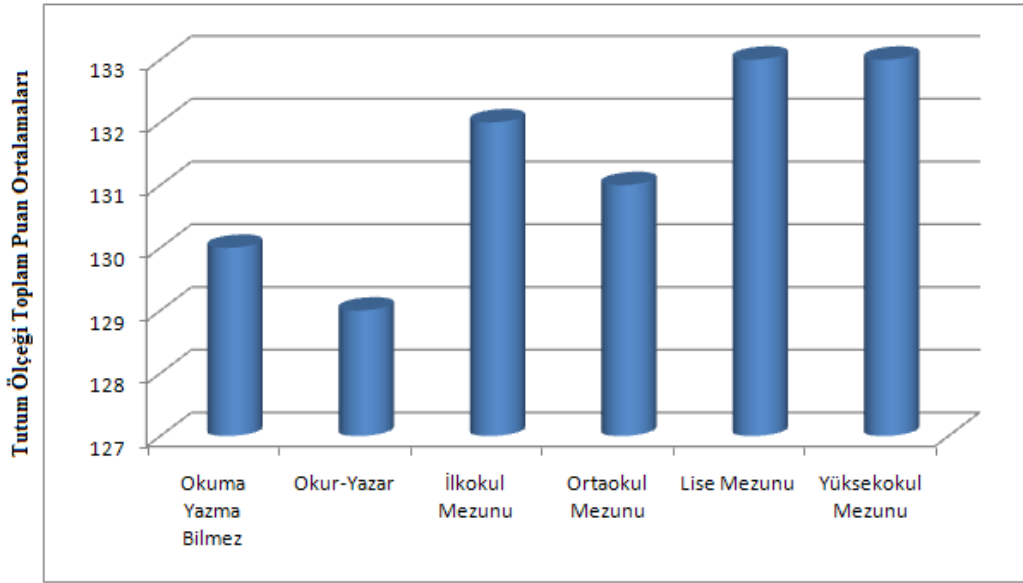
4. 9. Sekizinci Alt Problemlle İlgili Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile babalarının eğitim düzeyleri ve meslekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine ve mesleklerine göre milli parka yönelik tutum ölçeği puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4.51. , Çizelge 4.52.’ de, ortalamalara ait grafikler ise Şekil 4. 65. ve Şekil 4. 66.’ da sunulmaktadır.

Çizelge 4. 51. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Babalarının Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	193,146	5	38,629	,216	,956
Gruplar içi	40995,381	229	179,019		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları babalarının eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

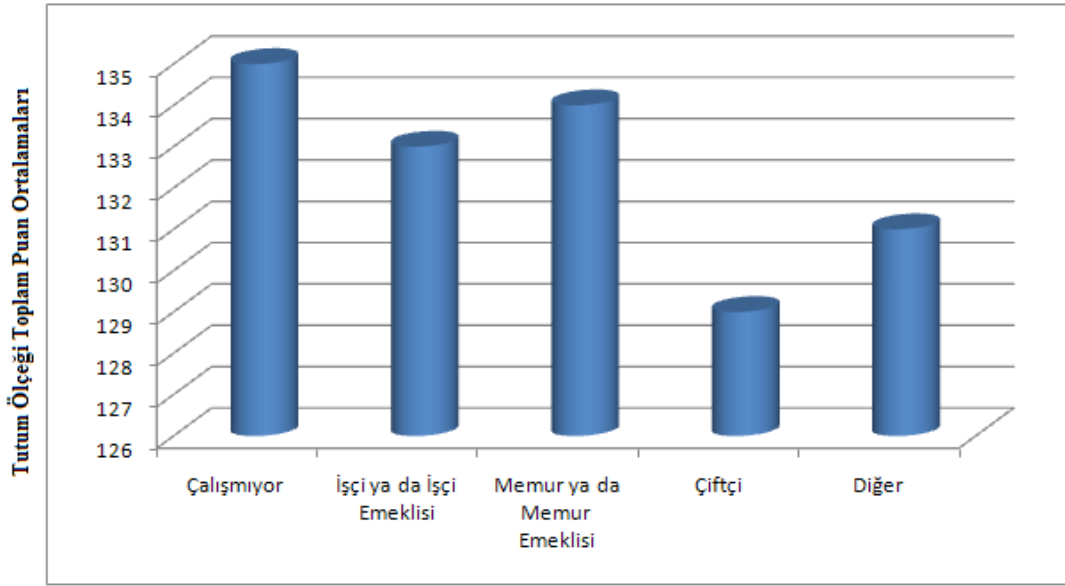
Şekil 4. 65. Öğrencilerin Babalarının Eğitime Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 65.'den anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalamasını babası lise mezunu olanlar alırken, bu eğitim seviyesini sırasıyla yüksekokul, ilkokul, lise, ortaokul, okuma – yazma bilmeyen grup ve okur – yazar babaların çocuklarının aldıkları puan ortalamaları izlemektedir.

Çizelge 4. 52. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Babalarının Mesleklerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1174,507	4	293,627	1,688	,154
Gruplar içi	40014,021	230	173,974		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin babalarının meslekleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları babalarının mesleklerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Şekil 4. 66. Öğrencilerin Babalarının Mesleklerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 66' dan anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalaması babası çalışmıyor olan gruptadır. Daha sonra sırasıyla memur ya da memur emeklisi babası olanlar, işçi ya da işçi emeklisi babası olanlar, babası diğer meslek gruplarında çalışanlar en düşük olarak da babası çiftçi olanlar gelmektedir.

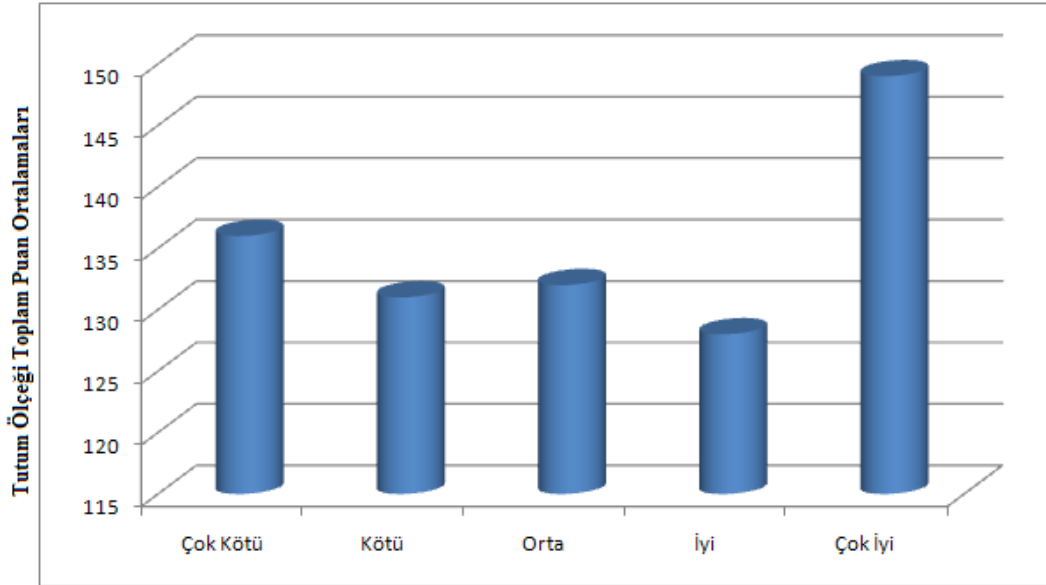
4. 10. Dokuzuncu Alt Probleme İlgili Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka yönelik tutumları ile ailelerinin ekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmişti. Öğrencilerin milli parka yönelik tutumlarının ailelerinin ekonomik düzeylerine göre tanımlayıcı istatistikler Çizelge 4. 53. ve Şekil 4. 67.’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 53. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Ailelerinin Ekonomik Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	968,283	4	242,071	1,384	,240
Gruplar içi	40220,245	230	174,871		
Toplam	41188,528	234			

Yapılan analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin ailelerin ekonomik durumu ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Başka bir deyişle milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları ailelerinin ekonomik düzeyine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Şekil 4. 67. Öğrencilerin Ailelerin Ekonomik Düzeylerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 67.' den anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalaması ailesinin ekonomik düzeyi algılarına göre sınıflandırıldığında; çok iyi gelir düzeyi grubu en yüksek, iyi gelir grubuna sahip olan ailelerin öğrencileri de en düşük milli parka yönelik tutum puan ortalamasına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

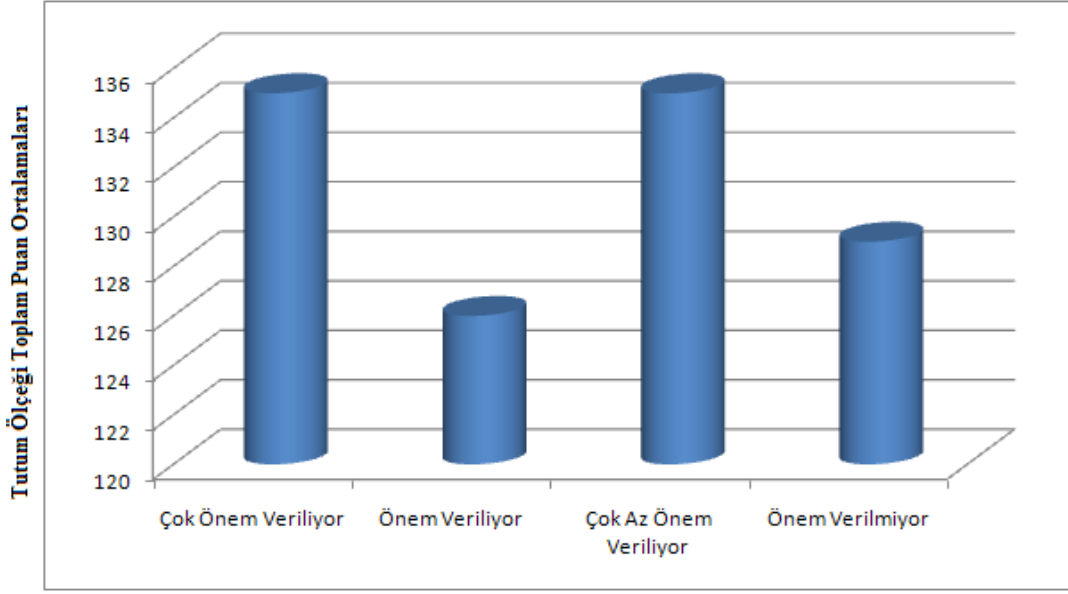
4. 11. Onuncu Alt Problemle İlgili Bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemi “Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” olarak belirlenmişti. Milli parka yönelik tutumların milli parka verilen öneme ilişkin düşüncelere göre tanımlayıcı istatistikleri Çizelge 4. 54. ve Şekil 4. 68’ de sunulmaktadır.

Çizelge 4. 54. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Milli Parka Ne Kadar Önem Verildiğine İlişkin Düşüncelerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	3330,765	3	1110,255	6,775	,000	Önem verilmiyor – çok az önem veriliyor
Gruplar içi	37857,762	231	163,886			Önem veriliyor – çok az önem veriliyor
Toplam	41188,528	234				

Analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları arasında yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(3-231)} = 6.75, p < .05$]. Düşünceler arası farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre öğrencilerin milli parka verilen önemle ilgili düşüncelerinden önem verilmeyorun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 135.17$, önem veriliyorun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 135.19$, çok önem veriliyorun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 129.94$, çok az önem veriliyorun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 126.06$ ’ dır. Sonuçlardan öğrencilerin milli parka önem verildiğini düşünmeleri ile önem verilmediğini düşünmeleri durumlarında çok az önem verildiğini düşünmeleri durumundan daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Şekil 4. 68. Öğrencilerin Milli Parka Verilen Öneme İlişkin Düşüncelerine Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 68.' den anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalamaları milli parka çok önem verildiğini ve çok az önem verildiğini düşünen öğrencilerde olduğu görülmektedir. En düşük tutum ortalamasına sahip grup ise milli parka önem verilmediğini düşünen öğrencilerden oluşmaktadır.

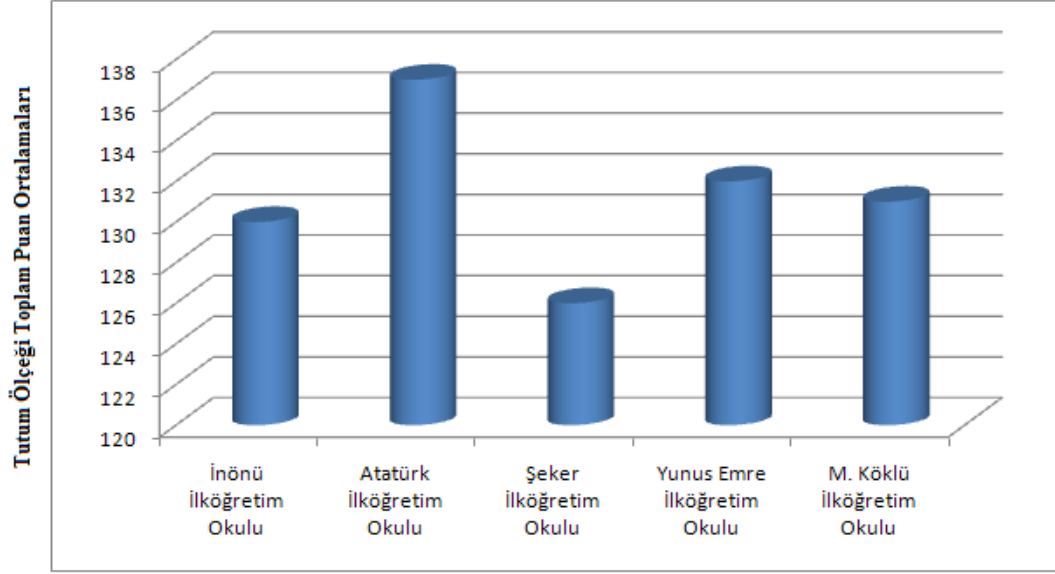
4. 12. On Birinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

On birinci alt problem “Milli parklar çevresindeki farklı okullar ile milli parka yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” biçiminde ifade edilmişti. Milli parka yönelik tutumların farklı okullara göre tanımlayıcı istatistikleri Çizelge 4. 55. ve Şekil 4. 69.' da sunulmaktadır.

Çizelge 4. 55. Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Milli Park Çevresindeki Farklı Okullara Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	2365,145	4	591,286	3,503	,008	Atatürk İ. Ö. O
Gruplar içi	38823,382	230	168,797			Şeker İ. Ö. O.
Toplam	41188,528	234				

Analiz sonuçları, milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları arasında milli park çevresindeki farklı okulların öğrencileri bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir [$F_{(4-230)} = 3.50, p < .05$]. Okullar arası farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre İnönü İlköğretim okulunun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 130.78$, Atatürk İlköğretim okulunun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 137.18$, Şeker İlköğretim okulunun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 126.00$, Yunus Emre İlköğretim okulunun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 132.09$, M. Köklü İlköğretim okulunun aritmetik ortalaması $\bar{x} = 131.22$ dir. Sonuçlardan Atatürk İlköğretim Okulu öğrencilerinin milli parka yönelik tutumlarının Şeker İlköğretim Okulu öğrencilerinden daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Şekil 4. 69. Milli Park Çevresinde Bulunan Okullara Göre Milli Parka Yönelik Tutum Puanlarının Ortalamaları

Şekil 4. 69.'dan anlaşıldığı gibi, en yüksek tutum puan ortalamasına Atatürk İlköğretim okulu öğrencileri sahip iken en düşük puan ortalamasına Şeker İlköğretim okulu öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir.

V. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5. 1. Sonuçlar

1. Milli park çevresinde yaşayan ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir.

- Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun (%77.1) milli park ortamında ders işlemek istedikleri görülmektedir.
- 235 sekizinci sınıf öğrencisinden 213 öğrencinin bitki çeşitliliğini görmek istemesi öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaşadıkları çevredeki milli parktaki bitki çeşitliliğini görüp öğrenmek istediğini göstermektedir.
- Öğrencilerin %88.9' unun milli park hakkında bilgi sahibi olmak istedikleri görülmektedir.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%77'si) yaşadıkları çevredeki milli parkın çeşitli faydaları olduğunu, daha az bir bölümünün ise (%13,2'si) çeşitli zararları olduğunu düşündükleri görülmektedir.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun milli parkta bulunan bitki ve hayvanların Türkiye için önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir.
- Öğrencilerin çoğunluğu milli parkın yaşadıkları çevrenin tanınmasına katkıda bulunduğunu düşünmektedirler.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaz tatillerini milli park içerisinde kurulan kampta geçirmek istedikleri görülmektedir.
- Öğrencilerin tamamına yakını milli park içinde herkes tarafından görülmesi gereken tabiat güzellikleri olduğunu düşünmektedir.

- Öğrencilerin %80,9'u milli park içerisindeki ağaçların odun ihtiyacı için kesilmemesi gerektiğini düşünürken, %10,2'si kesilmesi gerektiğini düşünmektedirler.
- Öğrencilerin tamamına yakını (%93,6) milli parkların daha iyi korunması gerektiğini düşündükleri görülmektedir.
- Öğrenciler halkın milli parklar konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler.
- Öğrenciler yaşadıkları çevrede bulunan milli parktaki bitkilerin toplanmaması, hayvanların avlanmaması konusunda düşüncelerini ortaya koymaktadırlar.
- Öğrencilerin %90'ı milli parkta gezip dolaşırken dinlendiklerini ifade etmektedirler.
- Öğrencilerin %77,5'inin milli parkla ilgili bilgilerini çevresiyle paylaştığı görülmektedir.
- Öğrencilerin %72,0'si milli park çevresinde yaşayan insanların diğer insanlara göre sağlıklı olduğunu düşünmektedirler.
- Öğrencilerin %54,9' u milli parkın yönetiminin yakın çevredeki köylülere bırakılmaması gerektiğini, %28,5'inin ise bu konuda kararsız kaldığı görülmektedir.
- Öğrencilerin çoğunluğu %57,4'ü milli parklarda doğal dengenin bozulmaması için hiçbir yapıya (otel, motel, asfalt yollar vb.) izin verilmemesi gerektiğini düşünmektedir.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu milli parkları sessiz, sakin ve dinlendirici ortamlar olarak görmektedir.
- Öğrencilerin çoğunluğu milli parklarda hayvancılığa izin verilmemesi gerektiğini ve yaşadıkları çevredeki milli parkın hayvancılığı olumsuz yönde etkilemediğini düşünmektedir.
- Öğrencilerin çoğunluğunun milli parka giriş – çıkışın kontrollü olması gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

- Öğrencilerin çoğunluğu milli parka zarar veren birini gördüklerinde onu görmezden gelmediklerini, onu derhal uyardıklarını ve gerekli gördükleri takdirde yetkililere haber verdiklerini belirtmişlerdir.
 - Öğrencilerin çoğunluğunun milli parkta bulunan bitki ve hayvanlara zarar vermekten korktukları, milli parklar olmasa birçok bitki ve hayvan türünün yok olacağını düşündükleri görülmektedir.
 - Öğrencilerin çoğunluğu milli park içerisinde ekolojik tarıma izin verilmemesi gerektiğini düşünmektedir.
 - Öğrencilerin çoğunluğu ziyaretçilerin milli parkı dolaşırken yerel halktan rehber kullanmaları gerektiğini düşünmektedir.
2. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. En fazla 165 puan alınabilen tutum ölçeğinden kızların tutum puanlarının ortalaması 132.18 iken erkeklerin ortalaması 132.14' dür. Aritmetik ortalamaların yüksek olması nedeniyle kızların ve erkeklerin milli parka yönelik tutumlarının olumlu ve yakın olduğu görülmektedir.
 3. Farklı milli parklar çevresindeki öğrenciler ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.
 4. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları buldukları yerleşim biriminde ikamet sürelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.
 5. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları milli parka daha önce gitmiş olmalarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Milli parka daha önce gitmiş olan öğrencilerin milli parka yönelik tutumları milli parka daha önce gitmemiş olan öğrencilere göre daha olumludur.

6. Sekizinci sınıf öğrencilerinin 197'si (%89.1) milli parka daha önce piknik yapma amacıyla gitmişlerdir. Bu sonuç Akten'in (2003) ortaya koyduğu "İsparta halkının boş zamanlarında en çok gerçekleştirdikleri rekreasyonel davranış biçimi, pikniğe gitmektir" sonucuyla paralellik göstermektedir.

Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları arasında milli parkı ziyaret amaçları bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Milli parka piknik yapmak amacıyla giden öğrencilerin ders işlemek için milli parka giden öğrencilerden daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir.

7. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları annelerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

8. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin annelerinin meslekleri ile milli parka yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

9. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları babalarının eğitim düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

10. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları babalarının mesleklerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

11. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları ailelerinin ekonomik düzeyine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

12. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları ile yaşadıkları çevrede bulunan milli parka ne kadar önem verildiğine ilişkin düşünceleri bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. En yüksek tutum puan ortalamalarının milli parka çok önem verildiğini ve çok az önem verildiğini düşünen öğrencilerde olduğu görülmektedir. En düşük tutum ortalamasına sahip grup ise milli parka önem verilmediğini düşünen öğrencilerden oluşmaktadır.

13. Milli parklar çevresinde yaşayan sekizinci sınıf öğrencilerinin milli parka yönelik tutumları ile milli park çevresindeki farklı okulların öğrencileri bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmalardan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Çevre ile ilgili konular işlenirken öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli park eğitim ortamı olarak kullanılmalıdır.
- Öğrenciler milli park içerisinde bulunan bitki çeşitliliği hakkında bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin yaşadıkları çevrede bulunan milli parkın biyolojik, coğrafi, kültürel, ekonomik, turistik kaynak değerleri hakkında ayrıntılı olarak bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Milli parkın bölgesel ve evrensel olarak sağladığı faydalar konusunda öğrenciler bilinçlendirilmelidir.
- Öğrencilerin milli park içerisinde kamp yapmalarına olanak verilerek doğal kaynak değerlerini yaşayarak öğrenmeleri sağlanmalıdır.
- Milli park içerisinde bulunan tabiat güzelliklerinin bütün ilköğretim öğrencileri tarafından görülmesine olanak verilmelidir.
- Öğrencilere milli park içerisinde bulunan ağaçların neden korunması gerektiği konusunda ayrıntılı bilgi verilmelidir.

- Milli parkın daha iyi korunması gerektiğini düşünen öğrencilerin bilgilendirilmesi sağlanarak koruma faaliyetlerine kısmen de olsa dâhil edilmesi sağlanmalıdır.
- Milli parktaki bitkilerin toplanmaması, hayvanların avlanmaması gerektiğini düşünen öğrencilerin ilerleyen yaşlarında bu düşüncelerini değiştirmemeleri için o bölgedeki bitki ve hayvanların önemi uzman kişiler tarafından anlatılmalıdır.
- Milli parkı gezip dolaşırken dinlendiğini ifade eden öğrencilerin serbest zamanlarında milli park içerisinde gezip dolaşmalarına olanak sağlanmalıdır.
- Öğrenciler milli park yönetimi hakkında bilgilendirilerek halkın bu konuda üzerine düşen görevi yapmasına olanak sağlanmalıdır.
- Yerel halktan kişiler milli park hakkında bilgilendirilerek milli park içerisinde rehber olmaları sağlanabilir.
- Milli parka gitmiş olan öğrencilerin gitmemiş olanlara göre daha olumlu tutumları olduğu göz önüne alındığında milli park çevresindeki bütün ilköğretim öğrencilerinin milli parka gitmesi sağlanmalıdır.
- Milli parka piknik yapmak amacıyla giden öğrencilerin daha olumlu tutumlara sahip olduğu göz önünde alındığında öğrencilerin öncelikle piknik yapmak amacıyla milli parka götürülmesi önerilmelidir.
- Milli park çevresinde bulunan farklı okul öğrencilerinin uzman kişiler tarafından bilgilendirilmesi sağlanarak çevresine yönelik daha duyarlı ve bilinçli bir nesil yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

Milli parka yönelik tutumların belirlenmesiyle ilgili olarak daha sonra yapılacak olan araştırmalara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

- Bu araştırma ilköğretim 8. sınıflar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma ilköğretimin farklı kademelerinde, ortaöğretimde ve lisans düzeyindeki öğrenciler üzerinde uygulanarak elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Bu araştırma farklı türdeki okullarda, farklı illerde daha geniş örneklemeler üzerinde uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- Adams, W., Ite, U., 2000. Expectations, Impacts and Attitudes: Conservation and Development in Cross River National Park, Nigeria. *Journal of International Development. J. Int. Dev.* 12, 325-342.
- Akesen, A., 2005. Yeni Yaklaşımlar Karşısında Korunan Alanlarımızın Yönetim ve Organizasyonu. *Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu*, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 107 – 112.
- Akten, M., 2003. Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, Sayfa 115 – 132.
- Altan, T., 1997. Kent Ekolojisi, Önemi ve Adana Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *Doğayı Korumada Kent ve Ekoloji Sempozyumu*, 18-19 Aralık, İstanbul.
- Anonim, 1996-2006. Isparta Orman Bölge Müdürlüğü Kovada Gölü Milli Parkı Özel Amenajman Planı.
- Atalay, İ., 2004. Doğa Bilimleri Sözlüğü. Meta Basım Matbaacılık. No:1, 306 s, İzmir.
- Atasoy, E., 2006. Çevre İçin Eğitim Çocuk Doğa Etkileşimi. *Ezgi Kitap Evi*. No: 1, Sayfa 352, Bursa.
- Atik, M., 2005. Milli Parklarda Doğa Koruma Amaçlarının Gerçekleştirilmesi ve Ziyaretçi Merkezlerinin Rolü. *Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu*, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Poster Bildiriler Kitabı Sayfa 167-169.
- Atik, M., Toksöz, A., 2005. Korumada Çevre Eğitimi. *Korumada 50 Yıl Sempozyumu*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 17-18 Kasım 2005-İstanbul, Sayfa 73-82.
- Blanco, C, N., 2002. An Educational Strategy for the Environment in the National Park, System of Venezuela. *Environmental Education Research*, Vol. 8, No:4, 463- 473.

- Bodnár, R., 2004. The Effect of the Tourism of the Hortobágy National Park on the Surrounding Settlements – Lesson of a Questionnaire Survey. Working Papers of the Finnish Forest Research Institute 2 <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2004/mwp002.htm>, erişim tarihi 10. 10. 2006.
- Boztaş, D., 2006. Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Çevre Sorunsalı. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 123 s, Sivas.
- Braus, J., 1995. Environmental Education. Bioscience. 45 (6): 45-52.
- Büyüköztürk, Ş., 2002. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum. (4. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık, 191.
- Carey, C., Dudley, N., Stolton, S., 2000. Squandering Paradise? The Importance and Vulnerability of The World's Protected Areas. WWF, Gland, Switzerland, <http://www.wwf-uk.org/filelibrary/pdf/squanderingparadise.pdf>, erişim tarihi 12.04.2007.
- Caro, T. M., Pelkey, N., Grigione, M., 1993. Effects of Conservation Biology Education on Attitudes Toward Nature. Conservation Biology, Vol. 8, No. 3. 846- 852.
- Cüceloğlu, D., 2004. İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları. Remzi Kitapevi A.Ş., İstanbul, Sayfa 521.
- Çepel, N., 1992. Doğa Çevre Ekoloji ve İnsanlığın Ekolojik Sorunları. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, Sayfa 148.
- Çepel, N., 2003. Ekolojik Sorunlar ve Çözümleri. Tübitak Popüler Bilim Kitapları. 2. Basım, Sayfa 183, Ankara.
- Daştan H., 1999. Çevre Koruma Bilinci ve Duyarlılığının Oluşturulmasında Eğitimin Yeri ve Önemi (Türkiye Örneği). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 116 s, Ankara.

- Demirel, Ö., 2003. Eğitim Sözlüğü, Pegema Yayınları, Sayfa 170, Ankara.
- Demirel, Ö., Sarıkoç, E., Özdemir, B., Pirselimoglu, Z., 2005. Ülkemizde Koruma Bölgeleri (Milli Parklar) İle İlgili Sorunlar ve Yeni Korunan Alan Planlama Yaklaşımı. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Poster Bildiriler Kitabı Sayfa 71 – 80.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2007. İnternet Sitesi. <http://www.milliparklar.gov.tr/mpd/mp/milliparklar.asp> Erişim Tarihi 02.03.2007.
- Eckersley, R., 1992. Environmentalism and Political Teory: Toward and Ecocentric Approach. NewYork State University of Newyork Press, 261 pp.
- Eken, G., Bozdoğan M., Karataş, A., Kılıç, T., D., Gem, E., 2005. Türkiye’ nin Önemli Doğa Alanları – Yeni Koruma Bölgelerinin Seçiminde Öncelikli Alanlar. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 133 – 140.
- Erten, S. 2005. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarında Çevre Dostu Davranışların Araştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 91-100.
- Ertürk, S., 1972. Eğitimde Program Geliştirme. Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Yelkentepe Yayınları: 4, Ankara.
- Fakir, H., Özçelik, H., Deligöz, A., 2005. Isparta İlinde Korunan Doğal Alanlar ve Endemik Bitki Taksonları. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 623 – 632.
- George, D., Mallery, P., 2003. SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 11.0 update (4th ed.), Boston: Allyn & Bacon. , 256 s.
- Göl, C., Kuter, N., 2005. Su ve Toprak Kaynaklarının Korunmasında Orman İçi Dinlenme Yerlerinin Önemi. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 669 – 675.
- Güler, Ç., 2007. Çevre Kirliliği ve Çocuk. Yazıt Yayınları: 47, Sayfa 296, Ankara.

Güteryüz, G., Arslan, H., 2001. Doğal Alanların Korunmasında Vejetasyon Mozaiği Ve Coğrafya Bilgi Sistemleri Tekniklerinin Önemi. Çev. Kor., Cilt 10, Sayı 38, 23-27.

Gündoğdu, E., 2002. Isparta Çevresindeki Bazı Korunan Alanlarda Orman Kuşları Üzerine Gözlemler. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 1, Sayfa 83 -100.

Güney, E., 2004. Türkiye Çevre Sorunları. Nobel Yayınları, Ankara, Sayfa 325.

Harada, K., 2003. Attitudes of Local People Towards Conservation and Gunung Halimun National Park in West Java, Indonesia. The Japanese Forestry Society and Springer. 8: 271- 282.

IUCN, 1999. Guidelines for Protected Area Management Categories; Interpretation and Application of the Protected Area Management Categories in Europe. The World Conservation Union, ISBN 3-9806882-0-8.

İnceoğlu, M., 2004. Tutum Algı İletişim, Kesit Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, ISBN 975-8971-10-7, Sayfa 19.

Kağıtçıbaşı, Ç., 1999. Yeni İnsan ve İnsanlar, Evrim Yayınları, İstanbul, ISBN 975-503-002-6, Sayfa 101.

Kaptan, S., 1998. Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Tekışık Web Ofset Tesisleri, 11. Baskı, Sayfa 290, Ankara.

Karasar, N., 1995. Bilimsel Araştırma Yöntemi - Kavramlar, İlkeler, Teknikler. 7. bs. Ankara: 3A Araştırma, Eğitim, Danışmanlık Ltd. 79-81 s.

Kışlalıoğlu, M., Berkes, F., 2003. Ekoloji ve Çevre Bilimleri. Remzi Kitapevi A.Ş., İstanbul, Sayfa 292 – 296.

Kızıroğlu, İ., 1998. Genel Biyoloji. Desen Ofset A.Ş. Yayınları, Ankara, , Sayfa 380.

Kızıroğlu, İ., 2001. Ekolojik Potpori. Takav Mat. Yay. A.Ş., Ankara, Sayfa 119-130.

- Kocataş, A., 2003. Ekoloji Çevre Biyolojisi. Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, Sayfa 499-504.
- Köksal, A. E., 2005. Yaygın Öğrenme Ortamları: Milli Parklarda Çevre Eğitimi Programı'na Katılanların Öğrenme Ve Öğretim Hakkındaki Düşünceleri. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, Isparta, Poster Bildiriler Kitabı, Sayfa 45-47.
- Kurdoğlu, O., Kurdoğlu, B., Ç., Şen, G., 2005. Çevre İçin Eğitimde Korunan Alanların Rolü: Kaçkar Dağları Milli Parkı Örneği. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Poster Bildiriler Kitabı, Sayfa 175 – 182.
- Kuvan, Y., 2005. Korunan Alan Yönetiminde Etkinliğin Önemi ve Değerlendirilmesi. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 81 – 89.
- Lam, M. L., 2004. A Study of Stated Attitudes and Behaviour of Local People toward conservation in Koshi Tappu Wildlife Reserve, Nepal. 15th Biennial Conference of the Asian Studies Association of Australia in Canberra 29th June-2 July. <http://coombs.anu.edu.au/SpecialProj/ASAA/biennial-conference/2004/Lam-L-ASAA2004.pdf> erişim tarihi 12.11.2006.
- Marın, M. C., Yıldırım, U., 2004. Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar, Beta Yayın Evi, İstanbul, 589-593.
- McNeely, J., 1992. Parks for Life. Report of IVth World Congress on National Parks and Protected Areas, IUCN Gland Switzerland.
- Moseley, C., 2000. Teaching for Enviromental Literacy. Clearing House 74 (1): 23-25.
- Ozoner, S., 2004. Türkiye'de Okul Dışı Çevre Eğitimi Ne Durumda, Neler Yapılmalı?. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi 5 – 8 Ekim 2004 Taksim International Abant Palace, Abant İzzet Baysal Üniversitesi&Biyologlar Derneği, Abant- Bolu Bildiri Kitabı (Doğa ve Çevre), 67 – 98.

- Ölmez, Z., 2006. Kazdağı Milli Parkının Sınırlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 91s, Çanakkale.
- Özaltın, O. Özmen, H. İ., 2005. Türkiye'de Korunan Doğal Alanlarda Doğa Sporlarının Yapılabilirliğinin Analizi ve Isparta Etkililik Ölçümü. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 455 – 463.
- Özdamar, K., 1999. Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi, Kaan Kitabevi, 2.Baskı, Eskişehir.
- Özgüner, H., 2003. İnsan – Doğa İlişkilerinin Gelişimi ve Peyzaj Tasarımında 'Doğal' Stilin 20. Yüzyılda Önem Kazanmasının Nedenleri. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı:1, ISSN 1302 – 7085, Sayfa 43 -54.
- Özgüner, H., 2003. Kentsel Peyzajda Doğal Stillerin Fonksiyonel Değerleri ve Bunların Klasik Stille Karşılaştırılması. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı:2, Sayfa 19 – 36.
- Pelstring, L., 1997. Measuring Environmental Attitudes: the New Environmental Paradigm. <http://trochim.cornell.edu/gallery/pelstring/lisap.htm>, Erişim tarihi: 20.10.2006.
- Resmi Gazete, 1983. Milli Parklar Kanunu. Kanun No: 2873, 11 Ağustos 1983 tarih ve 18132 sayı.
- Resmi Gazete, 2003. Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. 25012 sayı.
- Rrayn, C., Sterling, L., 2001. Visitors to Litchfield National Park, Australia: A Typology Based on Behaviours. Journal Of Sustainable Tourism. Vol. 9, No. 1, 61 – 75.
- Senemoğlu, N., 2000. Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. , Gazi Kitabevi, 600 sayfa, Ankara.

Shaft, T., Scharfman, M., 1997. A Confirmatory Factor Analysis Of The Attitude Toward Computer Instrument (ATCI), <http://hsb.baylor.edu/ramsower/ais.ac.97/papers/shaft.htm>, Erişim tarihi: 12.04.2006.

Tont, S. A., 2001. Sulak Bir Gezegenden Öyküleri. Tübitak Popüler Bilim Kitapları, Pelin Ofset, Ankara, ISBN 975-403-068-5, Sayfa 116-117.

Tosunoğlu, C., 1993. A Study on The Dimensions And Determinant of A Numerantal Attitudes. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Tubb, N. K., 2003. An Evaluation of the Effectiveness of Interpretation within Dartmoor National Park in Reaching the Goals of Sustainable Tourism Development. Journal Of Sustainable Tourism Vol. 11, No. 6, 476 – 498.

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, 1989. Ortak Geleceğimiz, Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu Raporu, TÇSV Yayınları, Ankara.

UNESCO, 1996, Biosphere Reserves: The Seville Strategy and the Statutory Framework of the World Network of Biosphere Reserves, Paris, FRANCE, http://www.unesco.org/mab/BRs/pdf/statfram_E.pdf, erişim 7 Temmuz 2007.

Uşak, M., 2006. Çevre Nedir?. In: Çevre Bilimi. (Özkaya, A., Bal, A. D., Darçın, E. S., Şaşmaz Ören, F., Çokadar, H., Gezer, K., Kurt, L., Mutlu, M., Dinç, M., Aydoğdu, M., Tatar, N., Aslan, O., Bozkurt, O., Sülün, S., Sülün, Y., Güçlü, Y., -eds.) 2-9, Anı Yayıncılık, Ankara.

Ülker, S., Bayram A., Büyükküpçü, T., 2005. Kovada Gölü Milli Parkı Kovada Koyu Günöbirlik Kullanım Alanı. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Poster Bildiriler Kitabı, Sayfa 161 – 162.

Quammen, D., 2006. Tehlikedeki Düşünce. National Geographic Türkiye Ekim, Sayfa 80-85.

Varış, F., 1985. Eğitim Bilimine Giriş. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:146, 3. Baskı, Ankara.

- Yalınkılıç, M., K., Yenilmez Arpa, N, 2005. Türkiye'deki Korunan Alanlar ve Ekoturizm. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 3 - 13.
- Yıldırım, M. Z., Kasapoğlu, A., Kandemir, A., Genç, H., Örün, İ., Türkmen, L., Oğlun, Ö., S., Aydemir, S., Sarıbyık, S., Şimşekli, Y., 2005. Çevre Bilimi. Lisans Yayıncılık, İstanbul, Sayfa 174-175.
- Yıldırım, B., 2005. Korunan Doğal Alanlarda Halkın Bilinçlendirilmesi ve Foça Örneği. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Poster Bildiriler Kitabı Sayfa 41 - 43.
- Yıldız, K., Sipahioğlu, Ş., Yılmaz, M., 2007. Çevre Bilimi. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 3. Baskı, 300s, Ankara.
- Yücedağ, C., Carus, S., 2005. Kovada Gölü Milli Parkı Ormanlarının Meşcere Kuruluşları. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 1, Sayfa: 62-77.
- Yücel, A. S., Morgil, İ., 1999. Çevre Eğitiminin Geliştirilmesi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1 (1), 76 – 89.
- Yücel, M., 1994. Doğa Koruma Alanları ve Planlanması. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No:104, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ders Kitapları Yayın No: 9, 255 s., Adana.
- Yücel, M., 2005. Korunan Alanların Sınıflandırılması ve Uzun Devreli Gelişme Planları Yapımında Yaşanan Sorunlar. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül, 2005 Isparta, Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa 53 – 60.
- Yücel, M., Babuş, D., 2005. Doğa Korumanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişmeler. Doğu Akdeniz Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi, Sayı 11, Sayfa 151-175.
- Zube E. H., Busch M., 1990. Park - People Relationships: An International Review. Landscape and Urban Planning 19: 117 - 131.

EKLER

Ek 1. İzin Yazıları

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.15.00.05.510/ 14962
Konu : Anket uygulaması

07 ARALIK 2008

ISPARTA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğüne)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ'in "İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Yaşadıkları Çevrede Bulunan Milli Parklara Yönelik Görüşlerinin Araştırılması ((Isparta Örneği)" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını iliniz Kızıldağ Milli Parkı ve Kovada Milli Parkı çevresindeki ilköğretim okullarında uygulamak istemeleri ile ilgili anket formu ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Recep YİĞİT
Vali a.
Millî Eğitim Müdür V.

EKLER :
1- Anket Formu (1 adet)

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
İSPARTA VALİLİĞİ

Danışma Hattı : 444 0 632
Bahçelievler Mah. Şeker Cad. 15100 BURDUR
Telefon : (0248) 233 11 19
Faks : (0248) 233 13 43

Ayrıntılı bilgi için irtibat : M.KUYUMCU Md.Yrd.
e-posta : burdurmem@meb.gov.tr
Elektronik Ağ : http://burdur.meb.gov.tr

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.32.00.02-000/

Konu : Anket Uygulaması

12.12.06 39394

VALİLİK MAKAMINA

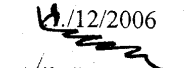
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in “ **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** ” konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulamak istediği ile ilgili, Burdur Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 07/12/2006 tarih ve 14962 sayılı yazıları ve ekinde gelen anket formu ilişikte sunulmuştur.

Müdürlüğümüzce; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in “ **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** ” konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulaması uygun mütalâ edilmiştir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde tasviplerinizi arz ederim.

Tacettin YILMAZ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
12/12/2006

Atila DURMUŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

08/12/2006 Memur : D.ÖGUZTÜRK
12/12/2006 Şef : D.KAYACAN
08/12/2006 Müd.Yr. : İ.ASLAN

T.C.
İSPARTA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.32.00.02-000/

12.12.06 39394

Konu : Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in “ **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** ” konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulamak istediği ile ilgili, Burdur Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 07/12/2006 tarih ve 14962 sayılı yazıları ve ekinde gelen anket formu ilişikte sunulmuştur.

Müdürlüğümüzce; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in “ **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** ” konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulaması uygun mütalaâ edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde tasviplerinizi arz ederim.

Taçhan YILMAZ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR

12/12/2006

Atila DURMUŞ

Vali a.

Vali Yardımcısı

6 Mart Atatürk Cad.32300/İSPARTA

Tlf: 0 (246) 223 10 20 (5 Hat) Faks : 0 (246) 223 22 42

e-posta : ispartamem@meb.gov.tr internet adresi : <http://isparta.meb.gov.tr>

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.32.00.02-000/

Konu : Anket Uygulaması

14.12.06 39757 -

..... İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ISPARTA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in " **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** " konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulamasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik Makamının 12/12/2006 tarih ve 39394 sayılı onayı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Faahim YILMAZ
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
EK- 1 Onay (1 adet)

DAĞITIM :
-Ş.Karaağaç İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne
-Eğirdir İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne

12/12/2006 Memur : D.ÖĞÜZTÜRK
13/12/2006 Şef : D.KAYACAN
13/12/2006 Müd.Yr. : İ.ASLAN

6 Mart Atatürk Cad.32300/ISPARTA
Tlf: 0 (246) 223 10 20 (5 Hat) Faks : 0 (246) 223 22 42
e-posta : ispartamem@meb.gov.tr internet adresi : <http://isparta.meb.gov.tr>

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.32.00.02-000/

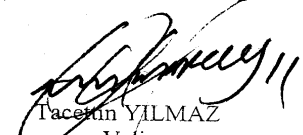
29.12.06 41269 -

Konu : Anket Uygulaması

BURDUR VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan, Araştırma Görevlisi Huriye DENİŞ' in " **İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin yaşadıkları çevrede bulunan, Milli Parklara Yönelik Görüşlerin Araştırılması (Isparta Örneği)** " konulu yüksek lisans tezi ile ilgili anket çalışmasını, İlimiz Şarkikaraağaç İlçesi Kızıldağ Milli Parkı ve Eğirdir İlçesi Kovada Milli Parkı çevresindeki, İlköğretim Okullarında uygulamasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik Makamının 12/12/2006 tarih ve 39394 sayılı onayı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve yapılan anket sonucunda hazırlanan raporun bir suretinde Müdürlüğümüze gönderilmesini arz ederim.

Tacettin YILMAZ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
EK- 1 Onay (1 adet)

29/12/2006 VHKİ : D.OĞUZTÜRK ⁴
/12/2006 Şef : D.KAYACAN ²
29/12/2006 Müd. Yrd. : İ.ASLAN ³

6 Mart Atatürk Cad.32300/ISPARTA
Tlf: 0 (246) 223 10 20 (5 Hat) Faks : 0 (246) 223 22 42
e-posta : ispartamem@meb.gov.tr internet adresi : <http://isparta.meb.gov.tr>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Huriye DENİŞ

Doğum Yeri ve Yılı: Denizli/12.04.1983

Medeni Hali: Bekâr

Yabancı Dili: İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise: Denizli Mehmet Akif Ersoy Yabancı Dil Ağırlıklı Lise - 2000

Lisans: Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Öğretmenliği - 2004

Yüksek Lisans: Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl:

- Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilgisi Eğitimi ABD 50/d Araştırma Görevlisi, 29.12.2005 – 25.07.2007
- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Eğitimi ABD 33/a Araştırma Görevlisi, 25.07.2007-

Yayınları (SCI ve diğer makaleler):

- 1- Deniş, H., Genç H., 2007. “Çevre Bilimi Dersi Alan ve Almayan Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Tutumları ve Çevre Bilimi Dersindeki Başarılarının Karşılaştırılması”. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 13, sayfa 20 – 26

